MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

ORTAHÁZA

KÖZSÉG

TELEPÜLÉSTERVÉHEZ

Készült:

2025.

ORTAHÁZA KÖZSÉG

TELEPÜLÉSTERVE

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Megrendelő:

Ortaháza Község Önkormányzata
8954. Ortaháza, Fő út 36.
Képviseli: **Rácz József polgármester**
+36-92/378-022
jegyzo@paka.hu
www.ortahaza.hu

Önkormányzati főépítész:

Horváth Rita
okl. településmérnök
főépítészi bizonyítvány száma: 5/2016

ALÁÍRÓLAP

Tervezők:

Településrendezés	**Fercsák Ágnes Erzsébet** okl. településmérnök TT 20-0277 8945 Bak, Rózsa u. 33. +36-30/217-6141
Munkatárs	**Bedő Bertold** okl. településmérnök
Zöldfelület és tájrendezés	**Bruckner Attila** okl. táj- és kertépítész mérnök TK 19-0244
Közlekedés	**Kajtárné Varga Ida** okl. építőmérnök TKÖ 19-0320, 19-5232
Vízi- és gáz közmű	**Lőrincz Imre** gépészmérnök TE, TV 18-0031
Energiaközmű	**Baranyai Péter** okl. villamosmérnök TE 19-0762
Hírközlés	**Baranyai Péter** okl. villamosmérnök TH 19-0762
Környezetvédelem	**Petőházi Attila** okl. környezetmérnök SZKV-1.1., 1.2., 1.3., 1.4. 20-0521
Régészet	**Simmer Lívia** régész szakértői engedélyszám: 18-002

Önkormányzati főépítész:

Horváth Rita
okl. településmérnök
főépítészi bizonyítvány száma: 5/2016

Munkaszám: 6/2025.

TARTALOM

1. Bevezető 5

I. Megalapozó vizsgálat 8

1. Településhálózati összefüggések, térségi és települési kapcsolatok 8

2. Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések 11

2.1. Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról 11

2.1. Zala Megye Területfejlesztési Koncepciója 2020-2027 13

3. Területrendezési követelmények 16

3.1. Zala Megye Szerkezeti Terve 17

3.2. Ökológiai hálózat magterületének övezete 19

3.3. Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete 22

3.4. Jó termőhelyi adottságú szántók övezete 23

3.5. Erdők övezete 24

3.6. Erdőtelepítésre javasolt terület övezete 25

3.7. Tájképvédelmi terület övezete 26

3.8. Ásványi nyersanyagvagyon övezete 27

3.9. Földtani veszélyforrás terület övezete 28

4. Tervi előzmények, érvényes településfejlesztési döntések és azok érvényesülése 29

5. A település demográfiai helyzete 32

6. A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások 45

7. A település gazdasága 46

8. Az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés 47

9. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat 48

9.1. Településszerkezet 48

9.2. Telekstruktúra, beépítés és az utcavonal-vezetés 49

10. Az épített környezet és az építészeti örökség vizsgálata 51

10.1. Épített környezet 51

10.2. Építészeti örökség 56

11. Környezetiállapot-jellemzők 57

11.1. Domborzat 57

11.2. Földtan, talaj 58

11.3. Éghajlat, felszíni és felszín alatti vizek védelme 59

11.4. Levegőtisztaság-védelem 61

11.1. Zaj – és rezgésterhelés 63

11.2. Sugárzás védelem 63
11.3. Hulladékkezelés....64
11.4. Vizuális környezetterhelés 65
11.5. Árvízvédelem 65
11.6. Klímavédelem, éghajlatváltozás 65
11.7. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák 66
12. A táji és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra-hálózat ...66
12.1. Természeti adottságok....66
12.2. Tájhasználat, tájszerkezet 70
12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek....76
12.4. Zöldfelületi rendszer vizsgálata 87
13. Közlekedés....92
13.1. A település tervezési paramétereinek meghatározása 93
13.2. A térség közlekedési hálózatának vizsgálata, forgalomvizsgálat 93
13.3. Vasúti közlekedés vizsgálata....97
13.4. Közösségi közlekedés vizsgálata 98
13.5. Kerékpáros közlekedés vizsgálata 100
13.6. Gyalogos közlekedés vizsgálata 100
13.7. Víziközlekedés 100
13.8. Parkolás....100
13.9. Keresztszelvények a meglévő állapotról 101
13.10. Problématérkép....101
14. Közművesítés, elektronikus hírközlés, csapadékvíz-gazdálkodás....102
14.1. Vízellátás 102
14.2. Szennyvízelvezetés 103
14.3. Gázellátás 105
14.4. Villamosenergia ellátás 107
14.5. Hírközlés....108
14.6. Csapadékvíz elvezetés 110
15. Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők....110
16. Vizsgálati térképek 116

1. Bevezető

Ortaháza Község Önkormányzata a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. r.) előírásainak megfelelő településterv elkészítésével összefüggő tervezői és szakértői feladat elvégzése érdekében pályázatot nyújtott be a Lechner Tudásközponthoz az új típusú településterv elkészítésének támogatása érdekében. A támogatás megítélését követően az önkormányzat ajánlattételi felhívást bocsátott ki, melyet követően, a három tervezőtől érkezett ajánlat alapján kiválasztotta a tervezőt és megalkotta a Korm. r. 59. § (2) bekezdése szerinti döntését. A településterv megalapozó vizsgálatának és alátámasztó javaslatának tartalmi követelményét a község megbízott önkormányzati főépítésze a Korm. r. 7. § (7) bekezdésének megfelelően írásban meghatározta, amit a Képviselő-testület jóváhagyott.

KIVONAT: Ortaháza Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2025.június 3-án megtartott nyilvános képviselő-testületi ülés a jegyzőkönyvéből

84/2025 (VI.3.) Kt. határozat

Ortaháza Község Önkormányzatának Képviselő-testülete:

1. a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény és a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet alapján elkészíti a településtervét;
2. elfogadja az önkormányzati főépítész által a településterv megalapozó vizsgálata és alátámasztó javaslata tartalmi követelményeire megállapított feljegyzést;
3. felhatalmazza a polgármestert a településterv egyeztetési és elfogadási eljárásának lefolytatására, a folyamat során keletkező dokumentumok aláírására, továbbá a szükséges nyilatkozatok és intézkedések megtételére.

Felelős: polgármester, önkormányzati főépítész
Határidő: folyamatos
Értesül: tervező

Rácz József sk.
polgármester

kmft.

Tóthné Péter Judit sk.
Jegyző

A kivonat hiteléül:

Páka, 2025. 06. 10.

Tóthné Péter Judit
leíró

F Ő É P Í T É S Z I F E L J E G Y Z É S

Tisztelt Képviselő-testület!

Ortaháza Község Önkormányzata a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm.r.) szerinti új településterv elkészítéséről döntött.

A Korm.r. 7. § (7) bekezdése előírja, hogy a településterv megalapozó vizsgálatának és alátámasztó javaslatának tartalmi követelményeit a település önkormányzati főépítésze írásban határozza meg, amit a Képviselő-testület a Korm.r. 59. § (2) bekezdése alapján a településterv készítését tartalmazó döntésében el kell fogadnia.

Kérem, hogy az alábbi tartalmi követelményeket elfogadni szíveskedjenek.

A településterv készítése során az alábbi tartalmat szükséges a településterv készítőjének kidolgoznia:

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT tartalmi követelménye a Korm. r. 1. melléklete alapján:

1. Településhálózati összefüggések, térségi és települési kapcsolatok
2. Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések
3. Területrendezési követelmények
4. Tervi előzmények, érvényes településfejlesztési döntések és azok érvényesülése
5. A település demográfiai helyzete
6. A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások
7. A település gazdasága
8. Az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés
9. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat
10. Az épített környezet és az építészeti örökség vizsgálata
11. Környezetiállapot-jellemzők, ideértve a földtani állapot jellemzőket is
12. A táji és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra-hálózat
13. Közlekedés
14. Közművesítés, elektronikus hírközlés, csapadékvíz-gazdálkodás
15. Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők
16. Aláíró lap, az önkormányzati főépítész, a felelős tervező és a szakági tervezők aláírásával

ALÁTÁMASZTÓ JAVASLAT tartalmi követelménye a Korm. r. 2. mellékelte alapján:

1. Fejlesztési és rendezési javaslat összefoglalója (a fejlesztésben javasolt változások, a rendezést érintő módosítások bemutatása, összefüggéseik feltárása, szakági javaslatok összefoglalása)
2. Településrendezési javaslat
3. Javaslat az épített környezet fejlesztésére és az építészeti örökség megőrzésére
4. Tájrendezési és zöldinfrastruktúra-fejlesztési javaslat, csapadékvíz-gazdálkodás
5. Közművesítés, elektronikus hírközlési javaslat, közlekedési javaslat

6. Védelmi és korlátozóelemek
7. A módosítással érintett területek bemutatása
8. A területrendezési követelményekkel való összhang igazolása
9. Az új beépítésre szánt terület kijelölésére irányuló módosítással érintett területekre a biológiai aktivitásérték számítása és eredménye
10. A műemlékvédelmi hatástanulmányt, ha a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény 146. §-a alapján ilyen készül
11. Települési környezeti értékelés
12. Aláíró lap, az önkormányzati főépítész, a felelős tervező és a szakági tervezők aláírásával

Ortaháza, 2025. június 2.

Horváth Rita
önkormányzati főépítész

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

A megalapozó vizsgálat a tervezés szempontjából releváns terület tekintetében meghatározza, és vizsgálati térképen ábrázolja legalább

a) az egyes általános használat szerinti területeket és településrészeket, infrastruktúra-elemeket,

b) a fejlesztést és rendezést befolyásoló értéket, problémát, védelmet, illetve korlátozást meghatározó elemeket (probléma- és értéktérkép),

c) az intézkedést, beavatkozást igénylő területek lehatárolását.

1. Településhálózati összefüggések, térségi és települési kapcsolatok

Ortaháza egy aprófalu, ami Zala vármegyében, a Lenti járásban, a Zalai-dombság területén fekvő Göcsej tájegységben található.

Szomszédos települések: északról Kissziget, Zebecke és Cseralakos, keletről Gutorfölde, délről Páka és Pördefölde

A településtől kb. 20 km-re található Szlovénia, ami Rédics határátkelőhelyen keresztül közelíthető meg. Horvátország kb. 22 km-re érhető el Ortaházától, az ország a Letenyei határátkelőn közelíthető meg. Magyarország legjelentősebb állóvize, a Balaton, valamint Keszthely város Ortaházától kb. 45 km-re fekszik, a Sármelléken található működő repülőtér hasonló távolságra található.

Népessége 2024. jan. 1-én: 82 fő

Népsűrűsége: 15,5 fő/km^2

Területe: 7,03 km^2

Ortaháza község földrajzi helyzete Magyarország területén (forrás: Wikipedia)

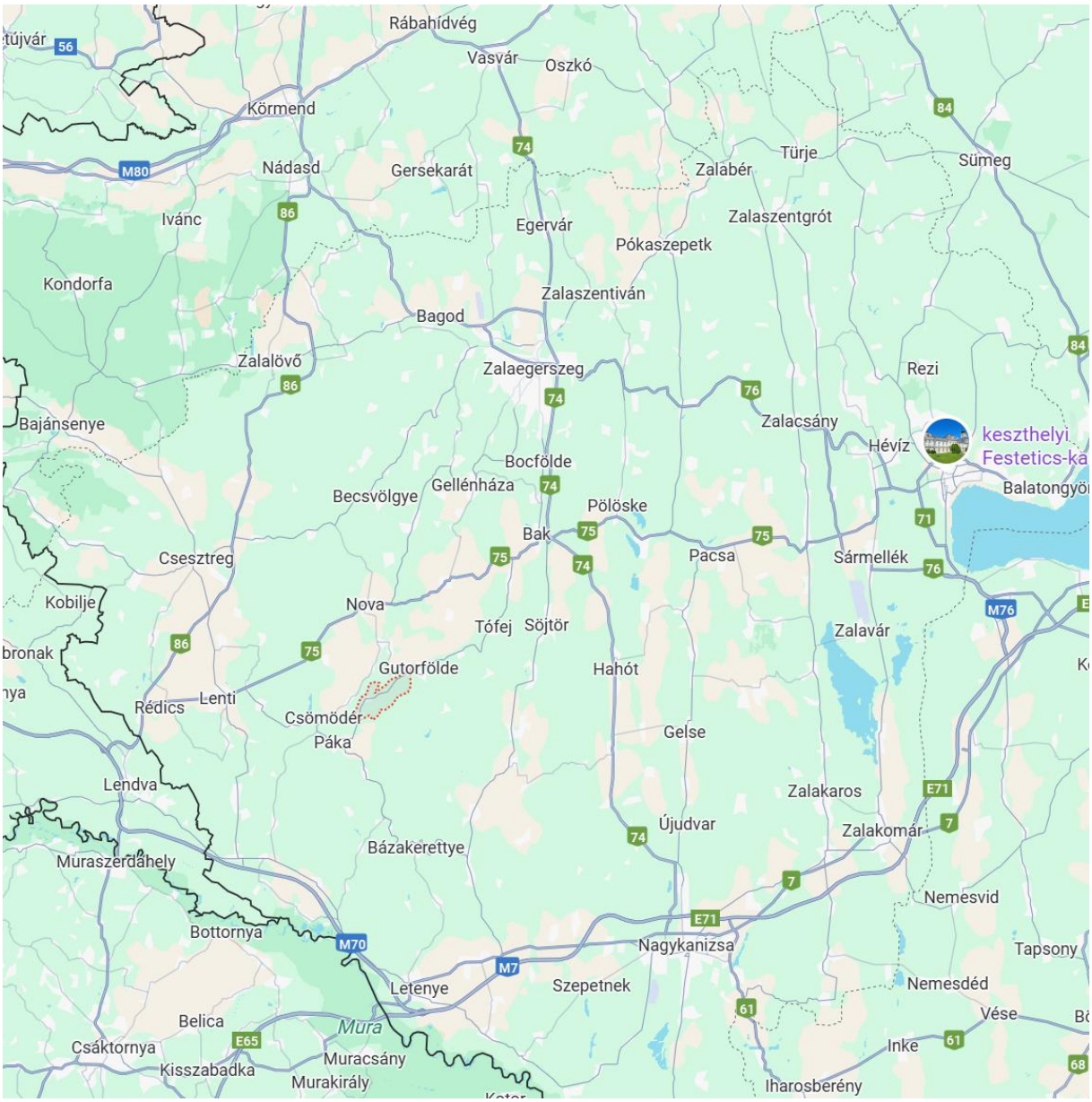

Ortaháza község földrajzi helyzete Zala megye területén (forrás: google.com/maps)

Ortaháza közúton a 7542-es mellékútról közelíthető meg. Lenti várostól mintegy 10 kilométerre fekszik, és a határátkelőhelyek is viszonylag közel vannak. A falu a környező kisebb településekkel (pl. Páka, Kányavár, Iklódbördőce) jó kapcsolatot ápol.

A község egy tipikus, kis lélekszámú, elöregedő falu. Helyi gazdasági szerepe viszonylag csekély, a lakosság elsősorban mezőgazdaságból, erdőgazdálkodásból, vagy a környék nagyobb településein található munkahelyekről él. Egy jelentős üzem található a községben egy szénhidrogén gyűjtőállomás. A falu a természeti környezete révén a turizmus szempontjából is potenciállal rendelkezik, de jelenleg ez nem meghatározó szerepköre. A Boli erdőben található egy erdészház, ami évtizedek óta szálláshelyként funkcionál. Az ingatlan Gutorfölde Község Önkormányzatáé. A település egyfajta "nyugodt, békés menedék" szerepet tölt be a természet közelségét kereső, vagy a nagyvárosi nyüzsgésből elvágyódó emberek számára.

A faluhoz kötődik a helyi, egyszerű, falusi életmód, illetve a természeti környezet szépsége. Kiemelkedő, nagy turisztikai látványosságai nincsenek, a falu maga a látnivaló a természetkedvelők számára.

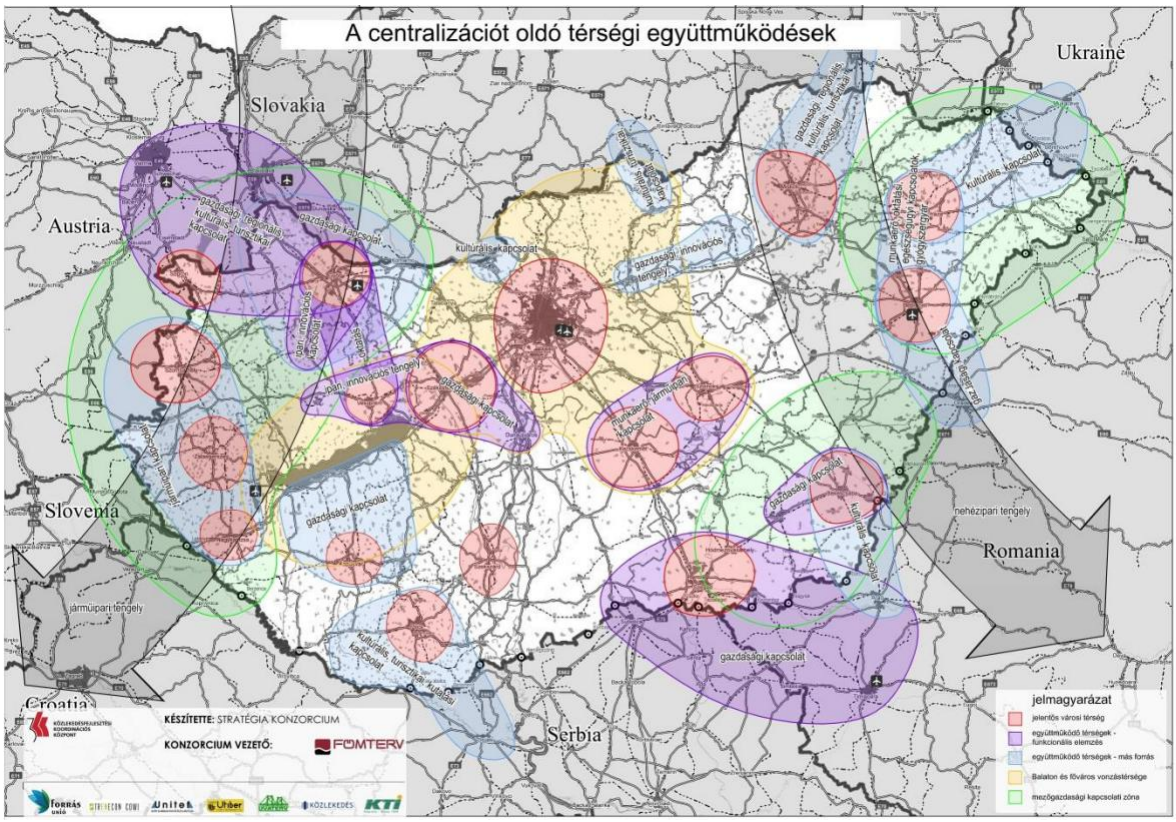

Forrás: Nemzeti Közlekedési infrastruktúra-fejlesztési stratégia, 2014.

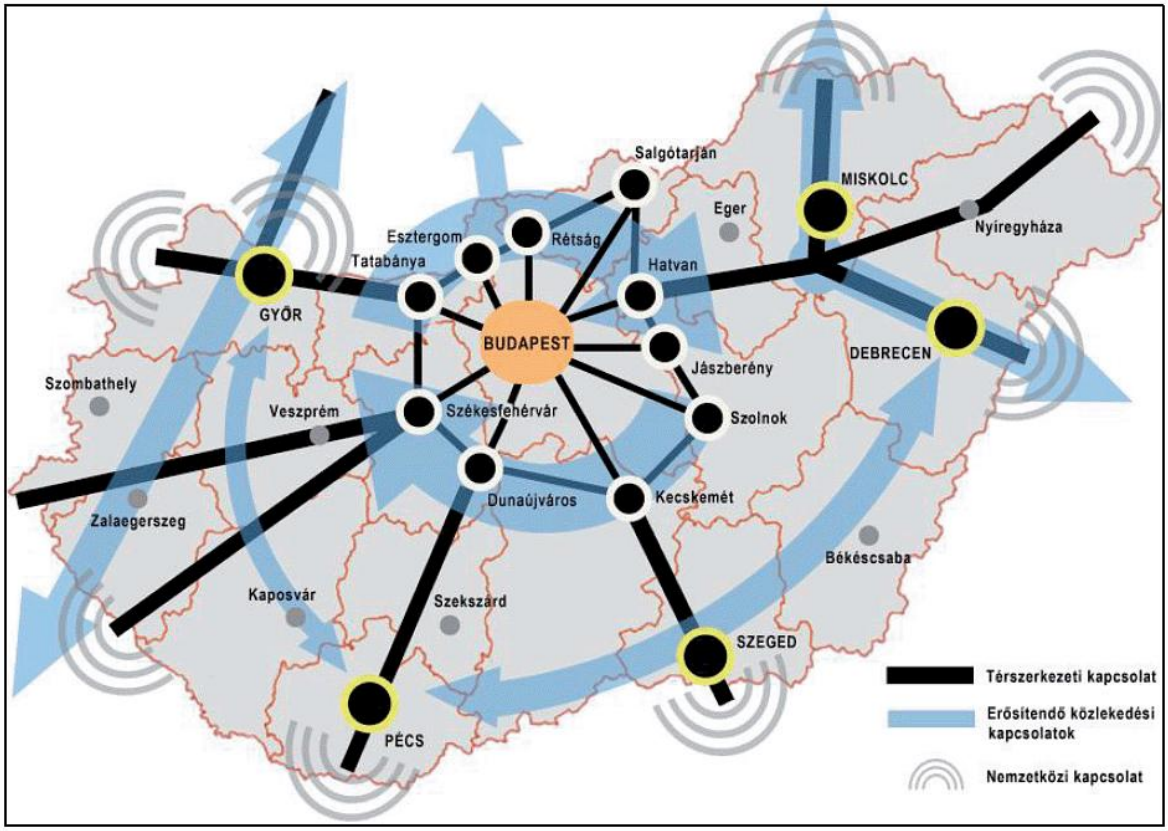

Stratégiai kapcsolatok szerkezete (forrás: OTFK)

2. Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések

2.1. Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

Nemzeti jövőkép

Magyarország 2030-ban **Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz,** lakosságának **biztonságos megélhetést** biztosító, **az erőforrások fenntartható használatára** épülő **versenyképes gazdasággal,** azzal összefüggésben **gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.**

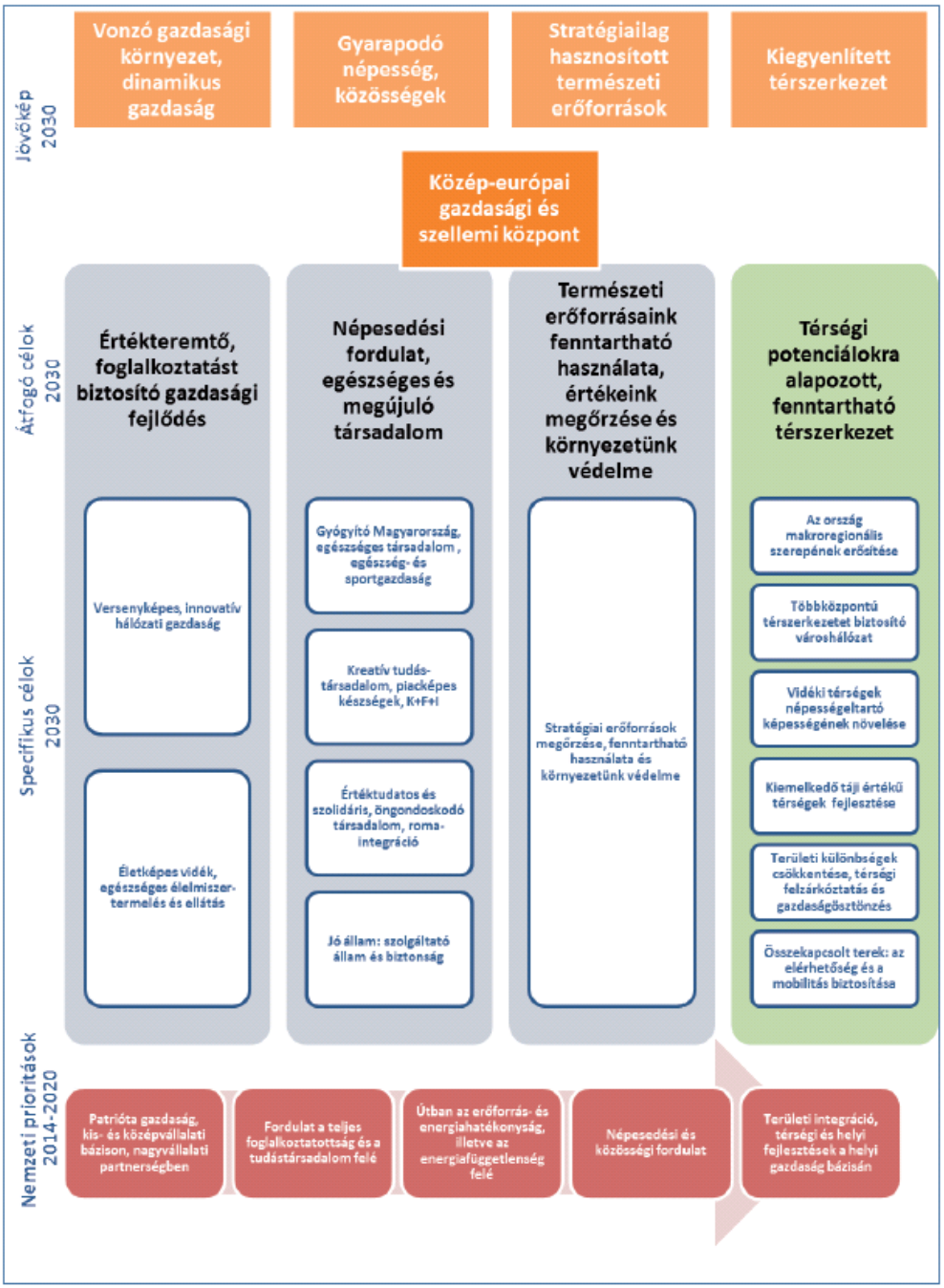

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció célrendszere

A térszerkezeti jövőképünket összesítve kirajzolhatók azok a **funkcionális térségek**, melyek arculatában meghatározó – vagy a jövőben szándékoltan azzá válik – egy-egy nemzeti szinten is jelentős gazdasági, társadalmi vagy környezeti feladat ellátása. Az adott térség **elsősorban e feladatellátással kapcsolódik a nemzeti szintű társadalmi és területi munkamegosztásba**. A funkciók kívánt térségi és településhálózati szintű kiosztását szemlélteti az alábbi térkép. Ezek nem kizárólagos és semmiképpen nem szabályozási jellegű térségek. A „túlnyomóan települési funkciójú területek" például csak az országos léptékben is jelentős városias és ahhoz kapcsolódó agglomerációs területeket képviselik. A természetközeli gazdálkodás sem korlátozódhat a környezeti meghatározottságú gazdálkodás tereire, de ott kiemelt fontosságú.

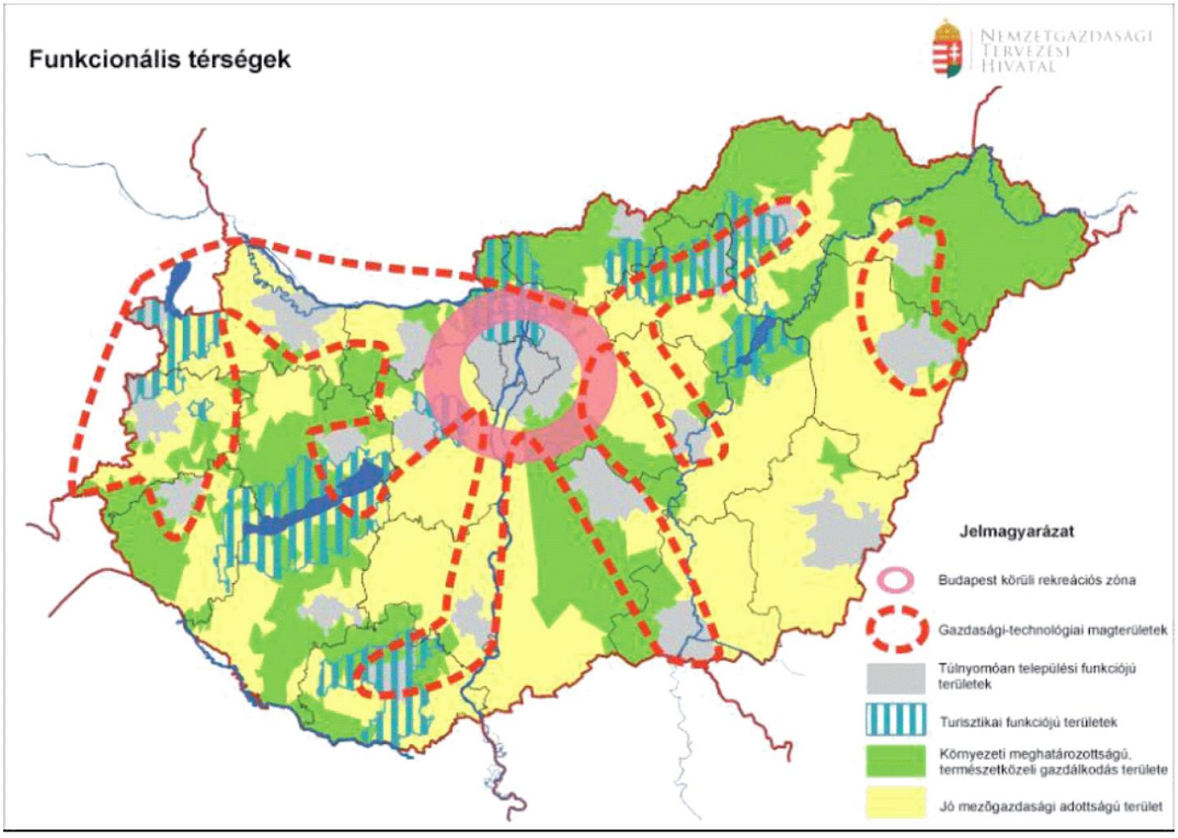

Zala Megye
FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

– A megyeszékhely bekapcsolása a nemzetközi gyorsforgalmi úthálózatba, a Közép-európai Közlekedési Folyosó elemeinek kiépítésével (M9 gyorsforgalmi út, 17-es sz. vasúti vonal) Zala megye a Baltikum és az Adria közötti kereskedelmi-logisztikai tranzittérséggé fejlődhet.
– A helyzeti energiájukat kihasználó térségek gazdasági specializációja:

– Zalaegerszeg térsége termelő típusú elektronikai-, gépipari- és mechatronikai gazdasági központtá fejlődik (Harmadik Járműipari és Mechatronikai Centrum).
– A szlovén–horvát–magyar hármas határnál Nagykanizsa–Letenye térsége nemzetközi jelentőségű logisztikai központtá válik.
– Keszthely–Hévíz térségében jelentős potenciál van a gyógyvízkészletre alapozott egészségiparban és a Balatonhoz köthető idegenforgalmi szolgáltatás területén.
– Lenti térségében a gyógy- és gasztroturizmus kiemelt szerepe jellemző.

– Fontos feladat az aprófalvas, perifériális térségek felzárkóztatása (Zalaszentgrót), a vidéki életminőség javítása, a mezőgazdasági termelés és integráció feltételeinek javítása, a vidéki önellátó gazdálkodás, a helyi piacok, az élelmiszer helyi feldolgozása és a falusi turizmus támogatása.

– Törekedni kell az egyetemi potenciál fejlesztésére a műszaki-, logisztikai- és agrár felsőoktatás területén, valamint az önálló egyetemi kutató-, fejlesztő-, innovációs- és tudásközpont kialakítására a megyében.
– Kiemelt cél a megújuló energiaforrások szélesebb körben történő fenntartható hasznosítása.

2.1. Zala Megye Területfejlesztési Koncepciója 2020-2027

Zala Megye Területfejlesztési Koncepciója a 2020-2027. évekre vonatkozóan elfogadásra került. (A dokumentumot a HÉTFA Elemző Központ – Város- és Területfejlesztési Iroda készítette.)

A Koncepció az alábbi célrendszert állapította meg:

ZALA MEGYE FEJLESZTÉSI ELVEI

A célrendszer a Zala Megye Területfejlesztési Koncepciója - Helyzetelemzés 2020 című dokumentum „Helyzetértékelés" fejezetének figyelembevételével készült, mely fejezet tartalmazza a megye lehetséges fejlesztési irányainak bemutatását, és ezek alapján a lehetséges cselekvési területek azonosítását, valamint a megye speciális, területi meghatározottságú problémáinak és lehetőségeinek meghatározását. Az itt vázolt fejlesztési irányok címszavakban:

- *Feldolgozóipari működőtőke-beruházások ösztönzése.*
    - *o Magasan képzett munkaerő megtartása, a megyébe csábítása.*
- *Gazdasági környezet fejlesztése.*
    - *o Mikro- és kisvállalkozások fejlődési lehetőségeit erősítő gazdasági környezet kialakítása.*
    - *o Közép- és nagyvállalkozások megerősítése, foglalkoztatási igényeknek megfelelő munkaerőkínálat megteremtése.*
    - *o Nemzetközi gazdasági kapcsolatok erősítése, együttműködések kialakítása.*
    - *o Logisztikai fejlesztések infrastrukturális és szolgáltatási feltételeinek javítása a Nagykanizsa, Letenye határtérségben, illetve Zalaegerszegen.*
    - *K+F+I kapacitás fejlesztése.*
        - *o A felsőoktatási intézmények és a gazdaság szereplői közötti kapcsolatok fejlesztése.*
        - *o Innovációs tevékenységek fejlesztése.*
        - *o Egyetemi kutatóhálózatokba való bekapcsolódás elősegítése.*
        - *o Külföldi felsőoktatási és kutatás-fejlesztési intézményekkel közös kapcsolatok kialakítása/fenntartása.*
        - *o Felsőfokú végzettséggel rendelkezők elvándorlásának mérséklése.*
        - *o Az agrárgazdaság és vidékfejlesztés területén a meglevő kutatási kapacitás jobb hasznosítása, agrárkutatási tevékenység bővítése.*
    - *A térség közúti elérhetőségének javítása.*
        - *o M76-os főút Zalaegerszegig tartó kivitelezése*
        - *o A megyeszékhely további gyorsforgalmi összekötése Nagykanizsával, Szombathellyel, Körmenddel.*
        - *o A járásközpontok közösségi közlekedési kapcsolatainak javítása.*
        - *o Az útburkolat minőségének általános javítása.*
    - *A sármelléki repülőtér működtetésének és fejlesztésének hosszú távú biztosítása.*
    - *A turisztikai szolgáltatások színvonalának emelése, turisztikai kínálat és vonzerő bővítése.*
    - *Az egészségügyi közszolgáltatások fejlesztése.*
    - *Népességcsökkenés negatív tendenciájának mérséklését célzó fejlesztések megvalósítása. Különösen:*

o A településhálózat integrált – vállalkozásfejlesztési, életminőségbeli és környezetvédelmi tevékenységeket összefüggéseiben is kezelő – fejlesztése.
o A kistelepüléseken a települési funkciók és humán szolgáltató rendszerek fejlesztése.
o A járásközpontok közösségi közlekedési kapcsolatainak javítása.
o Kistelepülések közúti elérhetőségének fejlesztése.
o Rövid ellátási láncok megerősítése, támaszkodva a településeken már kiépült termelőkapacitásokra.
o Szociális háló fejlesztése a kisebb településeken.

- *Természeti környezet védelme.*

o A megye érzékeny felszíni vizeinek, ivóvízbázisának védelme, az ivóvíz minőségének javítása. o A talajszennyezés mérséklése, a csatornázott települések körének bővítése.
o Illegális szemétlerakás/dögkutak felszámolása.
o A lakosság és a vállalkozások környezettudatosságának erősítése, a természeti erőforrások és értékek védelme.
o Az erdőterületek védelme, az erdők látogatottságának növelése a természeti értékek megőrzése mellett.

- *Megújuló energia-előállítási potenciál jobb hasznosítása, elsősorban a napenergia, és termálvíz hasznosítása mellett.*

A 2021-2027-es időszakra, az átfogó célokhoz illeszkedően új stratégiai ágazati és területi célokat, prioritásokat és horizontális célokat határozott meg Zala megye, melyeket az alábbi ábra szemléltet:

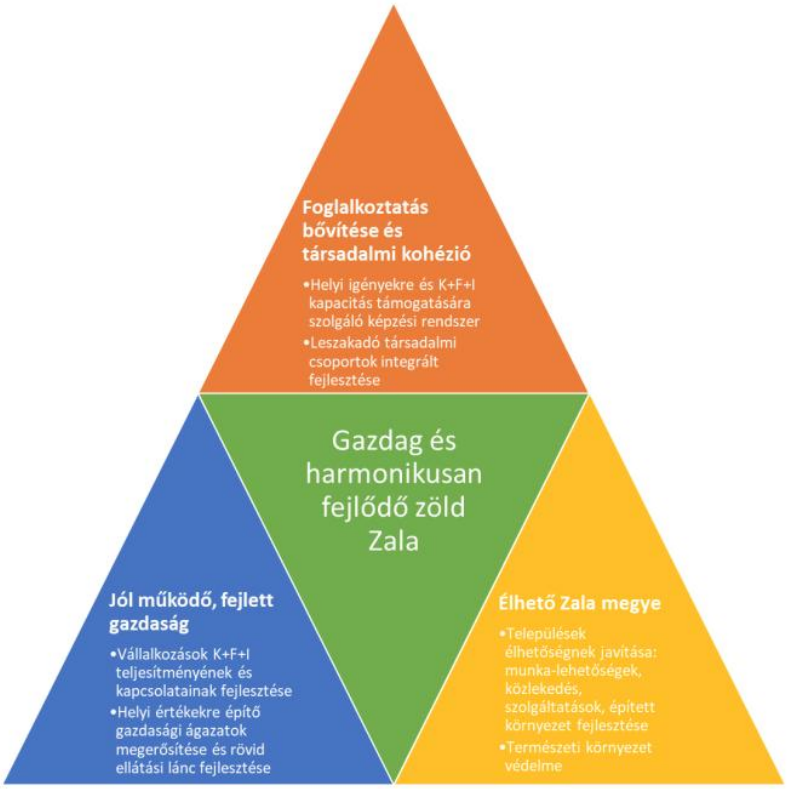

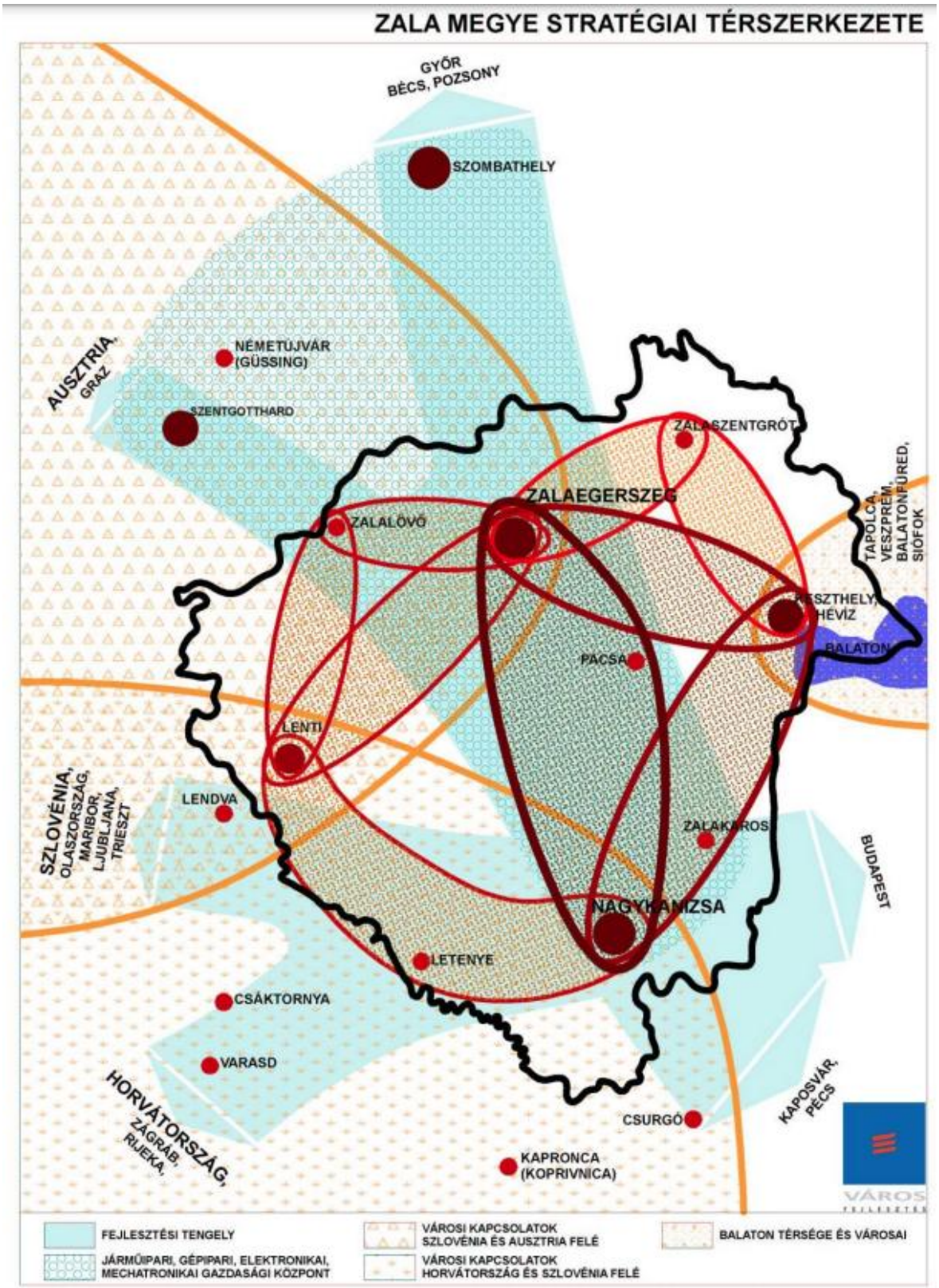

Forrás: Zala Megye Területfejlesztési koncepciója 2013.

3. Területrendezési követelmények

A Zala Megye Területrendezési Tervének felülvizsgálata a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. évi törvénnyel (a továbbiakban: MaTrT), továbbá a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelettel (a továbbiakban: MvM rendelet) összhangban 2019. évben megtörtént. A Zala megye területrendezési szabályzatáról, térségi Szerkezeti Tervéről és övezeteiről szóló Zala Megyei Közgyűlés 8/2019. (IX. 27.) rendelete (a továbbiakban: ZMTrT) feldolgozta és pontosította az országos övezeteket, ezért a megyei területrendezési terv figyelembevétele szükséges a településterv készítése során.

Ortaháza közigazgatási területére az alábbiak szerint fednek a területrendezési tervek által megállapított térségi területfelhasználások, valamint az országos és megyei övezetek:

Térség, övezet megnevezése	**Érintettsége**
erdőgazdálkodási térség	+
mezőgazdasági térség	+
vízgazdálkodási térség	+
települési térség	+
legalább 5 ha nagyságú sajátos területfelhasználású térség	+
ökológiai hálózat magterületének övezete	+
ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete	+
ökológiai hálózat pufferterületének övezete	-
kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete	+
jó termőhelyi adottságú szántók övezete	+
erdők övezete	+
erdőtelepítésre javasolt terület övezete	+
tájképvédelmi terület övezete	+
világörökségi és világörökségi várományos területek övezete	-
vízminőség-védelmi terület övezete	-
nagyvízi meder övezete	-
VTT-tározók övezete	-
honvédelmi és katonai célú terület övezete	-
ásványi nyersanyagvagyon övezete	+
rendszeresen belvízjárta terület övezete	-
tanyás területek övezete	-
földtani veszélyforrás terület övezete	+
egyedileg meghatározott megyei övezet: • gazdaságfejlesztési és innovációs övezet • kiemelt turisztikai övezet	 - -

3.1. Zala Megye Szerkezeti Terve

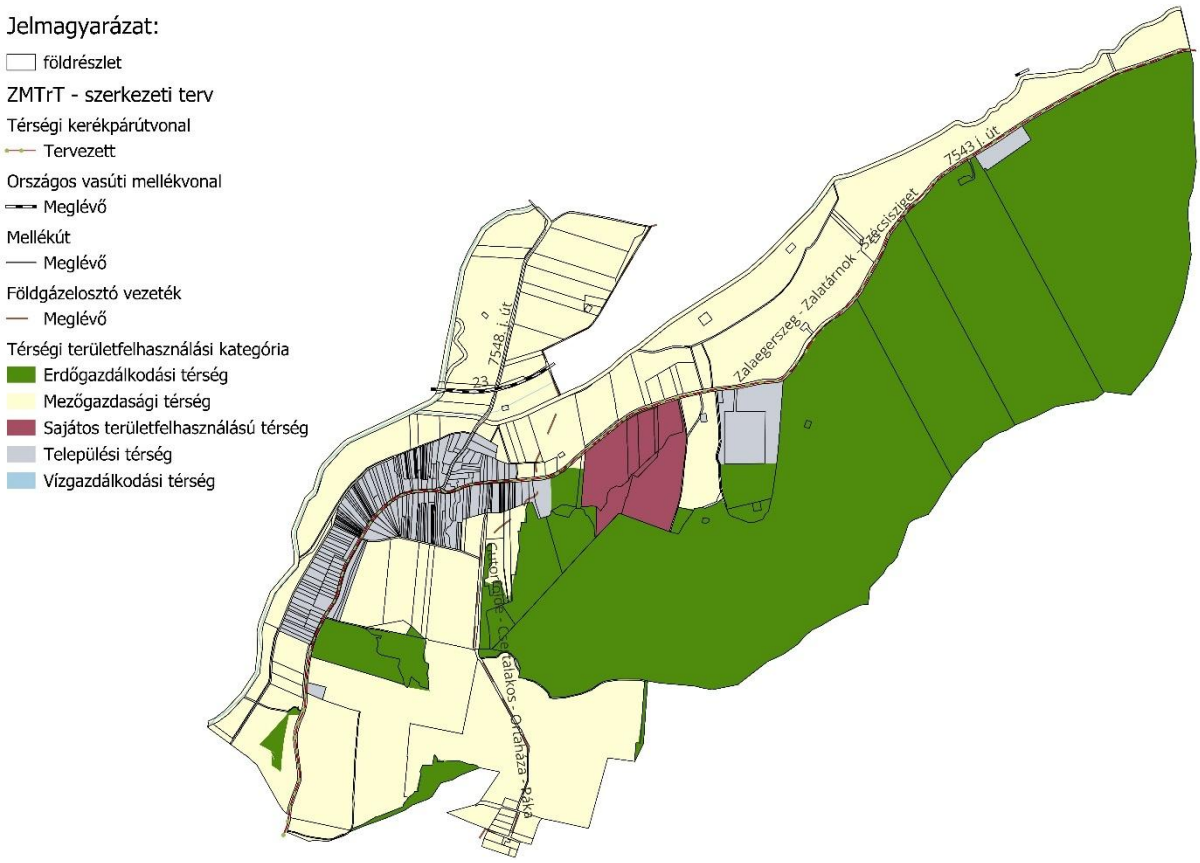

Ortaháza külterülete kb. fele-fele arányban erdő és mezőgazdasági térség. Nagyobb kiterjedésű sajátos területfelhasználású térség található a középső részen. Itt falazó homok nyersanyag található. A belterület, a belterülettől keletre lévő szénhidrogén gyűjtőállomás és az erdészház telke települési térségbe sorolt. A Cserta-patak a megyei tervben vízgazdálkodási térségbe sorolt. A község gerincét jelenti a 7543 j. országos mellékút, melyről kiágazik északi irányba a 7548 j. országos mellékút. A belterülettől északra, kb. 250 méterre halad a 23 sz. országos törzshálózati vasútvonal, amin a községben megálló is található. Észak-déli irányban szeli át a község területét egy földgázelosztó vezeték. A 7543 j. mellékút mentén a megyei tervben tervezett térségi kerékpárútvonal látható.

Ortaháza	2018	2019	2020	2021	2022	2023
OTrT Mezőgazdasági térség (hektár)		324,9				
OTrT Vízgazdálkodási térség (hektár)		1,8				
OTrT Települési térség (hektár)		36,2				
OTrT Erdőgazdálkodási térség (hektár)		340,1				

MaTrT vonatkozó előírásai:

11. § A kiemelt térségi, illetve vármegyei területfelhasználási kategóriák területén belül a településrendezési tervben, a 90. § (2) bekezdése figyelembevételével
a) az erdőgazdálkodási térségben az erdőterület övezetet a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell, meglévő és tervezett erdő övezetként differenciáltan lehatárolni;
b) a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át a mezőgazdasági terület övezetébe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és vegyes terület építési övezet nem jelölhető ki;

c) a vízgazdálkodási térség területét – e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével – vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, zöldterület,, továbbá különleges beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani;
d) a települési térség területén bármely építési övezet, övezet kijelölhető;
e) a sajátos területfelhasználású térség területét a terület tervezett felhasználásának megfelelően különleges – ideértve a beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai, nemzetbiztonsági célú területet –, közúti közlekedési, egyéb közlekedési, védelmi célú erdőterület, rekreációs célú erdőterület, egyéb erdőterület, kertes mezőgazdasági terület, általános mezőgazdasági terület, tájgazdálkodási mezőgazdasági terület, kereskedelmi szolgáltató gazdasági, ipari gazdasági, egyéb ipari gazdasági, általános gazdasági, intézményi vegyes területbe kell sorolni.

12. § (1) Új beépítésre szánt terület a település közigazgatási határához 250 méternél közelebb nem jelölhető ki.
(2) Ha az új beépítésre szánt terület kijelölése zöldterület vagy erdőterület átsorolásával jár, csereterületként a megszűnő zöldterület vagy erdőterület kiterjedésével megegyező kiterjedésű zöldterületet vagy erdőterületet kell kijelölni, továbbá az új beépítésre szánt területnövekmény legkevesebb 25%-ának megfelelő kiterjedésű további új zöldterületet vagy erdőterületet is ki kell jelölni. Csereterületként nem vonhatók be védett természeti területek, Natura 2000 területek és természetközeli területek.
(3) A zöldterületen és az erdőterületen kívüli egyéb beépítésre nem szánt – jellemzően mezőgazdasági – területet csak abban az esetben lehet újonnan beépítésre szánt területbe sorolni, ha
a) az új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a korábban beépítésre szánt területként kijelölt, de még be nem épített területet csereterületként a településrendezési terv zöldterület, erdőterület, mezőgazdasági terület, vízgazdálkodási terület vagy természetközeli terület övezetbe sorolja vissza azzal, hogy a visszasorolt terület nagysága eléri vagy meghaladja az újonnan kijelölt terület kiterjedését, vagy
b) az a) pont szerinti csereterület nem áll rendelkezésre, de a településrendezési tervben az új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a területnövekmény legkevesebb 25%-ának megfelelő kiterjedésű, új zöldterületet vagy erdőterületet is egyidejűleg kijelölnek azzal, hogy gazdasági terület övezet kijelölése esetén ez a szabály nem alkalmazható.
(4) A (2) és (3) bekezdés szerinti, az új beépítésre szánt területtel egyidejűleg kijelölésre kerülő zöldterületnek a települési önkormányzat tulajdonában kell állnia, vagy a települési önkormányzati tulajdonba adásról az önkormányzat képviselő-testületének településrendezési szerződést kell kötnie azzal, hogy a településrendezési szerződésnek a településrendezési terv elfogadásával egy időben kell hatályba lépnie.

15. § (2) A településrendezési tervben
a) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok és a műszaki infrastruktúra egyedi építményeinek helyét a kiemelt térségi, illetve vármegyei területrendezési tervekben meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell meghatározni,
b) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonala a településrendezési terv egyeztetési eljárásában részt vevő, az egyeztetés tárgyát képező infrastruktúra elem vonatkozásában az adott egyeztetési szakterületet képviselő államigazgatási szerv hozzájárulása, és az egyéb érintett szakterületet képviselő államigazgatási szerv egyetértése esetén térhet el a kiemelt térségi, illetve vármegyei területrendezési tervek szerkezeti tervében megállapított nyomvonalváltozattól, azok térbeli rendjétől és a térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolásától.
(3) Az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározásánál biztosítani kell a szomszédos vármegyék és települések határán a folyamatos kapcsolódás lehetőségét.

18. § (1) Külfejtéses művelésű bányatelket megállapítani, illetve horizontálisan bővíteni csak a településfejlesztési és -rendezési célokkal, valamint a kiemelt térségi és vármegyei területrendezési tervvel összhangban lehet. Az összhang akkor áll fenn, ha a bányatelekkel érinteni tervezett ingatlan a településrendezési tervben nyersanyag-kitermelés (bánya) vagy nyersanyag-feldolgozás céljára szolgáló különleges beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt építési övezetbe vagy övezetbe sorolt, vagy a bányatelekkel érinteni tervezett ingatlanokon a bányászati tevékenységgel a települési önkormányzat egyetért, és ha indokolt, döntést hoz a településrendezési terv készítésének vagy módosításának szándékáról.
(2) Az (1) bekezdés szerinti bányatelekre vonatkozó kitermelési műszaki üzemi terv csak akkor hagyható jóvá, ha a bányászati tevékenységgel igénybe venni tervezett területet – ha van elfogadott településrendezési terv – a településrendezési eszköz nyersanyag-kitermelés (bánya) vagy nyersanyag-feldolgozás céljára szolgáló különleges beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt építési övezetbe vagy övezetbe sorolta.

3.2. Ökológiai hálózat magterületének övezete

Ortaháza területén a külterület dél-keleti részén található erdőket és az észak-nyugati szélén található Cserta-patak menti területeket sorolja a MaTrT az ökológiai hálózat magterületének övezetébe.

MaTrT vonatkozó előírásai

25. § (1) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében csak olyan vármegyei területfelhasználási kategória és vármegyei övezet, valamint a településrendezési tervben csak olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja
(2) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:
a) a települési területet az ökológiai hálózat magterülete, vagy az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója körülzárja, továbbá
b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.
(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén beépítésre szánt terület az állami főépítészi hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.
(4) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.
(5) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, a meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.
(6) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve.

Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete

Ortaháza területén az ökológiai hálózat ökológiai folyosója övezetbe tartozik a Berek-patak menti terület.

MaTrT vonatkozó előírásai

26. § (1) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében csak olyan vármegyei területfelhasználási kategória és vármegyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja.
(2) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha
a) a települési területet az ökológiai hálózat ökológiai folyosó, vagy az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó körülzárja, továbbá
b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.
(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület csak az állami főépítészi hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.
(4) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.
(5) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében külfejtéses művelésű bányatelek létesítése, a meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontális bővítése csak az ország más területén fel nem lelhető ásványi nyersanyag esetében, a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló kormányrendelet szerinti hatásvizsgálat alapján lehetséges. A meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontális

bővítésével a bányatelek eredeti mérete (felszíni vetülete) nem változhat. Az övezetben új célkitermelőhely nem létesíthető.

(6) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető, épületen elhelyezve.

3.3. Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete

Az övezet a mezőgazdasági térségen belül, foltszerűen fed a község külterületére a déli és északi területeken.

MaTrT vonatkozó előírásai:

28. § (1) Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új beépítésre szánt terület – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak az állami főépítészi hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki.
(2) A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.
(3) A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető, épületen elhelyezve.

3.4. Jó termőhelyi adottságú szántók övezete

Az övezet több kisebb-nagyobb foltban fed a község külterületére. Nagyobb összefüggő folt a külterület északi részén látható.

MvM r. vonatkozó előírásai:

2. § (1) A településrendezési eszközök készítése során a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység területét elsősorban – a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete mellett – a jó termőhelyi adottságú szántók övezetén javasolt kijelölni.
(2) A jó termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.
(3) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó települések (…).

3.5. Erdők övezete

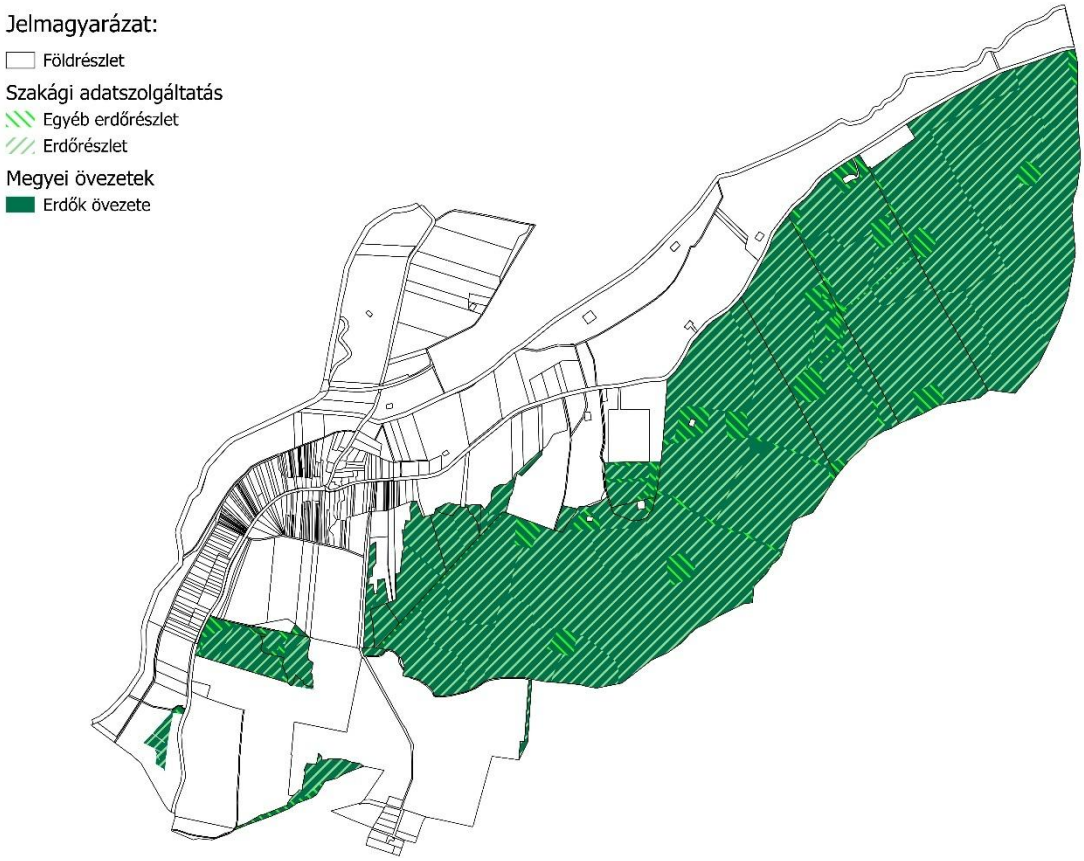

Az erdők övezete az Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdőket tartalmazza. Ortaháza külterületének kb. fele erdővel borított, ezért az erdők övezetébe tartozik.

MaTrT vonatkozó előírásai:

29. § Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési tervében legalább 95%-ban erdőterület övezetbe kell sorolnia. Az e törvény hatálybalépését megelőzően kijelölt beépítésre szánt területek, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott területek, továbbá az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve, valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve által kijelölt települési térség területein lévő erdők övezetének területét a számításnál figyelmen kívül kell hagyni.
30. § Az erdők övezetében külfejtéses művelésű bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.
30/A. § Az erdők övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető, épületen elhelyezve.

3.6. Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

Az övezet néhány foltban érinti a községet, jellemzően mezőgazdasági művelés alatt álló telkeken.

MvM rend. vonatkozó előírásai:

3. § (1) A településrendezési eszközök készítése során az Országos Erdőállomány Adattárban nem szereplő erdőterület területfelhasználási egységeket a településfejlesztési és településrendezési célokkal összhangban - a természeti és kulturális örökségi értékek sérelme nélkül - az erdőtelepítésre javasolt terület övezet területén javasolt kijelölni.
(2) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó települések (…)

3.7. Tájképvédelmi terület övezete

Az övezet kiterjedése szinte megegyezik a magterület kiterjedésével. Az övezet a délkeleti erdő területére és a Cserta-patak menti területekre fed.

MvM rend. vonatkozó előírásai:

4. § (1) A tájképvédelmi terület övezete területére a vármegye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg térségi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.
(2) A tájképvédelmi terület övezetével érintett területre a tájképi egység, a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint a tájba illesztés biztosítása érdekében - a településkép védelméről szóló törvény vagy annak felhatalmazása alapján kiadott jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában - meg kell határozni
a) a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait,
b) a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése szerinti településképi rendeletben (a továbbiakban: településképi rendelet) a településképi követelményeket.
(3) A tájképvédelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.
(4) A tájképvédelmi terület övezetében a közlekedési, elektronikus hírközlési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell megvalósítani.

3.8. Ásványi nyersanyagvagyon övezete

Az övezet a közigazgatási területet lefedi. Tényleges ásványi nyersanyagvagyon a község belterületétől keletre lelhető fel, falazó homok anyagként. A településen bányatelek is megállapításra került: Ortaháza I. – szénhidrogén és Gutorfölde III. – szénhidrogén.

MvM rend. vonatkozó előírásai:

8. § (1) Az ásványi nyersanyagvagyon övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.
(2) Az (1) bekezdés szerinti területen, a településrendezési eszközökben csak olyan területfelhasználási egység, építési övezet vagy övezet jelölhető ki, amely az ásványi nyersanyagvagyon távlati kitermelését nem lehetetleníti el.

3.9. Földtani veszélyforrás terület övezete

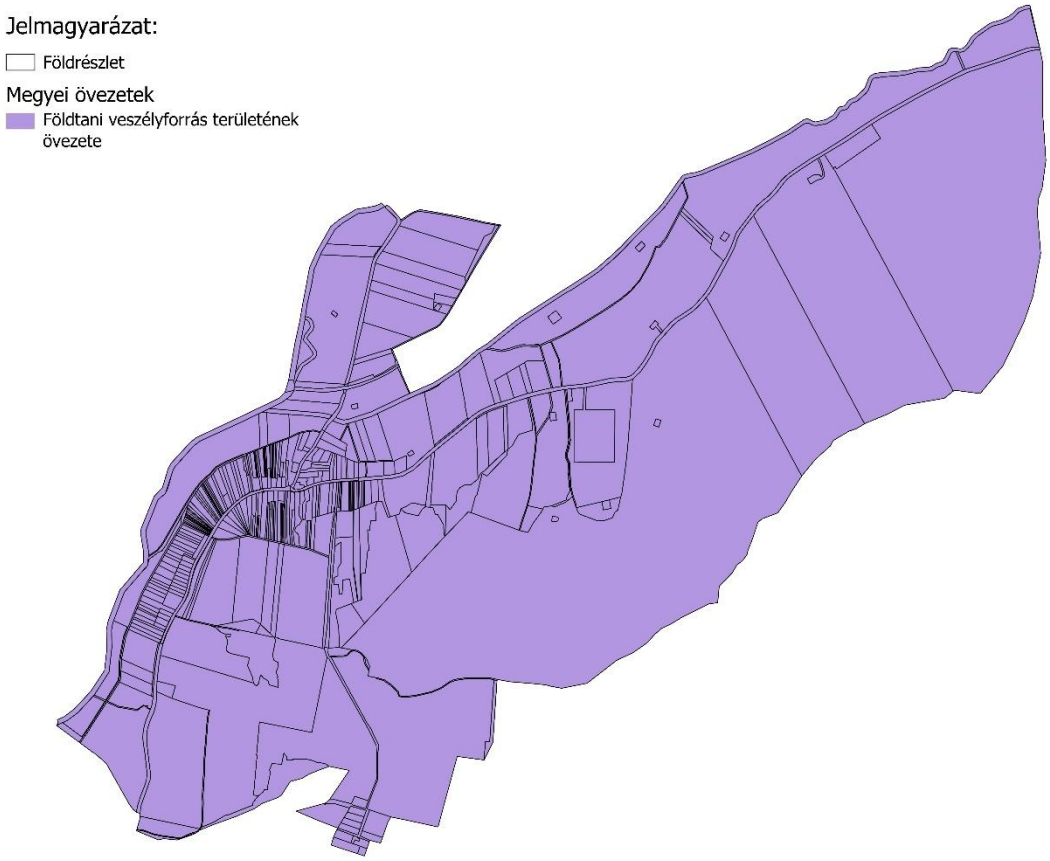

Ortaháza teljes közigazgatási területét lefedi az övezet. Adatszolgáltatásban konkrét földtani veszélyforrásra vonatkozó adatot nem kaptunk.

MvM rend. vonatkozó előírásai:

11. § (1) A földtani veszélyforrás terület övezetében a földtani veszélyforrással érintett terület kiterjedését a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.
(2) Az (1) bekezdés szerinti területen új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.
(3) A beépítés feltételeit a bányafelügyeleti hatáskörben eljáró illetékes fővárosi és vármegyei kormányhivatal hozzájárulásával kell meghatározni.
(4) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó települések (…)

4. Tervi előzmények, érvényes településfejlesztési döntések és azok érvényesülése

Ortaháza község OTÉK alapú Településrendezési eszközeit az alábbiak szerint hagyta jóvá Ortaháza Község Önkormányzatának Képviselő-testülete:

- a településfejlesztési koncepciót a 13/2004. (III. 16.) sz. KT. határozattal
- a településszerkezeti tervet a 6/2005. (I. 19.) sz. KT. határozattal,
- a helyi építési szabályzatot és annak mellékletét képező szabályozási tervet az 15/2005. (XII. 21.) Önk. rendelettel.

A településfejlesztési koncepció fő célkitűzései a következők:

- Lakóterület fejlesztés a 77, 78, 79 hrsz-ú ingatlanokon, a község Páka felőli, keleti belterületi határánál.
- Gazdasági terület a község Gutorfölde felőli belterületi határához kapcsolódva, a 083/17 és /18 hrsz-ú ingatlanokon.
- Ortaháza – Kissziget összekötő út megépítése a belterületi 88 és 89 hrsz-ú ingatlanok igénybevételével, valamint a külterületi 08 hrsz-ú rétet keresztülszelve, majd a Cserta-patakon készítendő hídban folytatva.
- A megépítendő út mellett tervezett kemping a szomszédos községben lévő jóléti tónál rendezendő programok kiszolgálását, valamint a településre kirándulók pihenésének célját szolgálja. A kemping a 90, 91 és 93 hrsz-ú telkeket venné igénybe.
- Meglévő utak folyamatos karbantartása, felújítása, parkolóhelyek kijelölése a sportpályánál, illetve a temetőnél. Járdaépítés.
- Vízelvezetés megoldása. A Cserta-patak mellett végighúzódó vizenyős terület időszakosan használhatatlan. A nagy esőzések idején a meglévő árkok nehezen tudják a csapadékvizet befogadni és elszállítani, ezért a 03/7 hrsz-ú ingatlanon egy záportározó kialakítása vált szükségessé.
- Sportpálya bővítése játszótérrel és további sportolásra alkalmas területtel. A bővítés a 142-156 hrsz-ú ingatlanokon tervezett. A futballpálya mellett legalább egy kosárlabda palánk és játszótér kap helyet.
- Egyéb, fenntartható fejlődést elősegítő tennivalók.

A településszerkezeti terv megállapítja a meglévő és tervezett területfelhasználásokat, és infrastruktúrahálózati elemeket. A fejlesztési elképzelések területét ábrázolja. A Kissziget felé vezető átkötő út és a mellette elképzelt üdülőterület, a kijelölt gazdasági terület és a záportározó nem valósult meg. A kijelölt lakóterület nem épült be.

A sportterületen egy aszfaltos kosárlabda pálya létesült.

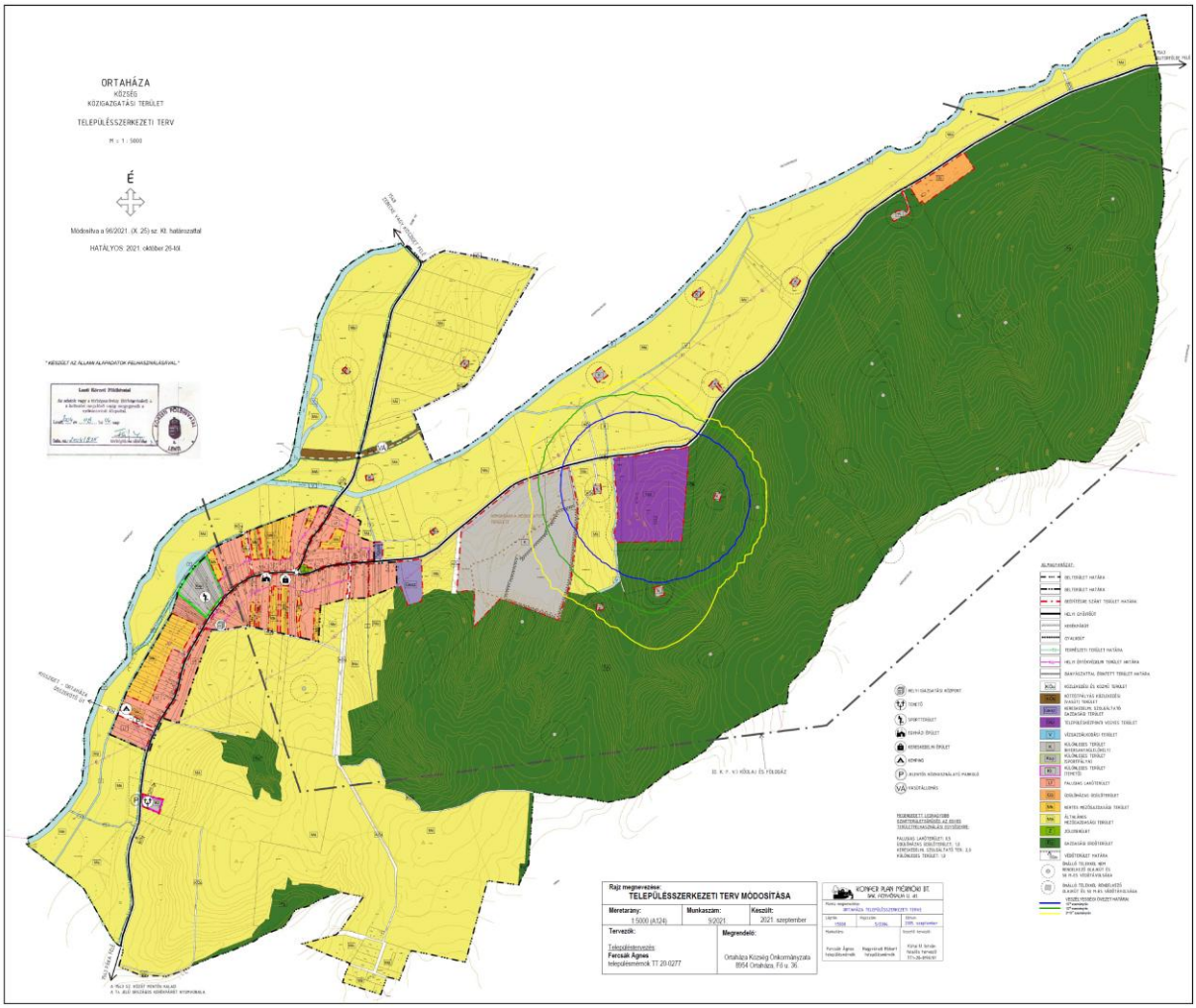

Ortaháza településszrekezeti terve (készítette: Konfer Plan Bt.)

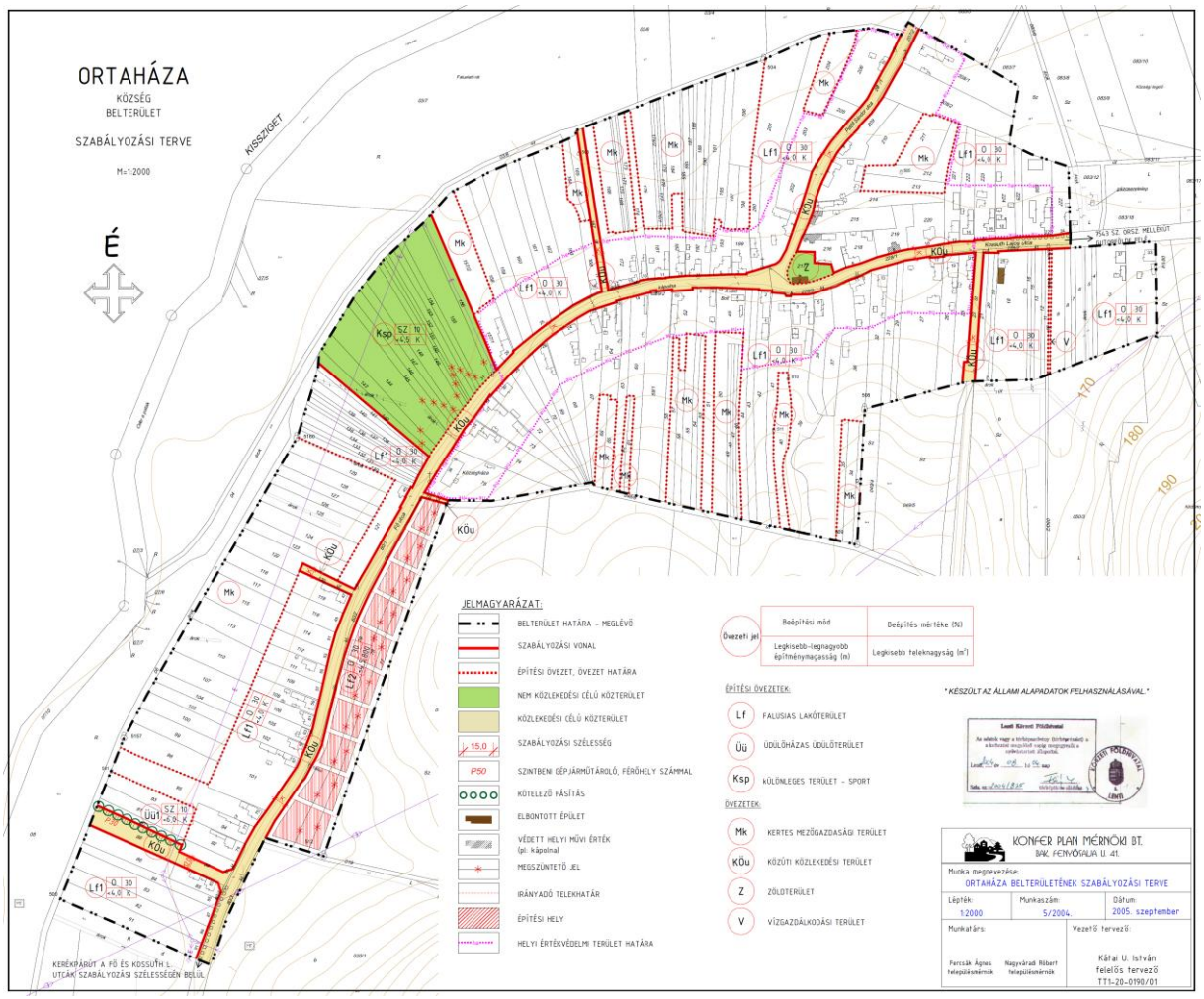

Ortaháza belterület szabályozási terv (készítette: Konfer Plan Bt.)

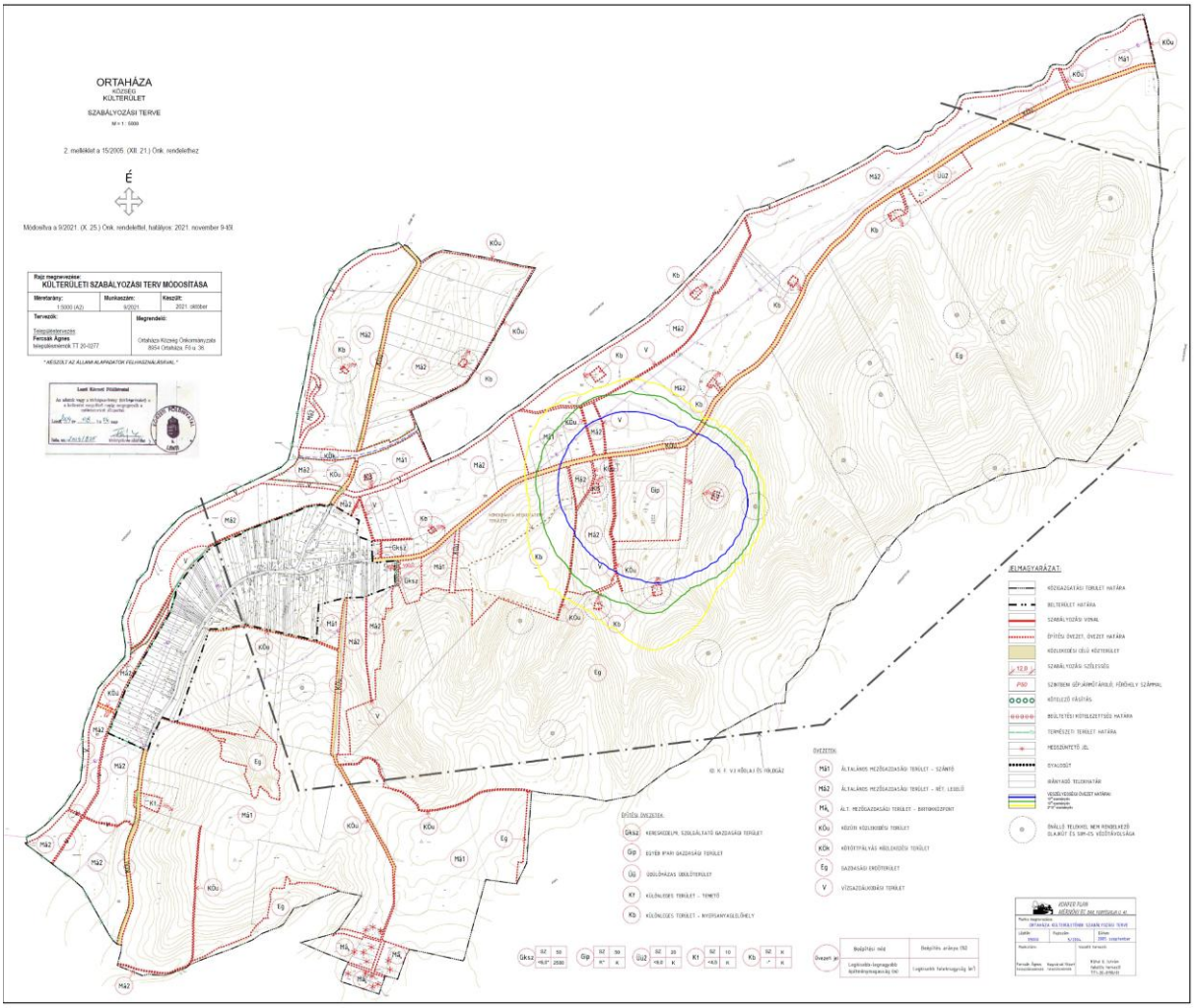

Ortaháza külterület szabályozási terv (készítette: Konfer Plan Bt.)

5. A település demográfiai helyzete

Ortaháza lakossága folyamatosan zsugorodik, ami a magyar vidéki települések általános népességfogyásának része (az országos trend szerint 1981 óta kb. 737 ezer fővel csökkent a népesség, főként a természetes fogyás miatt). A település területe 7,03 km², népsűrűsége alacsony, körülbelül 15-16 fő/km².

Ortaháza	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lakónépesség (dec. 31.) (fő)	108	110	109	108	107	101
Állandó népesség (dec. 31.) (fő)	113	111	112	113	112	114

Ortaháza	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lakónépesség (dec. 31.) (fő)	96	96	109	106	88	82
Állandó népesség (dec. 31.) (fő)	110	109	114	112	108	104

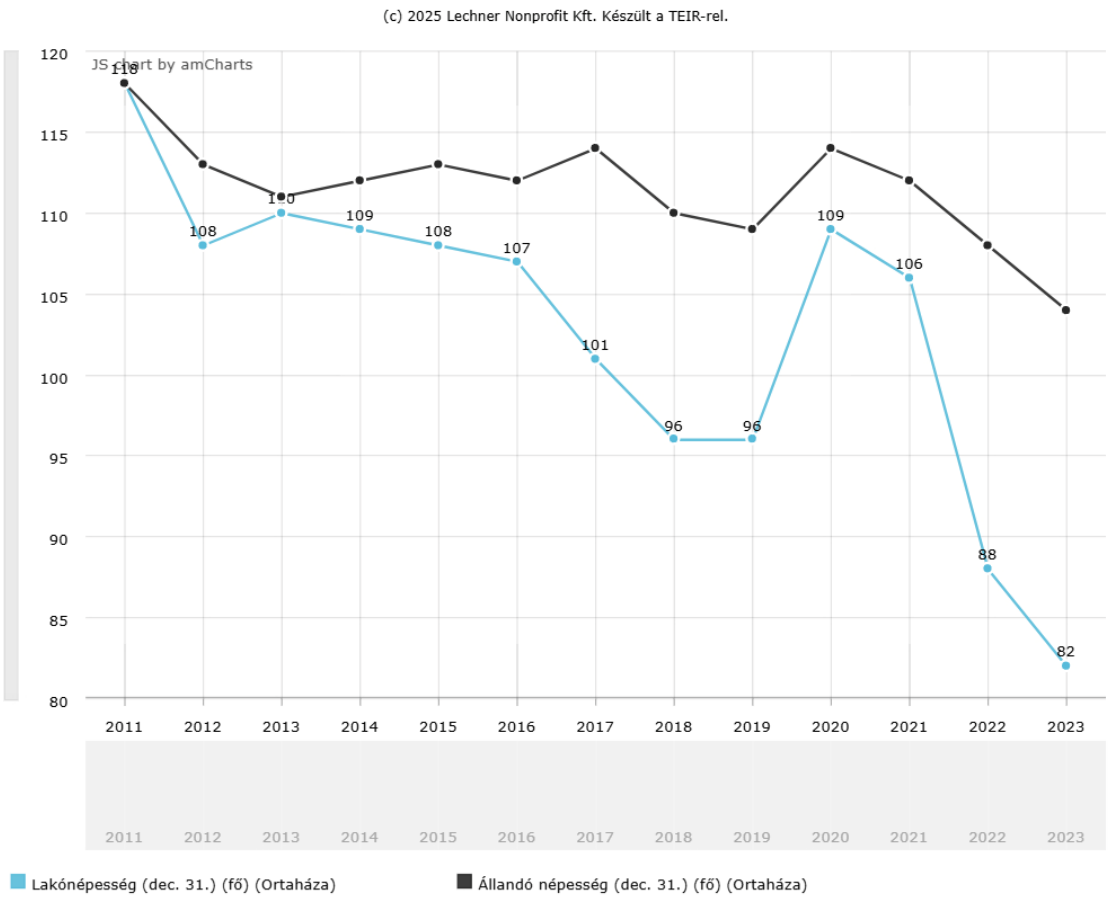
(c) 2025 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.
JS chart by amCharts
120
115
110
105
100
95
90
85
80
118
108
110
109
108
107
101
96
96
109
106
88
82
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
Lakónépesség (dec. 31.) (fő) (Ortaháza)
Állandó népesség (dec. 31.) (fő) (Ortaháza)

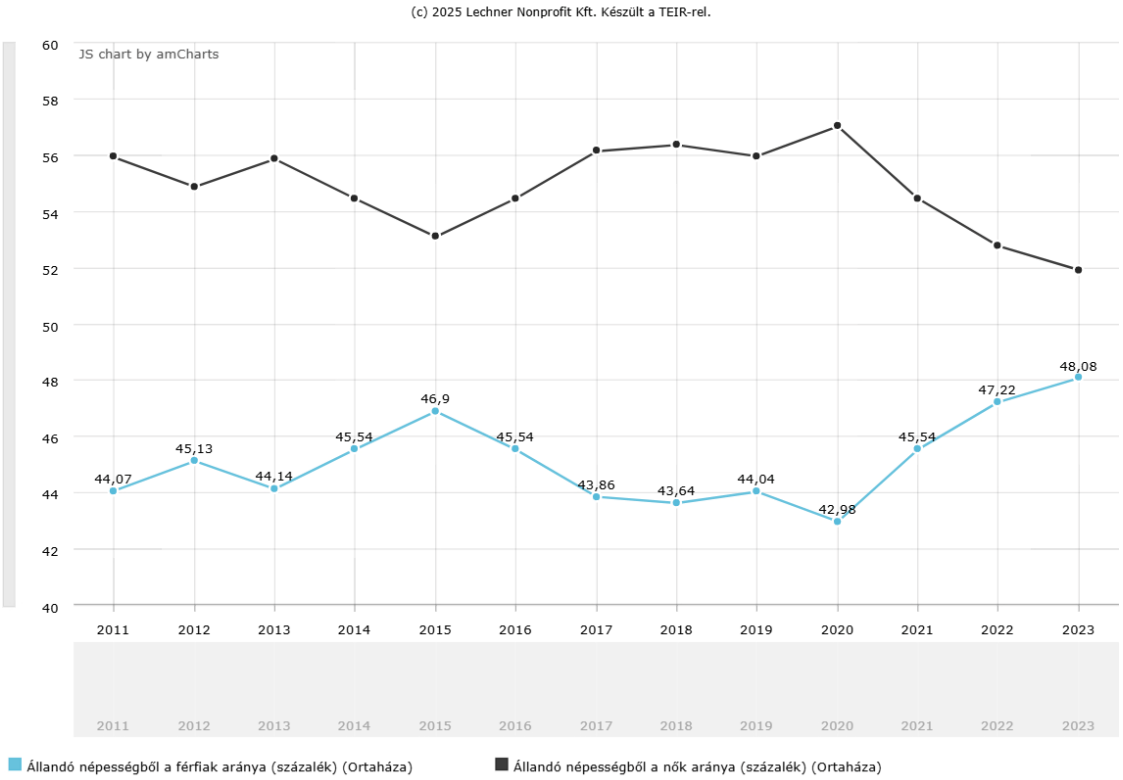
(c) 2025 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.
JS chart by amCharts
60
58
56
54
52
50
48
46
44
42
40
44,07
45,13
44,14
45,54
46,9
45,54
43,86
43,64
44,04
42,98
45,54
47,22
48,08
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
Állandó népességből a férfiak aránya (százalék) (Ortaháza)
Állandó népességből a nők aránya (százalék) (Ortaháza)

A grafikon szerint Orataházán 2011 és 2023 között végig több nő élt, mint férfi. Bár a nők aránya a 2020-as csúcs után enyhe csökkenést mutat, a vizsgált időszak végén még mindig magasabb volt a férfiakénál. Ezzel szemben a férfiak aránya a 2020-as mélypont után jelentős növekedést mutat.

Ez a tendencia azt jelzi, hogy bár a nők dominanciája még mindig érezhető, a nemek közötti aránykülönbség az elmúlt években kezdett kiegyenlítődni.

A lakónépesség és az állandó népesség száma kisebb-nagyobb változások mellett jellemzően csökkenő tendenciát mutat. Míg az állandó népesség kisebb mértékű, a lakónépesség 2021 óta hirtelen nagy mértékű csökkenést mutat. A 2021-ig 100 főt meghaladó népesség hirtelen 20 fővel, közel 20%-kal csökkent le.

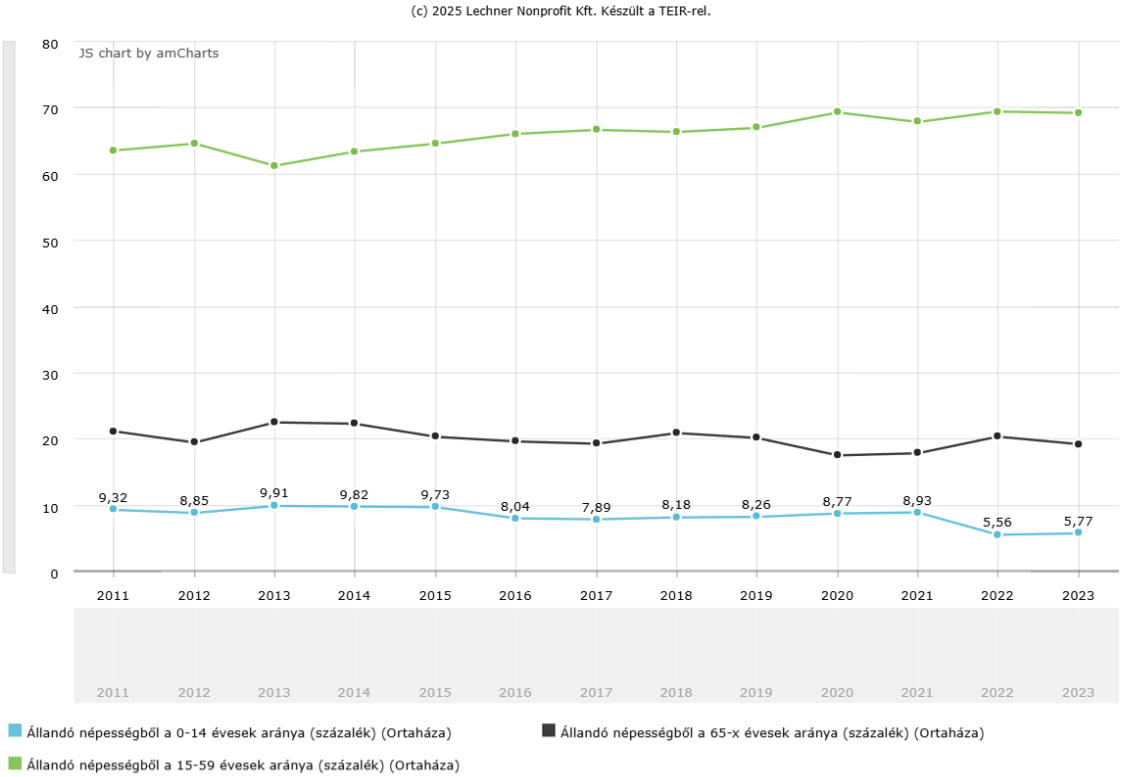

A település állandó lakosságának korcsoport szerinti megoszlását tekintve az alábbiak állapíthatók meg:

A 15-59 évesek, azaz a munkaképes korú népesség arányát tekintve a grafikon szerint ez a korcsoport aránya 2011 és 2023 között nagyon stabilan alakult. A 2013-as enyhe csökkenés után kisebb ingadozásokkal, de folyamatosan 60 és 70 százalék között maradt, 2022-ben és 2023-ban pedig 70 százalék körül stabilizálódott. Ez a trend azt sugallja, hogy a falu munkaképes korú lakossága nem csökkent drasztikusan az elmúlt több mint egy évtizedben.

A 65 év feletti korcsoport aránya a 2011-es 21 százalék körüli csúcs után kisebb hullámzást mutat. A 2013-as növekedést követően folyamatos, enyhe csökkenés volt megfigyelhető, de 2022-ben ismét emelkedett, majd 2023-ban ismét csökkent. Ez az ingadozás arra utalhat, hogy bár a lakosság öregedése folyamatban van, a növekedés nem egyenletes.

A 0-14 éves gyermekkorú népesség aránya a legkisebb, és a legszembetűnőbb csökkenést mutatja az időszak alatt. Míg 2011-ben még 9,32 százalék volt, ez az érték 2022-re drasztikusan, 5,56 százalékra esett. Bár 2023-ban enyhe emelkedés volt tapasztalható (5,77 százalék), a trend egyértelműen lefelé mutat. Ez a folyamat a népesség elöregedésére utal, ami a jövőben demográfiai problémákat okozhat a településen.

A korcsoportok vizsgálata alapján Ortaháza egyértelműen elöregedő település.

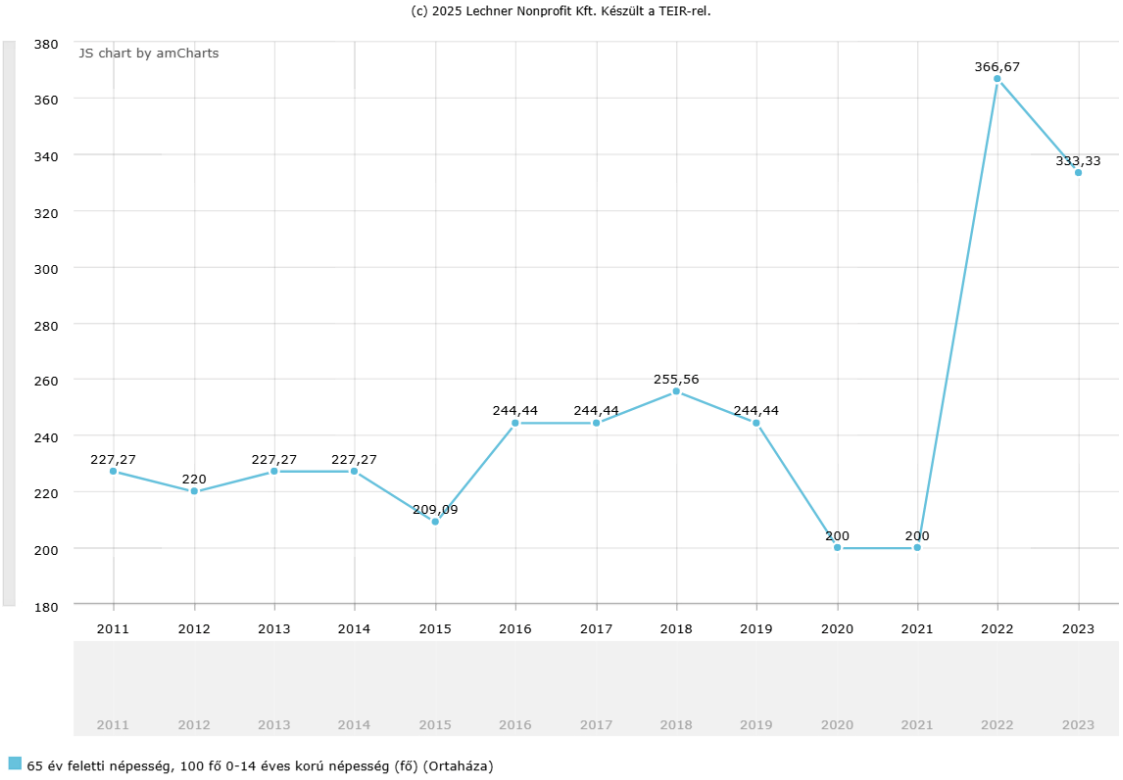

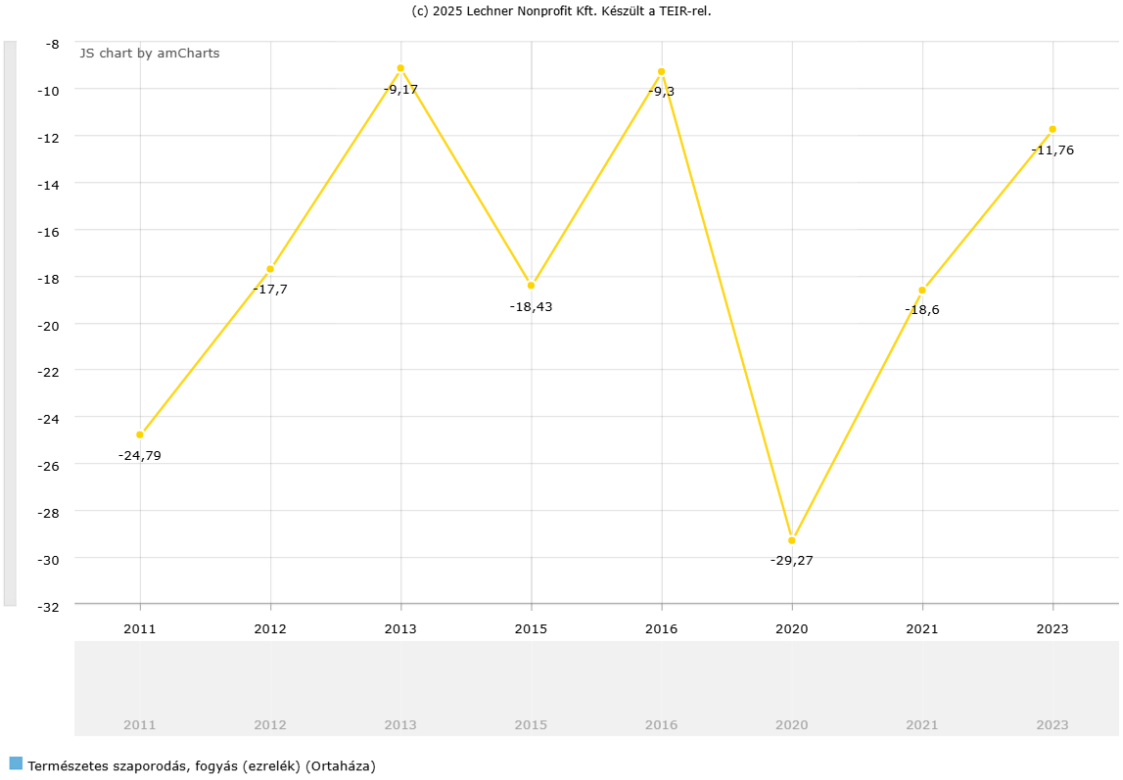

Ortaházán a népesség a teljes vizsgált időszakban természetes fogyást mutat. Ennek a fogyásnak a mértéke azonban hullámzó volt. A 2013-as és 2016-os csúcsok ideiglenes javulást jeleztek, amit a 2020-

as évben tapasztalt drasztikus növekedés követett, valószínűleg a járvány hatására. A legutóbbi években, 2020 után a helyzet javulni látszik, de a természetes fogyás továbbra is fennáll. Ez azt jelenti, hogy a halálozások száma tartósan meghaladja a születések számát a településen.

Az alábbi grafikon a belföldi vándorlás erős volatilitását mutatja Ortaházán. A település vándorlási egyenlege többször is jelentősen ingadozott a vizsgált időszakban. Jellemző az elvándorlási többlet, bár 2013-ban és 2020-ban kiugróan magas bevándorlás volt megfigyelhető. A 2020-as 156,1‰-es csúcs különösen figyelemre méltó, mivel ez az érték messze kiemelkedik a többi év adataiból. A legutóbbi évek tendenciája ismét az elvándorlás növekedését mutatja.

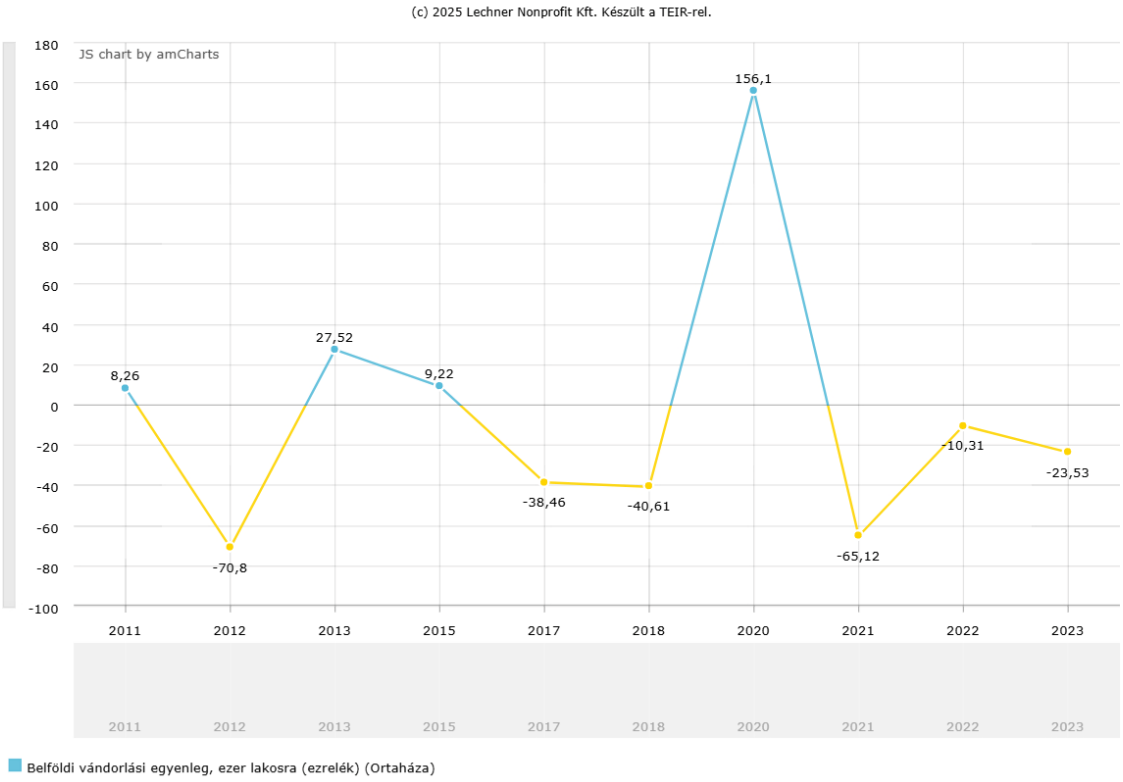

A következő grafikon legfontosabb megállapítása a roma (cigány, beás) népesség arányának drasztikus csökkenése a 2011-es és 2022-es népszámlálási adatok között. Ez a változás jelentősen átalakította a település nemzetiségi összetételét. Bár a hazai nemzetiségek (cigányok nélkül) aránya enyhén növekedett, a legnagyobb változást a roma népesség arányának meredek esése jelenti. Ez a változás utalhat demográfiai átrendeződésre, vagy a népszámlálás módszertanában bekövetkezett eltérésekre.

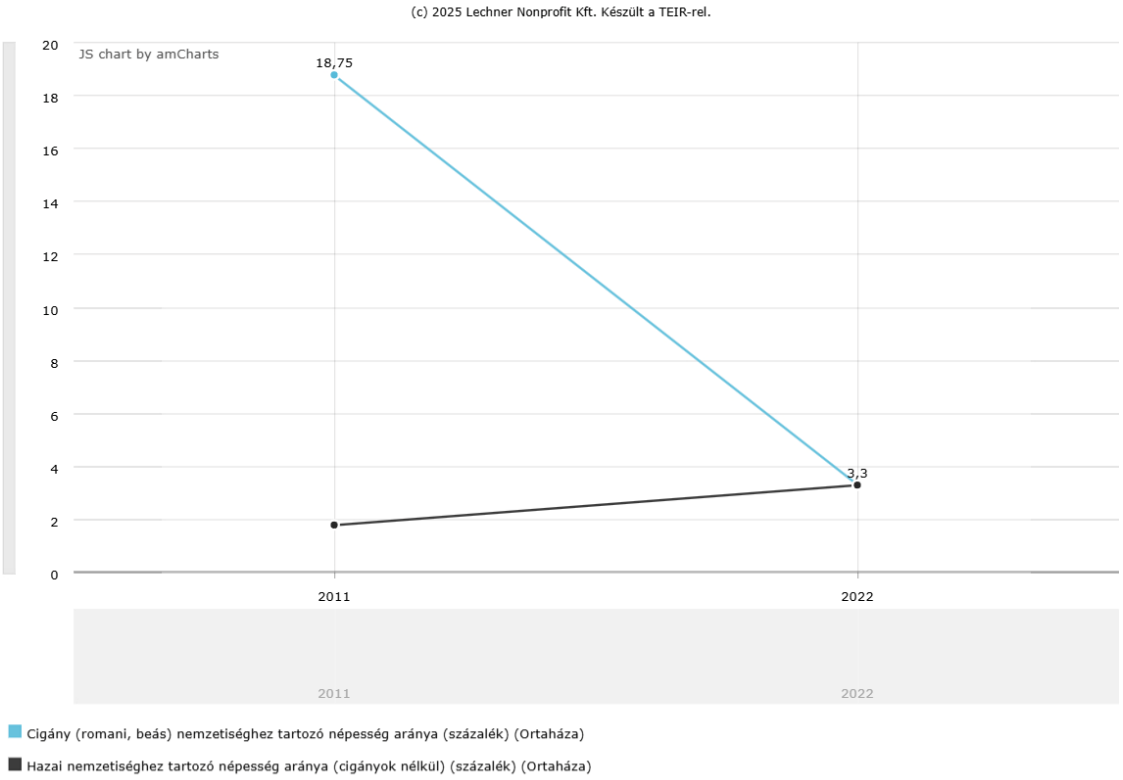

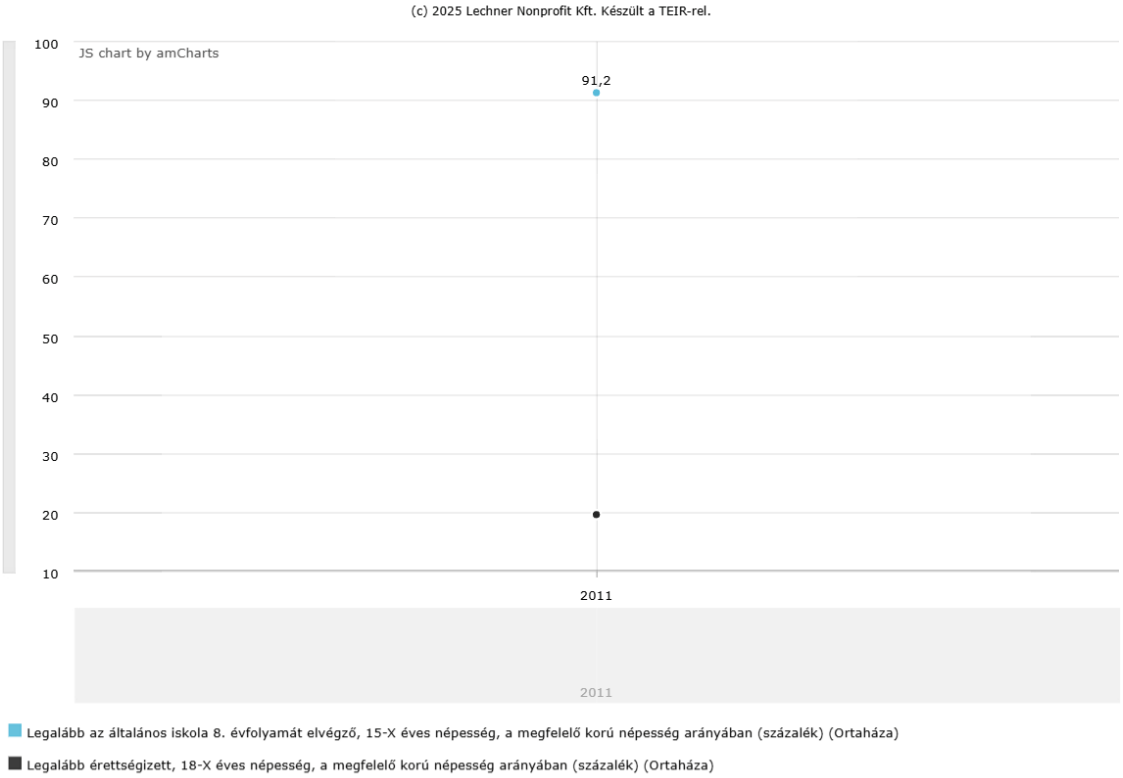

A fenti grafikon Ortaháza település iskolázottsági adatait mutatja a 2011-es évre vonatkozóan. Két pontot láthatunk, amelyek két különböző végzettségi szintet ábrázolnak:

- A kék pont azt mutatja, hogy a 15 évesnél idősebb lakosság 91,2%-a fejezte be legalább az általános iskola 8. osztályát.

- A fekete pont pedig azt jelzi, hogy a 18 évesnél idősebb lakosság mintegy 20%-a rendelkezett legalább érettségivel.

A legszembetűnőbb dolog a grafikonon a két pont közötti jelentős különbség. A lakosság túlnyomó többsége eljutott a nyolc általános elvégzéséig, de jóval kevesebben szereztek érettségit. Ez azzal is magyarázható, hogy a lakosság nagyobb része idős korosztályba tartozik. Az ő korosztályukra kevésbé volt jellemző az érettségi megszerzése. Az 50-60 évvel ezelőtti időben nem igazán volt szükség, vagy volt lehetőség sem az érettségizésre.

Kedvező adat az alábbi, miszerint a legfeljebb 8 általánost végzettek aránya közel felére esett vissza.

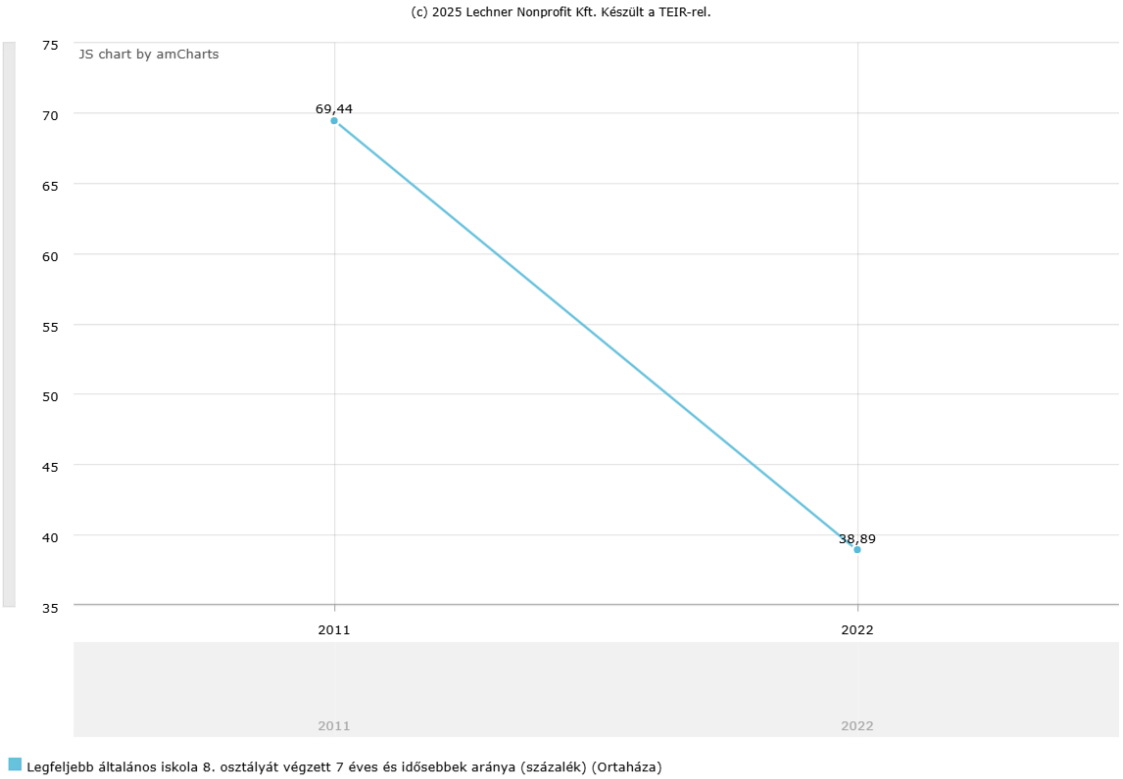

Ortaházán a nyilvántartott álláskeresők száma 2011 és 2018 között csökkenő tendenciát mutatott, aztán 2019-ben emelkedés tapasztalható, majd 2022-től ismét csökken. Az ingadozás a népességmozgással is összefüggésbe hozható, továbbá fordítottan is valószínű, hogy az elvándorlás egyik oka lehet a munkalehetőségek hiánya.

Foglalkoztatott nélküli háztartásokról csak 2011. évi adat áll rendelkezésre. Eszerint a háztartások közel 43%-a volt, ahol nem volt foglalkoztatott. Ez az időskorú népesség arányával is magyarázható.

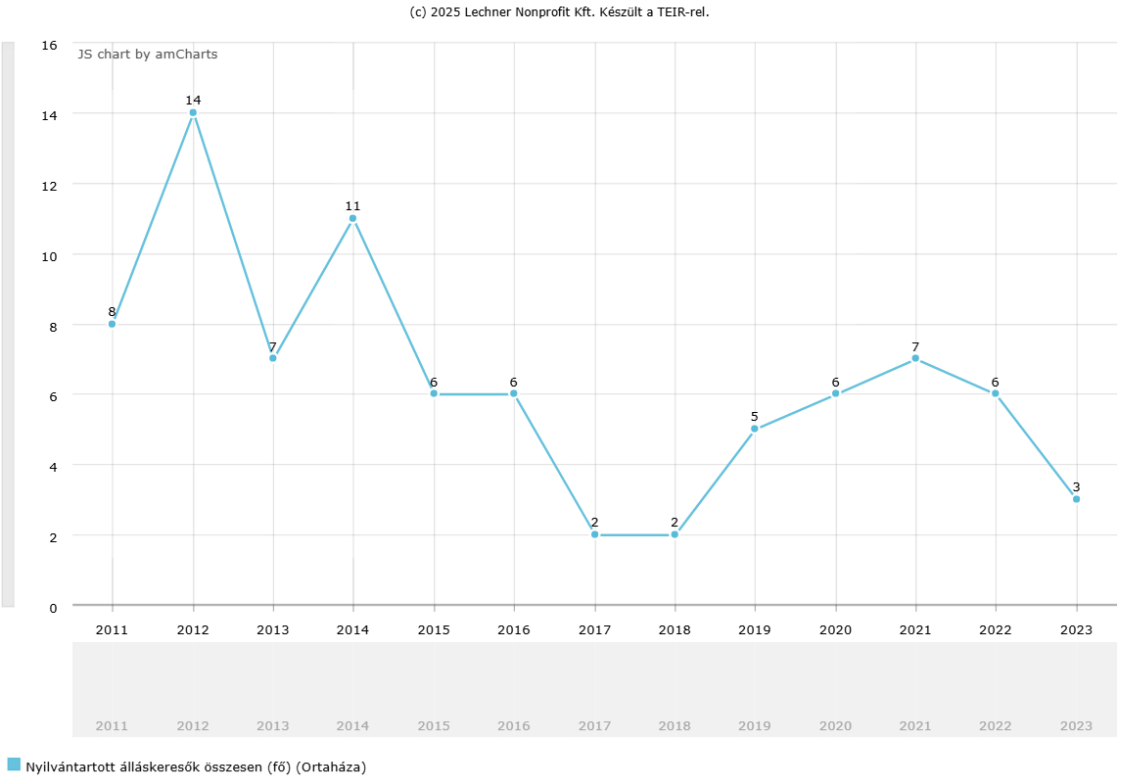

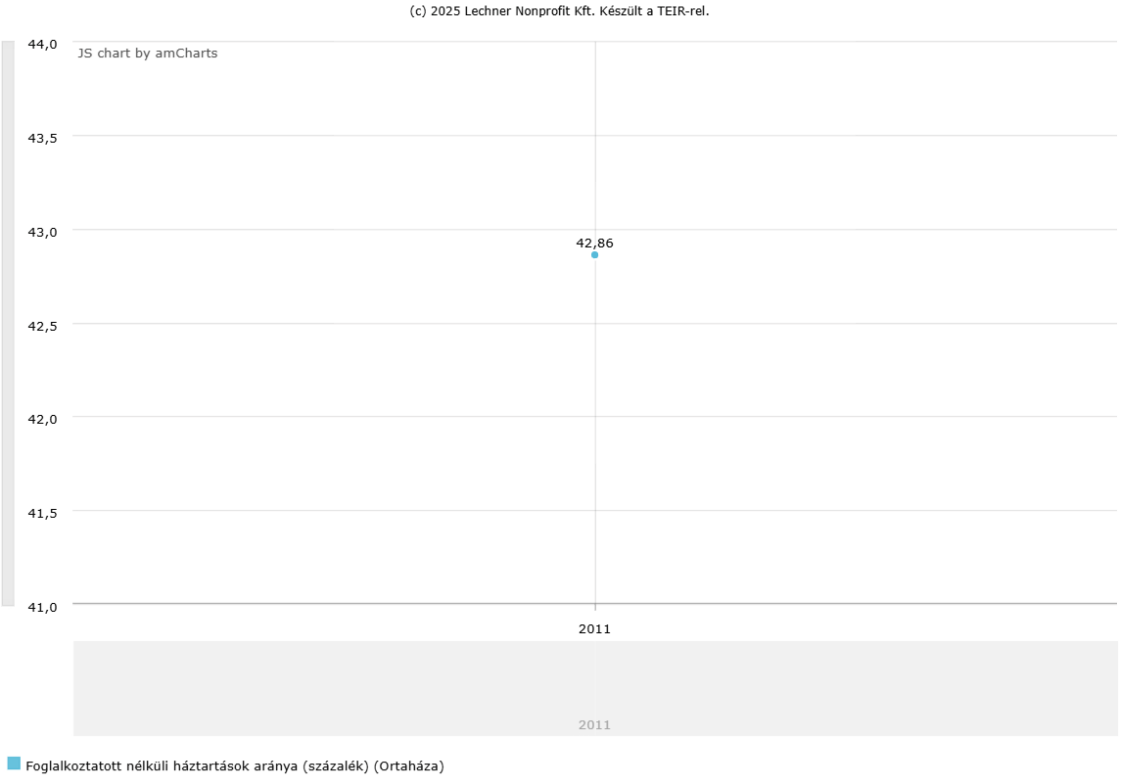

Az álláskeresők között jellemzően az idősebb, 45 év feletti korcsoportban nagyobb az arány. A fiatalabb korosztályban, azaz a 25 év alattiak között kisebb az állaskeresők aránya. Néhány évben 25 év alatti korcsoportban nem volt álláskereső, ami arra utal, hogy a fiatalabbak könnyebben találnak munkát. 2022-t követően nincs adat a 25 év alattiak tekintetében.

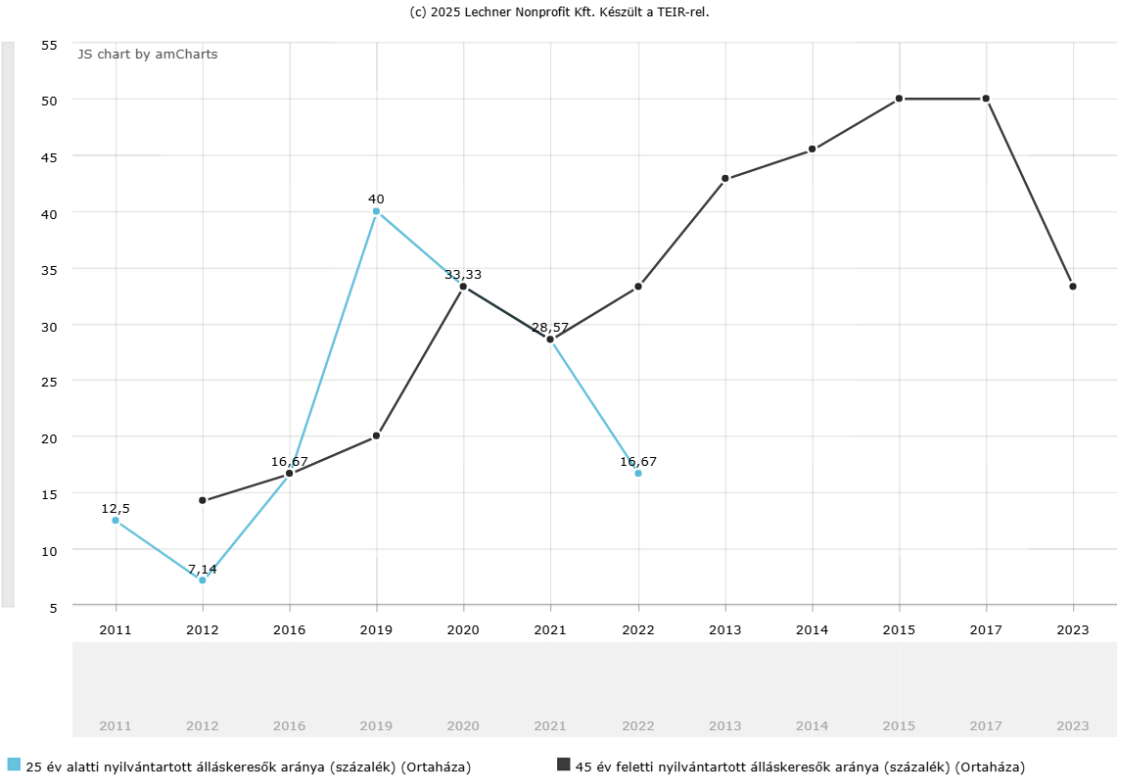

Ortaházán a nyilvántartott álláskeresők között nagyon magas a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, különösen 2017-2018-ban, ahol az összes álláskereső ebbe a csoportba tartozik. Ez a tény megerősíti a korábbi megállapításunkat, hogy a településen az iskolázottsági szint alacsonyabb az országos átlagnál, és ez az alacsony iskolai végzettség jelentős problémát okoz a munkaerőpiacon. A magas arány azt is sugallhatja, hogy a munkalehetőségek korlátozottak az alacsonyan képzett munkaerő számára.

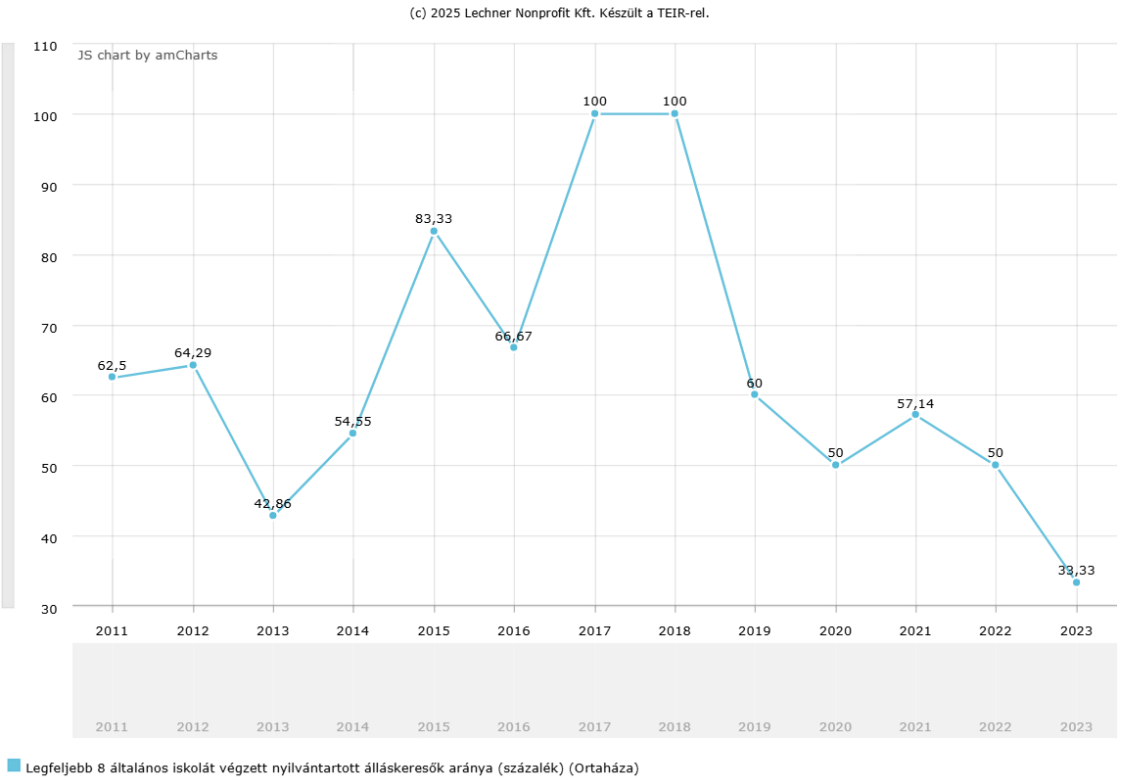

Csak 2011. évi adat áll rendelkezésre az ingázó lakosságra vonatkozóan. Az aktív korú lakosok jellemzően más településeken dolgoznak, a lakosság 87,8 %-a ingázott 2011-ben és vélhetőn ma is. Az ingázók egy része Zalaegerszegre, Lentibe, Pákára járnak különböző üzemekbe dolgozni. A távolsági közlekedést tekintve nem kedvező a helyzet, az autóbuszjáraton kívül csak saját gépkocsit tudnak az itt élők igénybe venni. Helyi munkaéehetőség a szénhidrogén gyűjtő állomás, azinban speciálisan képzett munkerőt és kis létszámot foglalkoztat. A telepen nagyságrendileg 20 fő dolgozik, akik többek között lenti, lovászi, bázakerettyei és csömödéri lakosok.

A magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozók aránya meglehetősen alacsony maradt 2011 – 2020 között, majd ezt követően emelkedő tendenciát mutat. 2021-ben kiugróan emelkedett, majd ismét csökkenésnek indult. Ez a tendencia érdekes ellentétben áll a korábbi elemzésünkkel. Míg az iskolázottsági grafikon szerint 2011-ben a felnőtt lakosságnak mindössze 20%-a rendelkezett érettségivel, a magas presztízsű foglalkozásokban dolgozók aránya mégis jelentősen növekedett. A 2013-as és 2020-as évben látott, erős pozitív bevándorlási egyenleg arra utalhat, hogy a településre magasabb végzettséggel rendelkező, a munkaképes korosztályba tartozó lakosok költöztek be. Ők azok, akik a jelek szerint betöltötték a "magas presztízsű" pozíciókat a településen, megváltoztatva ezzel a foglalkoztatási struktúrát.

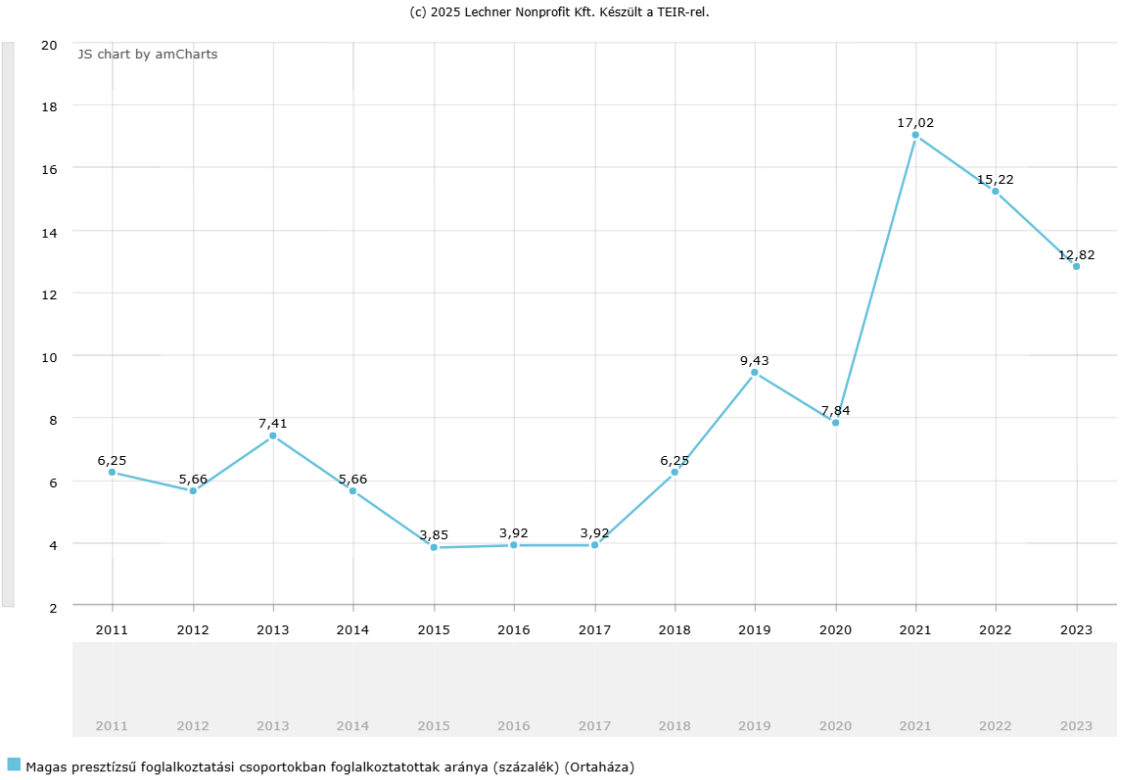

A 100 lakosra vetített személyi jövedelmadót fizető lakosok aránya erősen ingadozó a vizsgálat időszakban. A 2016-os kiugróan magas érték különösen figyelemre méltó, de az is szembeűnő, hogy ezt követően évente ingadozó képet muat. Az utolsó vizsgált évben, 2023-ban jelentős mérétkű csökkenés látható. A csökkenés nagyon jelentős a 2011. évi adatnál is kisebbre esett vissza. Ez a mutató a település gazdasági aktivitására és a foglalkoztatottsági helyzetére is utalhat, bár önmagában nem ad teljes képet.

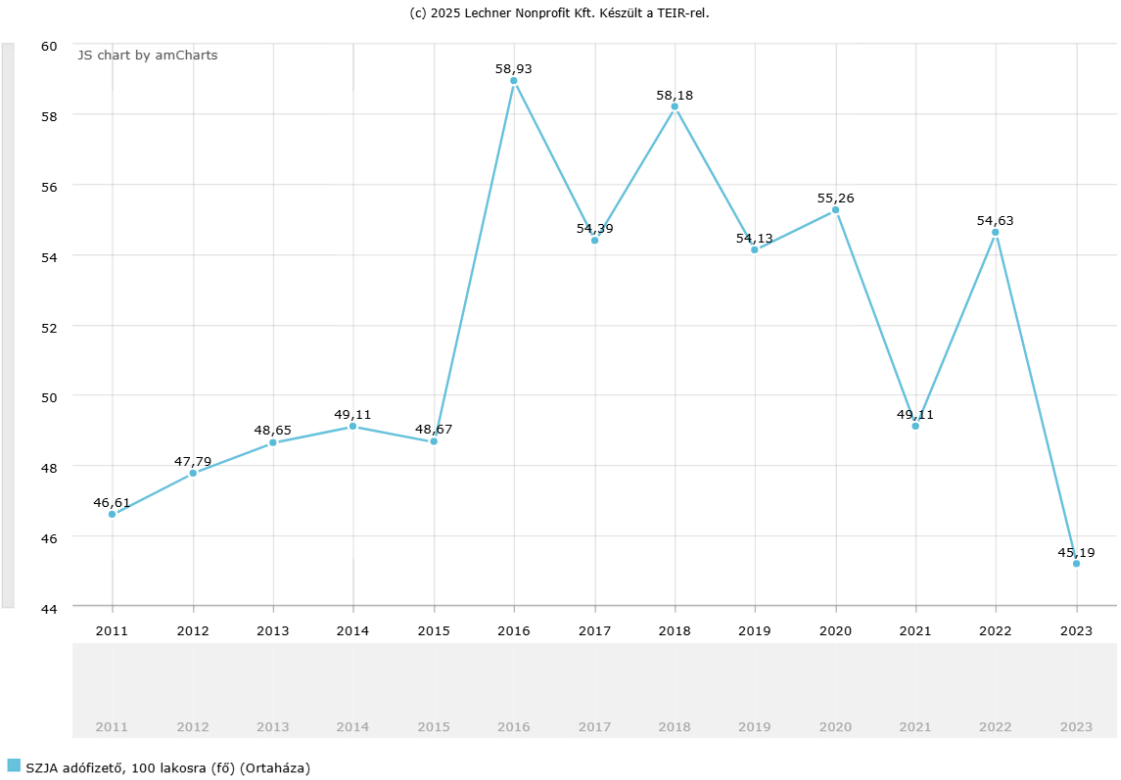

2011-2020 között folyamatosan növekvő tendenciát mutatott a jövedelmi helyzet Ortaházán majd 2020 után nagyobb visszaesés történt. 2023-ban a 2011-es évi értéknek a közel 2,4-szerese volt a jövedelem, miközben 2020-ban közel a 3-szorosa volt. A jövedelemszint bár jelentősen emelkedett, de ez nem jelent jobb anyagi körülményeket, hiszen havi jövedelemre leosztva nagyon alacsony, kb. 114.000 forint, ami a 2023. évi nettó minimálbér (154.280 Ft) alatt marad, annak kicsivel több, mint 74%-a. A helyi lakosság jövedelmi szintje tehát rendkívül alacsonynak mondható.

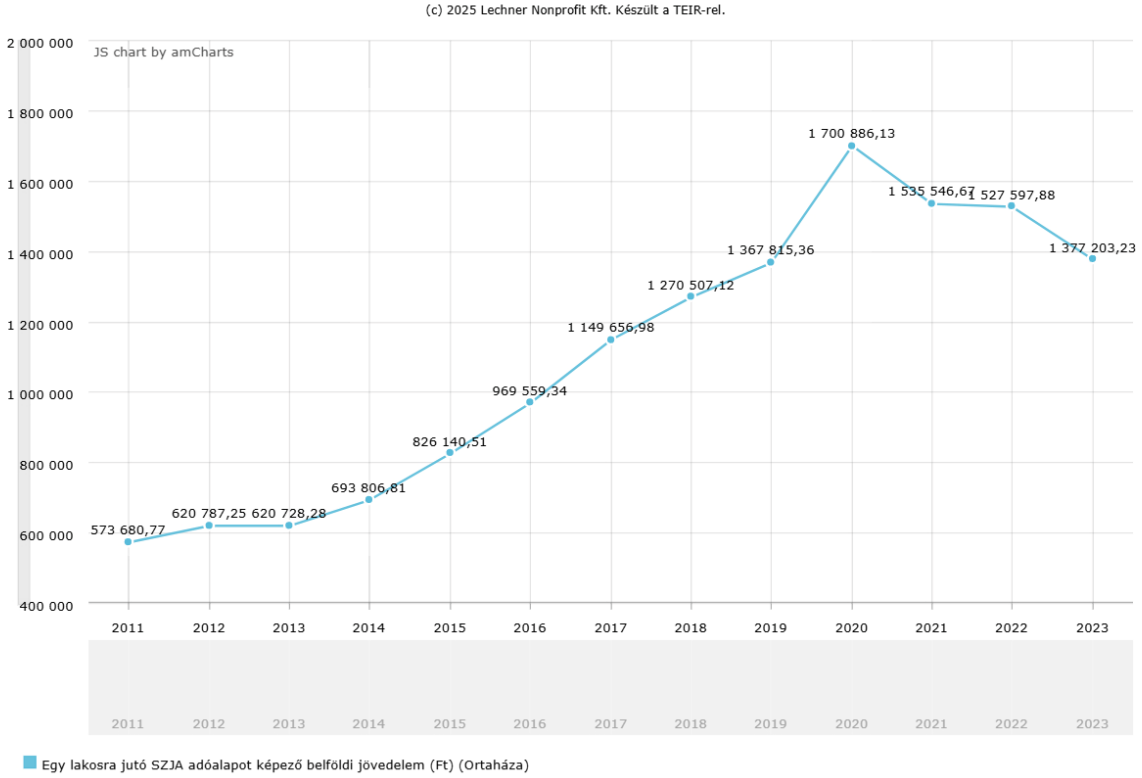

A gépkocsik száma – kisebb-nagyon kilengésekkel - növekedő tendenciát mutat. z ötven körüli háztartásra 23,7 majd 46,3 db gépkocsi jutott. Ez az emelkedés azt jelentheti, hogy a háztartások közel fele nem rendelkezik gépkocsival – azt nem számolva, hogy ahol van, ott több gépkocsi is lehet. Ez a növekedés a lakosság életszínvonalának emelkedésére, a mobilitási igények növekedésére vagy más társadalmi-gazdasági tényezőkre utalhat.

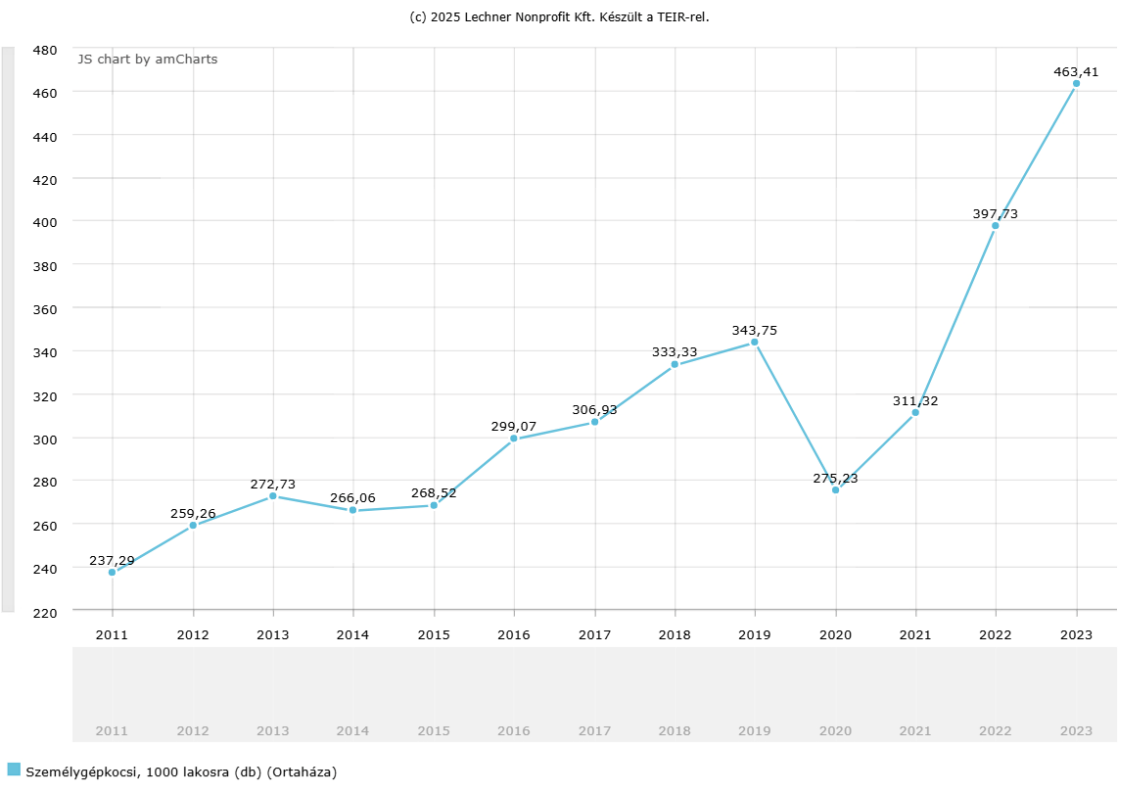

Ortaházán a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek aránya 100 gyermekkorú lakosra vetítve jelentős éves ingadozásokat mutat a 2017 és 2021 közötti időszakban. Az utolsó két évben az arány jelentősen csökkent, mint a vizsgált időszak elején. Ezek az ingadozások a helyi szociális körülmények és a támogatórendszer változásaira, a csökkenés pedig azt, hogy az elvándorlással olyan családok „eltűnésére” utalhatnak, akiknél fennállt a gyermekvédelmi támogatás szükségessége.

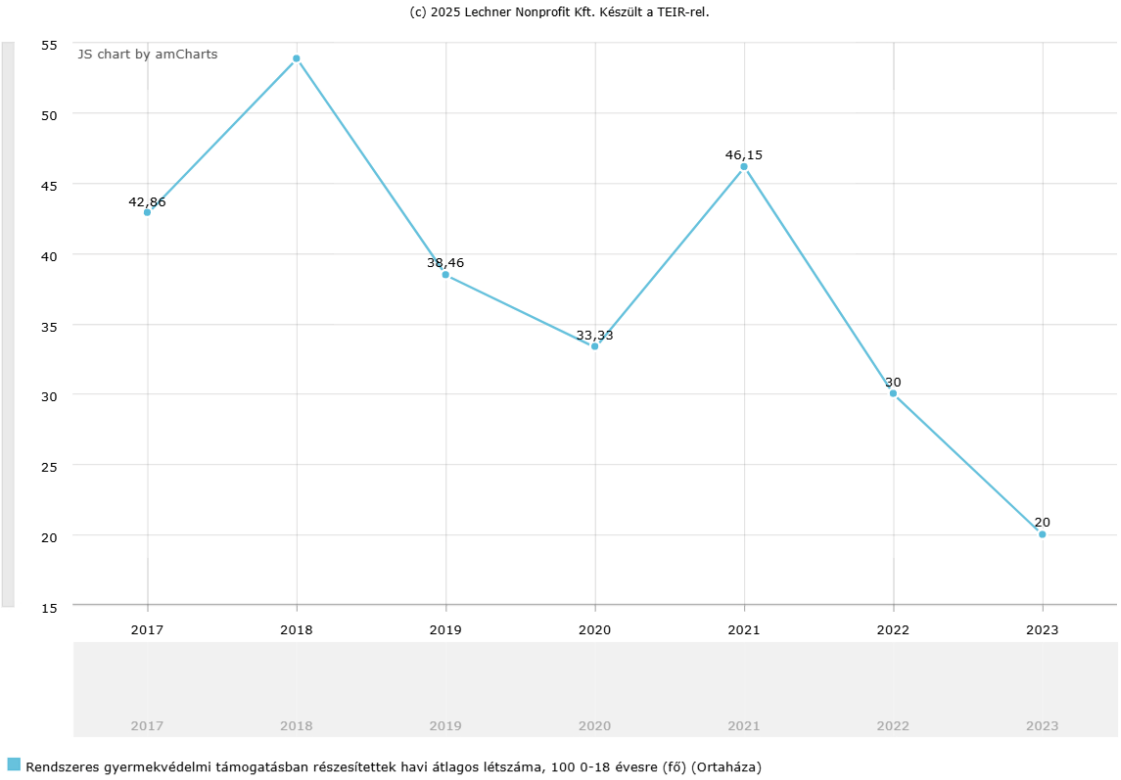

A községben nincs szegregátum és szegregációval veszélyeztetett terület.

6. A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások

Ortaháza a Pákai Közös Önkormányzati Hivatal illetékességi területéhez tartozik helyi igazgatási szempontból. Pákán jegyzői és hozzá tartozó hivatali tevékenység vehető igénybe.

Ortaháza más településsel együtt közösen üzemelteti a pákai Öveges József Óvodát, és a 8 osztályos Öveges József Általános Iskolát. Egy kosárlabda pálya áll rendelkezésre a kö

Az egészségügyi ellátást elsősorban Pákán, emellett Lentiben, Nagykanizsán vagy Zalaegerszegen vehetik igénybe a Ortaháziak, a fogorvosi rendelésre elsősorban Pákára járnak. A hét minden munkanapján van rendelés, az esti és hétvégi ügyeletet Lenti Rendelő Intézetben látják el. A háziorvosi szolgálat mellett a fogorvosi, a védőnői és gyógyszertár szolgáltatás is Páka községben biztosított. A védőnő munkája során együtt működik a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal. Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatási feladatokat a falugondnoki szolgálat, szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás keretében vehetik igénybe a lakosok.

Ortaháza Község Önkormányzata tagja a Lenti kistérség többcélú társulásának, együttműködési megállapodása van a Csömödéri Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. Az együttműködés célja Ortaháza Község cigányságának szociális, kulturális stb. érdekképviselete, melynek során a Csömödéri Roma Nemzetiségi Önkormányzat állandó kapcsolatot tart az Ortaháza-i képviselő testülettel, emellett a nemzetiségi önkormányzat közös projektek tervezésével, lebonyolításával, segíti a cigány hagyományok ápolását, melynek során a lehetőségekhez mérten biztosítva van az etnikai kisebbség anyanyelvének használata, művelődési, kulturális igényeinek kielégítése a rendelkezésre álló pénzeszközökhöz méreten.

Az önkormányzat a nyilvános könyvtári helyiségben biztosítja azon személyek részére a digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférésének lehetőségét, akiknek ez otthonaikban, saját eszközökkel nem áll rendelkezésre.

Köztemető 1 db működik a településen. A községben csak egy harangláb van, a szentmisék hallgatásáért Pákára vagy Gutorföldére kell átjárni a lakóknak. A művelődési házban könyvtár és teleház szolgáltatásai vehetők igénybe. Civil szervezet nem tevékenykedik a településen.

A közép- és felsőfokú intézmények valamint szolgáltatások ellátásait többnyire a megyeszékhelyen Zalaegerszegen, Lentiben vagy Nagykanizsán veszik igénybe a lakosok.

A település infrastruktúrája teljes mértékben kiépített: saját ivóvíz ellátó rendszerrel és egyedi szennyvízcsatorna-hálózattal és tisztítóval rendelkezik. A hulladék elszállításáról a Lenti Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. (8960 Lenti Templom tér 9.) gondoskodik, hetente egyszer. Továbbá havi 1-1 alkalommal külön erre a célra kihelyezett zsákokban gyűjtik külön-külön a papír, illetve műanyag hulladékot a települési háztartásokból. Község utcái túlnyomórészt megfelelő aszfaltos útburkolattal rendelkezik, járda kiépítésére nem került sor.

7. A település gazdasága

Ortaháza gazdaságilag jelentéktelen szerepet tölt be a környezetében. A grafikon legfőbb tanulsága a helyi gazdaság rendkívüli stabilitása, illetve a vállalkozások nagyon alacsony száma.

Az egyéni vállalkozások száma enyhén csökkent az időszak elején, de 2013 óta stabilan 4 db maradt. (2019 után nincs adat).

A társas vállalkozások száma 2011-2013 között 1 db volt, majd 2-re emelkedett, ami meg is maradt a rendelkezésre álló adatok alapján a 2019-es évig.

Az őstermelők számának mozgása változékonyabb képet mutat. Míg 2011-2012 között csökkent, ezt követően azonban egyenletes ütemben növekedett 5-re. Itt már található 2023. évi adat is.

Az egyes vállalkozások jellemzően önfoglalkoztatók.

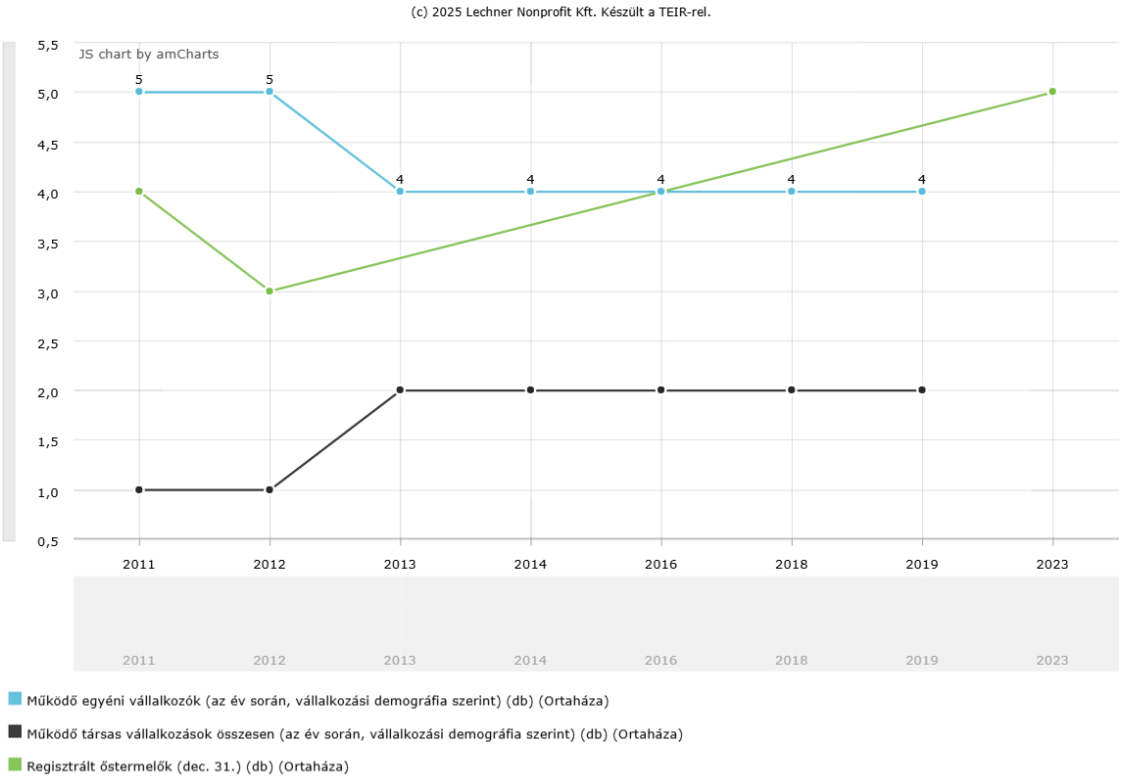

A gazdasági ágazatokat tekintve nagyon szűkös a településen működő vállalkozások tevékenységi köre. Mező- és erdőgazdasági ágazatban 3 db, az építőiparban 2 majd 3 db, a szolgálatásokban 1 db, szálláshely és vendéglátás tevékenységgel 1 db vállalkozás foglalkozik.

(c) 2025 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

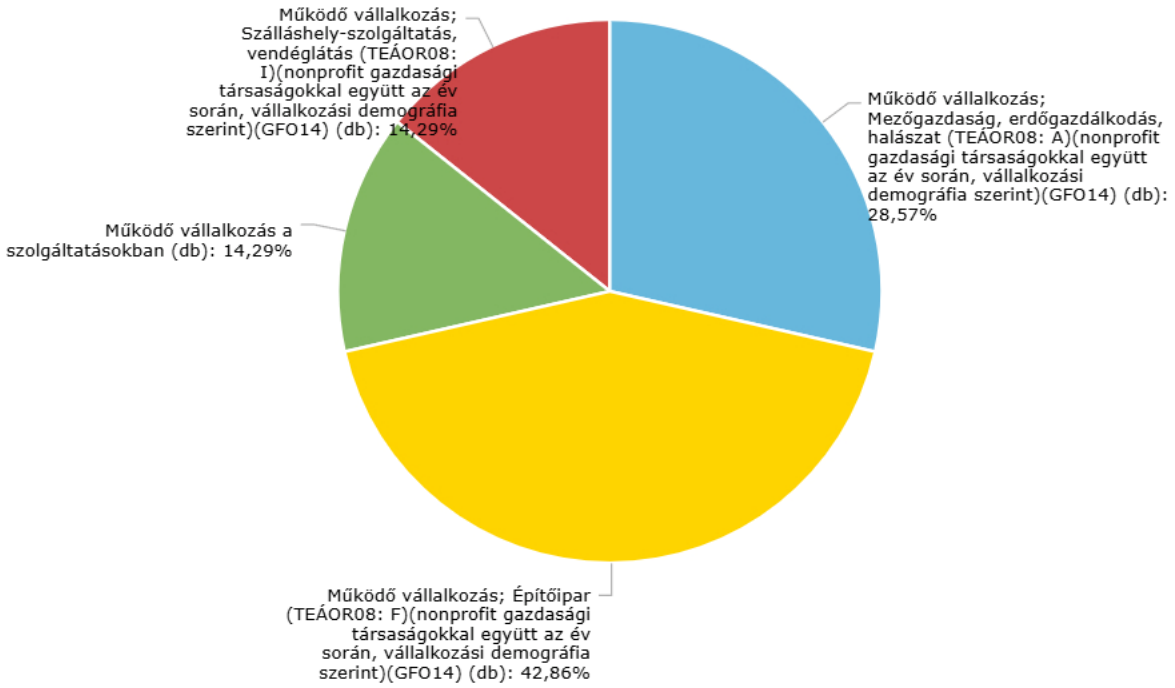

A gazdasági ágazatok megoszlása 2020. évben

8. Az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés

A települési önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatások körében különösen: a településfejlesztés, a településrendezés, az épített és természeti környezet védelme, a lakásgazdálkodás, a vízrendezés és a csapadékvíz elvezetés, a csatornázás, a köztemető fenntartása, a helyi közutak és közterületek fenntartása, helyi tömegközlekedés, a köztisztaság és településtisztaság biztosítása; gondoskodás a helyi tűzvédelemről, közbiztonság helyi feladatairól; közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban, a foglalkoztatás megoldásában; az óvodáról, az alapfokú nevelésről, oktatásról, az egészségügyi, a szociális ellátásról, valamint a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás; a közösségi tér biztosítása; közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység, sport támogatása; a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesítésének a biztosítása; az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése. A felsorolásban megtalálhatók azok a legalapvetőbb feladatok, amelyek révén biztosítható egy-egy település működése, megvalósítható műszaki-technikai infrastruktúrája, továbbá a lakosság kommunális és humánszolgáltatásokkal való legalább alapfokú ellátása.

Ortaháza Község Önkormányzata költségvetésének mintegy 90%-át állami forrásból biztosítja. A helyi bevételek elenyészőek, s mivel hasznosítható vagyontárggyal sem rendelkezik, ezért költségvetését alapfeladatai ellátására fordítja.

Komolyabb összegű beruházást, fejlesztést az önkormányzat egymaga nem tud végrehajtani, az egyes fejlesztéseket pályázati források igénybevételével éri el. Támogatás elnyerésével sikerült felújítani a

községháza felújítását. A támogatással a művelődési ház belső terei újult meg és a fűtési rendszer korszerűsítése valósult meg.

Munkahelyteremtő beruházásokat az önkormányzat - a közmunkaprogram kivételével – nem tud megvalósítani csekély költségvetése miatt.

A településüzemeltetés körébe az alapvető infrastrukturális szolgáltatások (víz, csatorna, hulladék, közvilágítás), az út- és járdafenntartás, a zöldterületek és közterületek gondozása, a temető üzemeltetése, valamint a kultúrház fenntartása tartozik. A közösségi közlekedés szervezése és a vasúti megállóhely fenntartása nem tartozik az önkormányzat feladataihoz. A polgárőrséggel való együttműködés szintén fontos a közbiztonság szempontjából.

9. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat

9.1. Településszerkezet

A faluszerkezet jellemzőit döntő módon befolyásolták a táj természeti adottságai. A patak árterétől távolabb a dombok északi lejtőin, az út mentén alakult ki Ortaháza történeti településmagja. Az évszázadok során a falu csak lassan fejlődött. A vasúti közlekedésbe ugyan bekapcsolódott, de a vasútvonal nem befolyásolta a település szerkezetét, mert a vonal a falun kívül haladt. Szoros értelemben vett településközpont nem alakult ki, a szervező erőt jelentő nagyobb méretű közfunkciót ellátó épületek későn vagy egyáltalán nem jelentek meg a településen. Ebből kifolyólag ezek nem súlyponti helyekre kerültek: a harangláb, illetve kis kápolna is esetlegesen, az út szélén épült meg. A hármas útkereszteződés ma a falu központja, ahol a buszmegálló található, ahol az egykori bolt épülete áll, és ma egy nagyobb teresedés is látható, csupán az üres házhelyeknek köszönhető. Száz évvel ezelőtt itt még lakóépületek álltak, de pusztulásuk után senki sem épített a helyükre. Új lakóházak döntően a falu nyugati irányába, a temető felé haladó út mentén épültek. A beépítés az út hol egyik, hol másik oldalát részesíti előnyben a domborzati viszonyok miatt. A településszerkezet fellazult: a történeti magon belül az elpusztult házak nyomán maradó üres telkek, a déli, újabb lakóházak esetén pedig az egyes házcsoportok között hagyott beépítetlen területek miatt. A közigazgatási területen belül, a falu központjától keletre a MOL telepe, majd Gutorföldéhez közeledve egy vendégház található.

Ortaháza térképe a XVIII. és a XX. században (forrás: maps.arcanum.com)

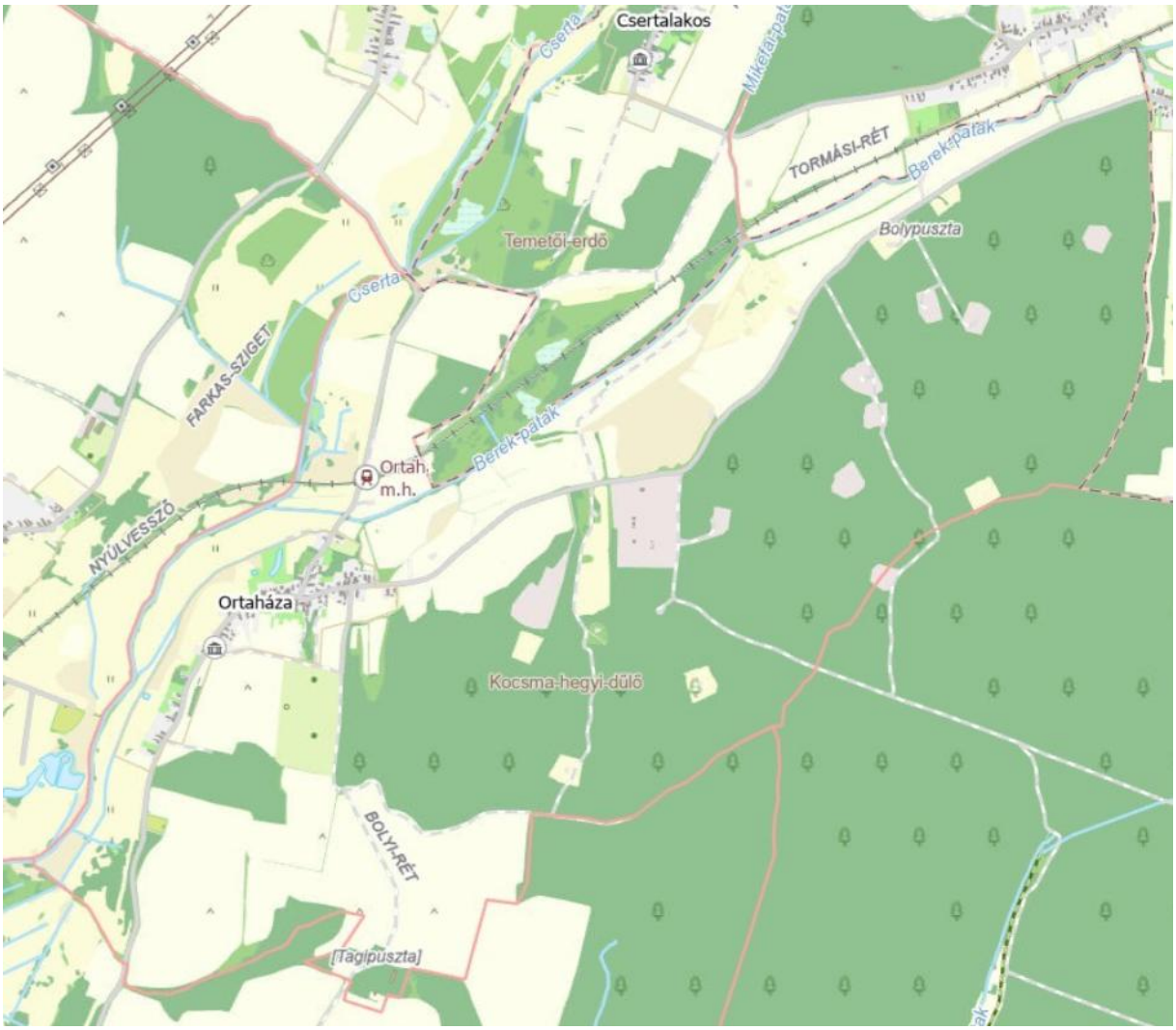

Ortaháza térképe 2025 (forrás: e-kozmu.hu)

9.2. Telekstruktúra, beépítés és az utcavonal-vezetés

A falu telekszerkezete első fázisban a tagosítás következményeként alakult ki. A 18-19. század kerített házai ebből kifolyólag nagyobb telkeken helyezkedtek el. A történeti településmag megőrizte ezt a szélesebb telkekből álló szerkezetet, a falu többi része azonban átalakult: szalagtelkes, oldalhatáros beépítéssel találkozunk. Az előkerti mélység 0 – 9 méter között változó. A lakóházak szabadon állnak vagy oldalhatárra zárnak, mögöttük gazdasági épületek helyezkednek el. Az utcavonal vezetés az évszázadok során változatlan, megőrizte eredetileg kialakult formáját. Az országos mellékutak mellett lakóutcák nem alakultak ki.

A község épületei szinte teljes mértékben lakóépületek, de egy-egy középület (faluház, ravatalozó) és egy harangláb is található. Gazdasági épületek a lakóépületek mögötti pajták, ólak, egyéb háztáji gazdasági épületek. Üzemi épület a MOL gyűjtőállomáson találhatók. Szálláshely szolgáltatásként az erdészház szolgál.

A kialakult telkek méretét tekintve 820 és 5400 m^2 közöttieket találhatunk a belterületen, legjellemzőbb az 1000-3000 m^2 közötti méretűek.

Ortaháza beépítése és utcahálózata (saját szerkesztés)

A belterületi telkek nagy része zöldfelület, ami a hagyományos falusias gazdálkodást még folytatók esetében házikertként funkcionálnak.

A község képe a Kossuth L. utca keleti részéről

A községben kb. 20 db meglévő belterületi lakótelek még beépítetlen. A telkek beépítettsége változó, az 1000 m^2 alattiak elérik a 25-30%-ot, az 1000-2000 m^2 körüli nagyságú telkek esetében 15-20 %, az

ennél nagyobb telkek esetében 5-10% körül alakul. Az épületállomány magasságát tekintve négy tetőtér-beépítéses épülettől eltekintve teljes egészében földszintes.

Épületfunkció vizsgálat a beépítésre szánt területeken

10. Az épített környezet és az építészeti örökség vizsgálata

10.1. Épített környezet

A község lakásállománya 54-ről 52-re csökkent az utóbbi 12 évben, és ezen időszak alatt új lakás nem épült. Az elhagyatott épületek állaga leromlik, és elbontásra kerülnek. A meglévő lakások felújítása előfordul, de nagy számú a felújításra, korszerűsítésre szoruló lakóépület a községben.

Lakóterületek

Az épülettömeg formák vegyes képet mutatnak Ortaházán. Az épületek kizárólag a XX. századból datálódnak. A különböző időszakokban épült lakóházak „keverten" helyezkednek el. A hagyományos arányokat őrző, XX. század elején épült földszintes, utcára merőleges gerincű parasztházak mellett megjelennek az 1960-70-es években épített sátortetős, ún. kockaházak és az 1970-'80-as években elterjedt térdfalemeléssel megemelt tetőtér-beépítéses épülettípus. Az 1990-es évektől kezdődően divatossá vált, majd ezt követően a mai napokban divatos épületekig bezárólag nem találhatók modern épületek. Mai építészeti stílusjegyekkel felújított lakóház sem fedezhető fel.

A lakásállomány megújulása, modernizációja még várat magára. Az egységes utcakép megteremtése nagyon hosszú – a településterv hatályán túlmutató - folyamat eredménye lehet.

FEGYESBOLT

Kossuth L. és Petőfi S. utca részletei

Az anyaghasználatra a természetes anyagok használata a jellemző. A tetőhéjazat hagyományosan égetett agyagcserép, sík pala, betoncserép. Még nem jelent meg a nagytáblás lemezfedés Ortaházán.

Az épületek homlokzatairól elmondható, hogy nagy vakolt felületekkel rendelkeznek. A hagyományos formavilágot őrző házak utcai homlokzatán megjelennek nyíláskeretezések, párkánytagozatok. Jellegzetes díszítővilágot figyelhetünk meg a négyzetes alaprajzú, Kádár-kockának nevezett sátortetős családi

házaknál is. Az egyszerű tömegű, egyforma házakat általában díszítőfestéssel, vakolt textúrával, vagy akár csempe díszítéssel tették egyedivé. A házak korszerűsítésekor, külső hőszigetelés kialakításakor vagy a nyílászárók cseréjekor ezen díszítések nagy része eltűnik.

A kerítések a XX. század második felére jellemző alacsony lábazatú fém vagy fa anyagú.

Intézmények, kereskedelmi épületek

Ortaházán egy intézmény található: a faluház, mely egyben az önkormányzat hivatalos helyiségeit, a művelődési célú helyiségeket és könyvtárat is tartalmazza. Az intézményi épület hagyományos formajegyekkel rendelkezik: kontyolt nyeregtető, natúr vörös cserépfedés, világos színű vakolt felületek, nagyobb méretű nyílászárók.

A községben egy kereskedelmi egység található: a vegyesbolt. Az épület jelenleg használaton kívüli, állapota felújításra szorul. Megjelenését tekintve kb. az 1960-as években épülhetett, melynek építészeti jegyeit és anyaghasználatát ma is hordozza.

Kereskedelmi egység és faluház

Üdülőterületek

Ortaháza külterületén található egy egykori erdészház, ami ma üdülési célra hasznosított. Az épület Gutorfölde község Önkormányzata tulajdonában van, és legjellemzőbben gyermeküdültetés, táboroztatás folyik benne a nyári időszakban. Az épület a vidékre jellemző vadászház megjelenésű, modernizálást nem hajtottak végre benne. Falazata tégla, homlokzat fehér vakolt felület, a falsarkokon és a vakablakok körül nyerse tégla díszítéssel. A nyílászárók tokszerkezete sötétzöld színű, a tetőfedés natúr égetett agyag. Az épületet fedett terasszal „bővítették”.

Üdülési célra használt egykori erdészház épülete

Gazdasági területek

Ortaházán egy jelentős méretű üzem található: a MOL üzemeltetésében lévő olajgyűjtő és gázfeldolgozó üzem. A telephelyen tartályok, nagy átmérőjű csővezetékek és csarnoképületek találhatók.

A település területét a településképi arculati kézikönyv az alábbi különböző karakterbe sorolja:

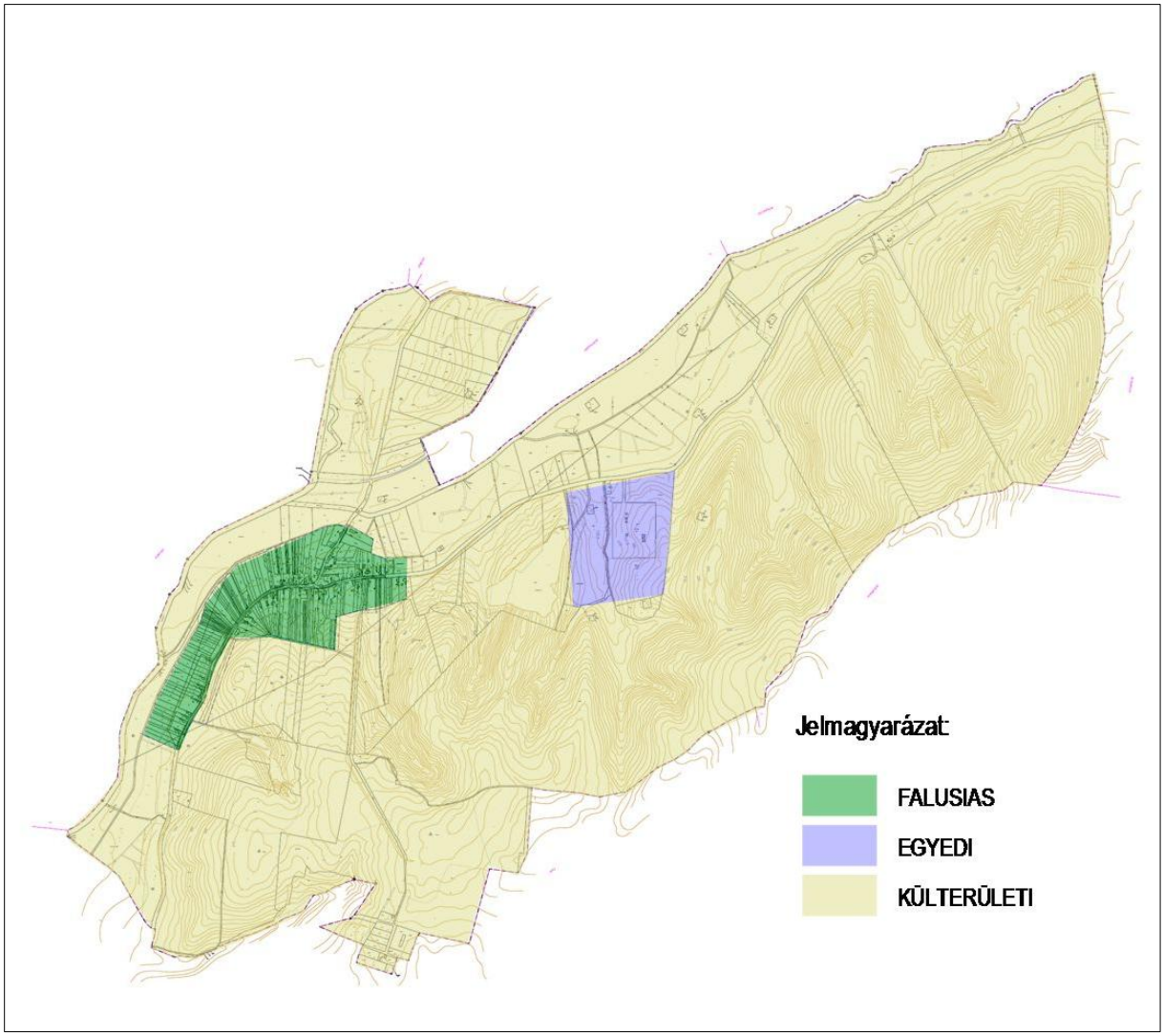

Különböző karakterű területek lehatárolása

10.2. Építészeti örökség

Országos védelem

Műemléki védettségű épület a községben nem található.

Helyi védelem

A településkép védelméről szóló 14/2017. (IX. 30.) önkormányzati rendelet az alábbi építészeti értékeket helyezte helyi védetté:

A helyi védelem alatt álló építészeti örökség jegyzéke

nyilvántartási szám	címe	megnevezés	leírás, jellemzők	védelem kiterjedése	védettséggel összefüggő kötelezések
1/2017.	Fő u. 12. 59/2 hrsz	Kápolna	A kápolnát 1926-ban építették, amelyet – mivel már nem tartanak benne szentmisét – a helyiek csak haranglábként emlegetnek. Az idősebb ortaházai lakosok szerint eredetileg tényleg haranglábnak készült az épület, csak egy későbbi bővítés során lett belőle kápolna.	teljes	államegóvás, eredetivel egyező felújítás
2/2017.	Fő u. és Petőfi S. utca kereszteződése	feszület	valláshoz kötődő képzőművészeti alkotás	teljes	államegóvás
3/2017.	Petőfi u. 11. 208/1 hrsz	feszület	valláshoz kötődő képzőművészeti alkotás	teljes	államegóvás
4/2017.	Fő u. 80/1 hrsz	feszület	valláshoz kötődő képzőművészeti alkotás 1914-ből	teljes	államegóvás
5/2017.	temető 022 hrsz	feszület	valláshoz kötődő képzőművészeti alkotás 1924-ből	teljes	államegóvás
6/2017.	Fő u.36. 75 hrsz	emlékmű	képzőművészeti alkotás	teljes	államegóvás
7/2017.	Petőfi u. 1. 216 hrsz	lakóépület	Az 1900-as évek elején (a felirat szerint vélhetően 1910.) épült eredeti tömegű és nyíláskiosztású, utcára merőleges gerincű lakóház utcai homlokzata nagyon szép állapotban megmaradt	teljes	államegóvás, eredetivel egyező felújítás

Régészet

Régészeti lelőhelyet az https://archeodatabase.hnm.hu/ nem tart nyilván. A tervezéshez letöltött E-TÉR adatszolgáltatás nyilvántartott régészeti lelőhelyről nem tartalmaz adatot.

11. Környezetiállapot-jellemzők

Ortaháza község Zala vármegyében, Lentitől keleti irányban tizenegy kilométernyi távolságban található település.

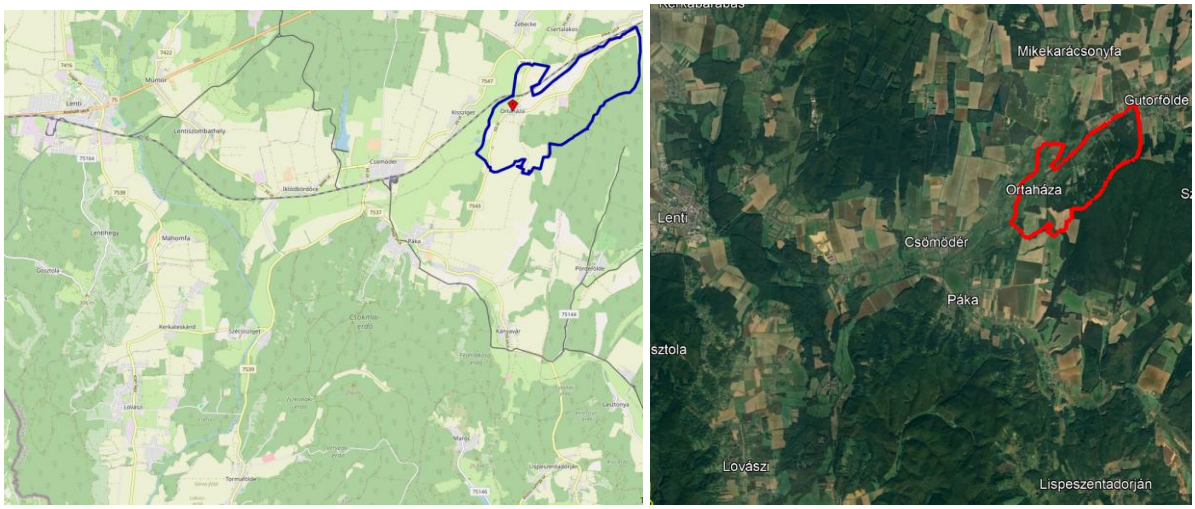

A település elhelyezkedése (GoogleEarth és OpenStreetMap)

Ortaháza közigazgatási határa a Zalai-dombság területén, a Közép-Zalai-dombság kistájon helyezkedik el.

A település kistáji elhelyezkedése

11.1. Domborzat

A Közép-Zalai-dombság a Felső-Zala, a Kerka és a Válicka völgye által határolt, magasra kiemelt, eróziós-deráziós dombsági kistáj. Domborzatilag a Vasi-Hegyhátra emlékeztet, de felszíne amazénál alacsonyabb, s lényegesen tagoltabb. A túlnyomóan jégkori vályoggal fedett, pannóniai alapzatú dombsági táj legmagasabb pontjait É-i és K-i peremének hordalékkúp-maradványos vízválasztó tetői hordozzák. Átlagos magassága 240 m. D-DNy-i irányban lejtősödő felszínét az eróziós és deráziós völgyek sűrű

hálózata lépcsőzetesen lehanyatló párhuzamos dombsorokra és keskeny aszimmetrikus völgyközi hátakra tagolta. Vízszintes és függőleges tagoltsága egyaránt jelentős.

Az eróziós dombság nagyobb relief szintkülönbségű ÉK-i és K-i peremterületén a völgylejtők nagyon meredekek és szabdaltak, s a dombtetőkkel együtt erősen erodáltak. Itt a fővölgyekre nyíló deráziós völgyek és fülkék mezaszerű kerekded dombtetőkre és igen keskeny vízválasztó gerincekre bontották az energikus völgyközi hátakat.

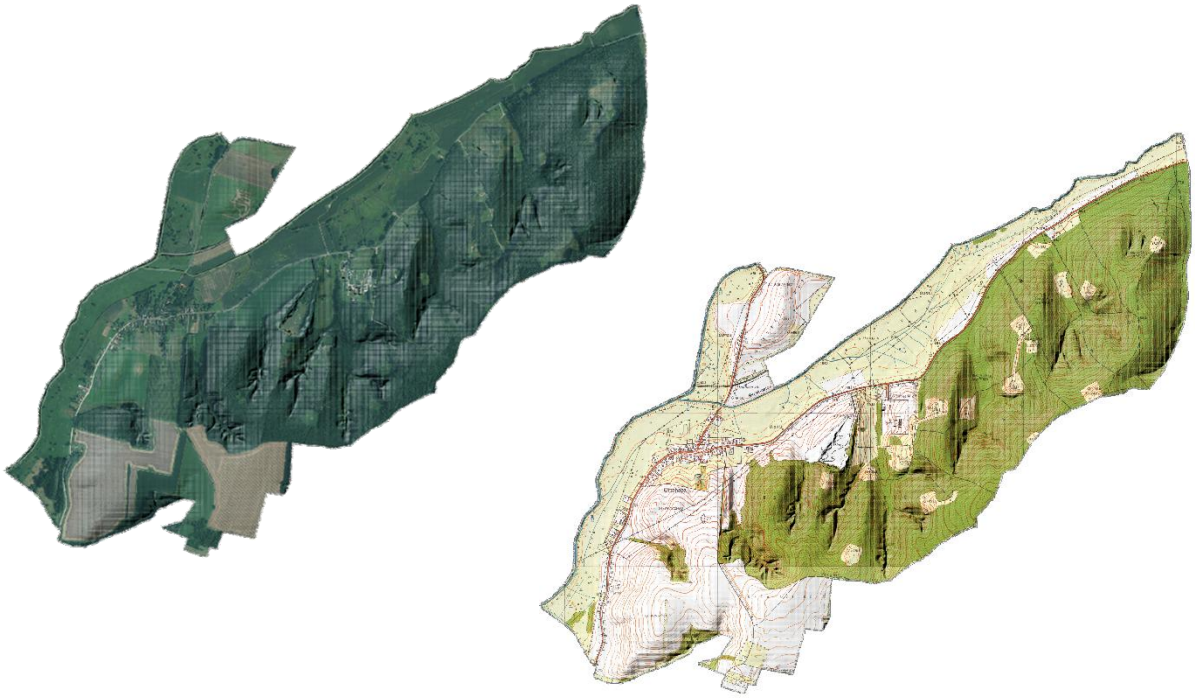

A település domborzata

11.2. Földtan, talaj

A kistájat jellemző változatos összetételű medencealjzat főleg triász és kréta időszaki képződményekből áll. A mozgalmas reliefű táj energiahordozókban, mélységi hévizekben és építőanyag-ipari nyersanyagokban egyaránt gazdag, jelentős értéke a triász és kréta kőzetekben feltárt nagylengyeli olajmező, amely még napjainkban is termelés alatt áll.

A táj túlnyomó része 80°C-osnál melegebb karsztvíz reménybeli területének minősül. A zalai tájak közül a legnagyobb feltárt hévízkészlettel rendelkezik.

A térség felszíni földtani térképe

A térkép szerint a település és környezetének területén elsősorban barna lösz ($_eQp_3^{bl}$), felső-miocén-pliocén Tihanyi formáció ($^tPa_2$) és holocén folyóvízi üledék ($_fQh$) lelhető fel.

A település területére elsősorban a pszeudoglejes barna erdőtalajok és réti öntéstalajok jellemzők.

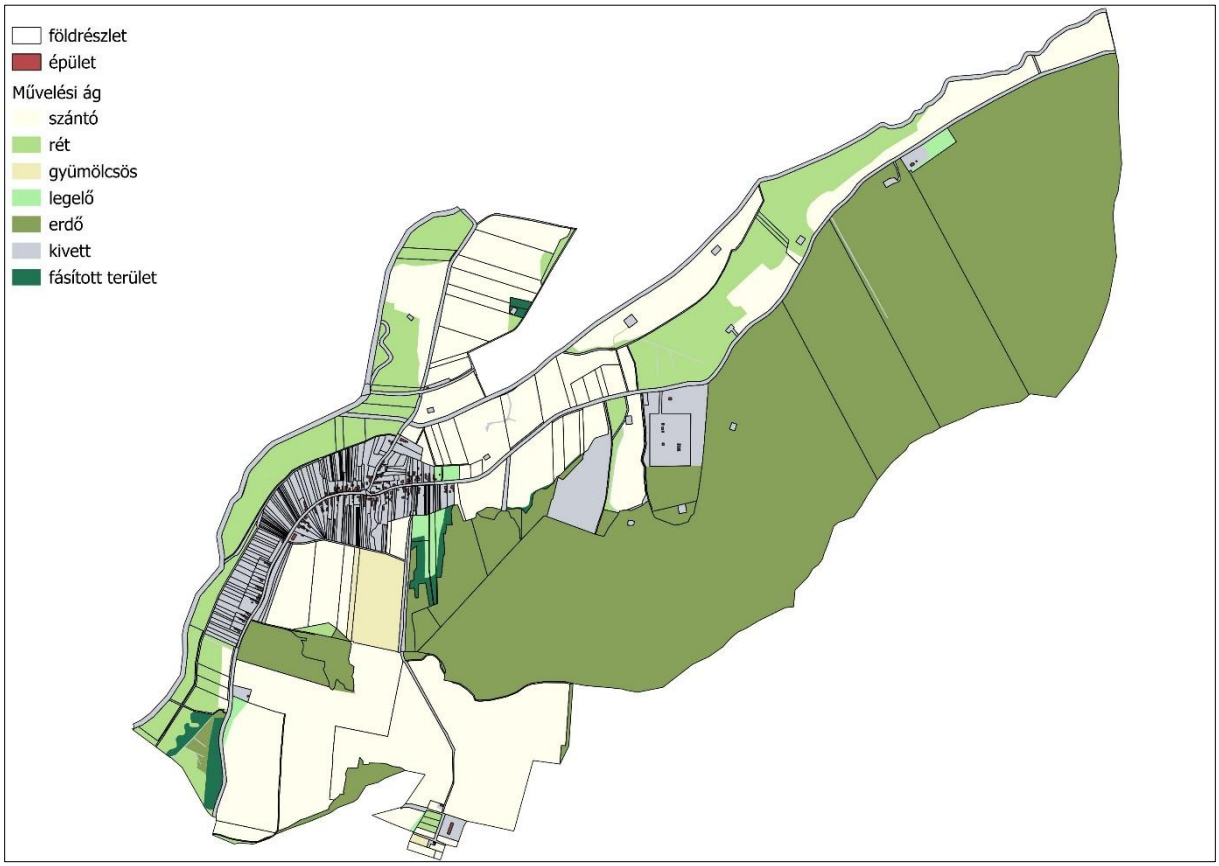

Művelési ágak a településen

11.3. Éghajlat, felszíni és felszín alatti vizek védelme

Mérsékelten hűvös-mérsékelten nedves éghajlatú kistáj.

A napsütéses órák évi száma 1880 és 1920 közötti. Az évi középhőmérséklet 9,5 °C körül van, ápr. 15-20. és okt. 20-25. közötti időszakban nem kell fagyra számítani. Az évi abszolút maximumok és minimumok átlaga 33,0 °C, ill. -17,0 °C körüli.

Az évi csapadékmennyiség 740-770 mm. A vegetációs időszaki átlag 460- 470 mm, az ÉK-i részeken ennél valamivel kevesebb (440-460 mm).

A terület ariditási indexe 0,88-0,92.

A leggyakoribb szélirányokat elsősorban a völgyek futása határozza meg. A kiemelkedő területeken az É-i és jóval kisebb gyakorisággal a D-i szélirány az uralkodó. Az átlagos szélsebesség 2,5 m/s körüli.

Felszíni víz:

A kistérség É-i, nagyobb része a Zala jobb parti vízgyűjtője a Baki-Válicka völgyéig, míg D-i része a Csertán és az Alsó-Válickán át a Kerkához folyik le. Árvizek tavasszal és ősszel, kisvizek nyár végén gyakoriak. A vízminőség a vízállástól függően II. vagy III. osztályú.

A települést érintő felszíni víztestek:

- Cserta
- Berek-patak

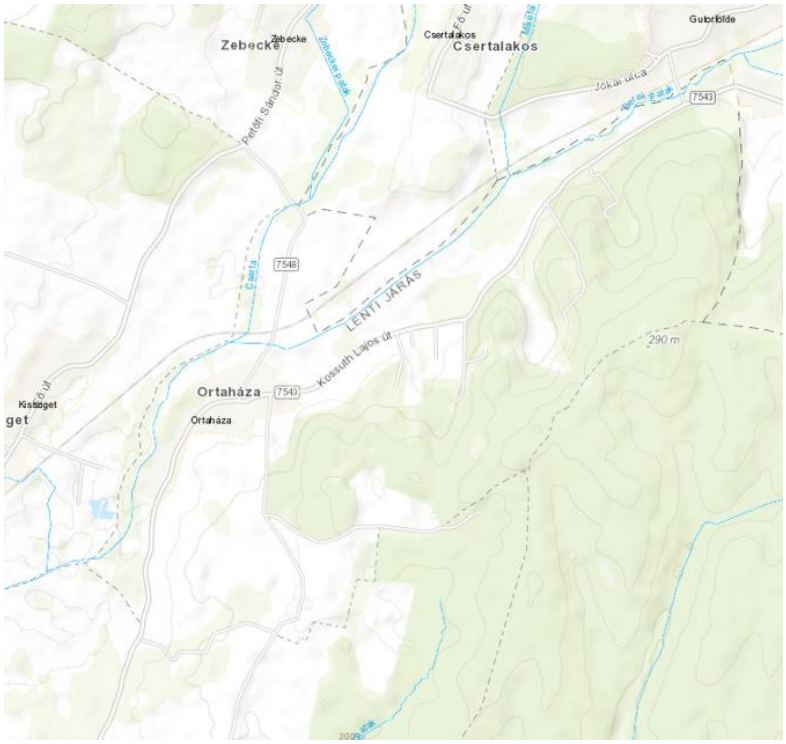

A település felszíni vizei

Felszín alatti víz:

Talajvizet jobbára csak a völgyekben találunk, 2-4 m között. Mennyisége nem számottevő. Kémiailag egységesen kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű. Közepes keménységű; szulfáttartalma is kevés. Néhol nitrátosodás fordul elő.

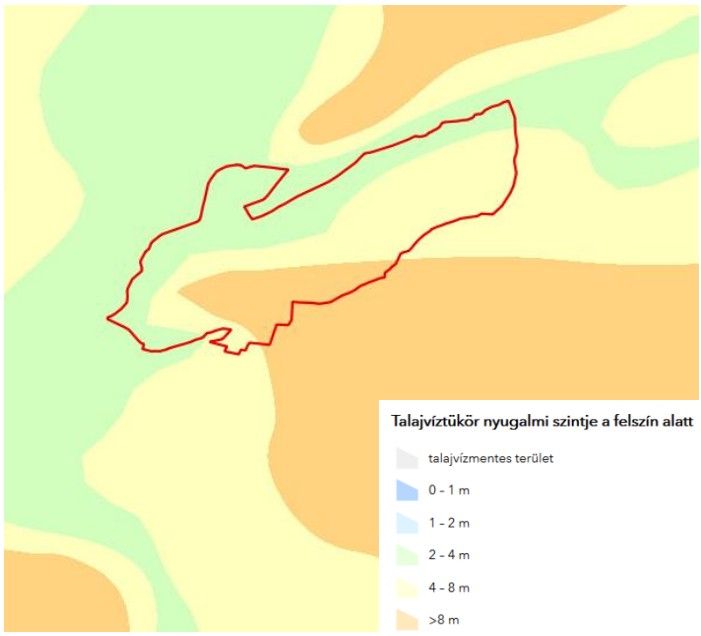

Nyugalmi talajvízszint

Ortaháza közigazgatási területe a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete szerint érzékeny besorolású.

A rétegvizek mennyisége nem jelentős. Artézi kutak csaknem minden községben létesültek. Mélységük általában meghaladja a 100 m-t, és bő vizűek.

Talaj és talajvízvédelem szempontjából kockázatosnak számító nagylétszámú állattartás információink szerint nem történik a településen, azonban bányászati tevékenység és vezetéken történő szállítás igen.

11.4. Levegőtisztaság-védelem

A levegő minőségének egyik meghatározó tényezője a települési légszennyezési kibocsátás. A többi településhez hasonlóan a légszennyezőanyag kibocsátások elsősorban a lakossági és közületi gázfelhasználáshoz, a közlekedésből adódó levegőszennyezéshez, valamint az ipari létesítményekhez és szolgáltatói tevékenységekhez kötődnek, melynek hatásait tompíthatja, illetve ronthatja az adott település környezeti adottsága.

Levegőminőség szempontjából érzékeny területnek tekinthető az országos jelentőségű természetvédelmi terület. Az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendeletben nem szerepel a település.

A település közigazgatási területére a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet alapján meghatározott határértékek vonatkoznak.

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. sz. melléklete alapján a 13. (Az ország többi területe) légszennyezettségi zónába tartozik, ahol a:

- kén-dioxid: F
- nitrogén-dioxid: F
- szén-monoxid: F
- szilárd (PM10): E

A kén-dioxid, nitrogén-dioxid és szénmonoxid tekintetében a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladhatja meg, szilárd szennyezés esetén pedig a felső és alsó vizsgálati küszöb között lehet.

A közúti közlekedésből adódó légszennyezést elsősorban a 7543 - Bak-Páka és a 7548 - Ortaháza-Zebecke összekötő utak forgalma okozza.

A légszennyezés tekintetében az országos közutak 2023. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalmi adatainak felhasználásával megvizsgáltuk a közlekedésből adódóan a településre jellemző levegőállapotot.

A gépjárművekre vonatkozó kibocsátási normák alapján a vizsgált útszakaszon áthaladó járművek teljes légszennyező anyag kibocsátását a következő táblázat részletezi.

Kibocsátás [mg/s m]	CO	CH	NO_2	SO_2	PM
7543 út	0,0819	0,0120	0,0140	0,0002	0,0016
7548 út	0,0160	0,0024	0,0026	<0,0001	0,0003

A fenti kibocsátási adatok alapján valamennyi szennyezőanyag tekintetében megállapítottuk, hogy azok mértéke az érvényben lévő határértékeket (4/2011. (I. 14.) VM rendeletben foglaltak) a lakóterületeken nem haladja meg. A vizsgált útszakaszt az 1. Térkép ábrázolja.

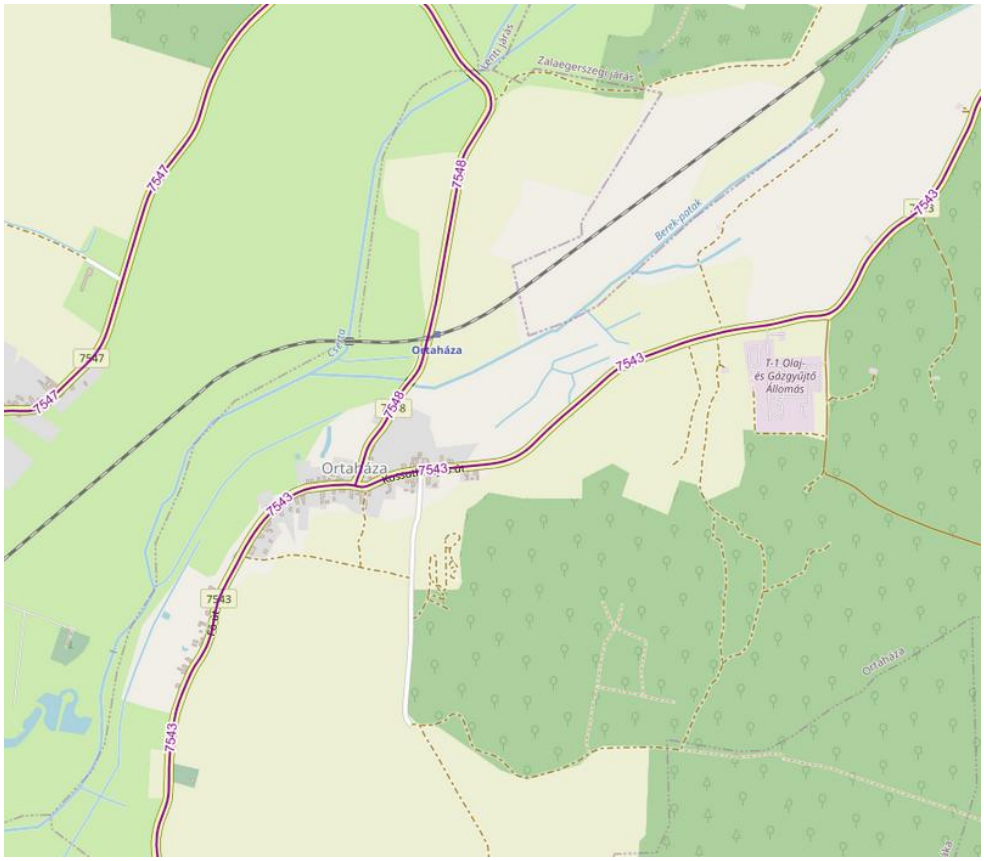

A település (fő) közlekedési vonalai

Az üzemi és szolgáltató létesítmények légszennyező tevékenységeire és a légszennyező forrásokra 306/2010.(XII.23.) Korm. rendelet vonatkozik, az általuk kibocsátható légszennyező anyagok határértékeit pedig a 4/2011.(I.14.) VM rendelet állapítja meg. Káros mértékű, azaz határérték feletti légszennyezést a helyhez kötött források, a jelenleg ismert állapotban nem okoznak.

A településen az Ortaháza T-1 olaj- és gázgyűjtő állomás rendelkezik egységes környezethasználati engedéllyel.

A településen levegőterhelést jelentenek még a lakossági fűtés során jelentkező kibocsátások. Számottevő lehet a vegyes tüzelés használata is melynek várható következménye a légszennyezés időszakos emelkedése.

Bizonyos építési-bontási munkák során is kerül por olyan mennyiségben a környezeti levegőbe, amely hosszabb-rövidebb ideig tartó szennyezettséget okoz.

Ezek a lokális és nem folyamatosan jelentkező hatások a település levegőjének minőségét alapvetően nem befolyásolják, azonban megszüntetésükre intézkedéseket kell kidolgozni.

Az allergén gyomnövények főként az utak mentén lévő árkokban fordulnak elő, melyek gyérítése az árkok, útpadkák és zöldfelületek rendszeres kaszálásával történik.

11.1. Zaj – és rezgésterhelés

Ortaháza zajhelyzetének vizsgálata során – mint minden település vizsgálata során – három fő területre kell kitérni, melyek a közlekedés, az ipari/gazdasági tevékenységek, valamint a kulturális- és szórakoztatóipar.

A közúti közlekedési forgalom okozta zajterhelést a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgéskibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet 4. § (2) alapján határoztuk meg.

Vizsgálatunk során „AZ ORSZÁGOS KÖZUTAK 2023. ÉVRE VONATKOZÓ KERESZTMETSZETI FORGALMA” c. Magyar Közút KHT. kiadványát vettük alapul.

A közúti közlekedés zajhatásait a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet rendeletben meghatározott zajterhelési határértékekkel hasonlítottuk össze. A zajterhelést (LA_{eq}) a referenciatávolságban (út középvonalától mért 7,5m) határoztuk meg.

$L_{Aeq}(7,5)_{g,s,t,j,}$ [dB]	7548 út	7543 út	Határérték a környező lakóterületen [dB]
M_{nappal}	52	59	60
$M_{éjszaka}$	44	52	50

Az üzemi vagy szolgáltató jellegű létesítmények zaja lokálisan hat, így a lakosságnak csupán kisebb részét érinti.

Információink szerint a településen zajvédelmi problémát, határértéket meghaladó zajkibocsátást üzemi létesítmény nem okoz, zajkibocsátási határérték megállapítására vonatkozó határozattal egy vállalkozás sem rendelkezik.
A települést érintő, zajvédelmi problémát okozó rendezvények, események információk szerint nem jellemzőek.

11.2. Sugárzás védelem

A természetes háttérsugárzás Magyarországon egy embert átlagosan 2,4 mSv/év effektív dózissal terhel. A testünket érő sugárzás származhat a világűrből, a talajból, a növényekből, élelmiszerekből, környezetünk tárgyaiból, vagy akár a saját testünkből is.

Az országon belül a geológiai viszonyoktól, az időjárástól, a táplálkozástól függően akár két-háromszoros különbségek is lehetnek a háttérsugárzás mértékében. Mértéke, hatása települési szinten nem befolyásolható. Élettani hatás szempontjából, a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni a villamos és a mágneses terét.

A villamos térerősség nagyságát a feszültségszinten kívül egyéb körülmények is befolyásolják:

- a vezetékek föld feletti magassága
- a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése
- magas objektumok pl.: fasoros árnyékolás jelentősen csökkenti a térerőséget
- épületek (a villamosteret 85-90%-ban leárnyékolják)

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültségszintű távvezetékektől: 750kV-40m, 400kV-20m, 220kV-10m, 120kV-5m. A távvezetékekkel a közmű fejezet foglalkozik részletesen. Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér áthatol az épületeken és szemben a villamos térrel kiterjedt objektumoknál nem, vagy csak nagyon költségesen árnyékolható. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér ellen a legjobb védekezés a megfelelően nagy védőtávolság tartása. Bázisállomások esetén, Magyarországon érvényben lévő egészségügyi határértékek: 900MHz 4.500.000μW/m^2, 1800MHz 9.000.000μW/m^2. A határértékek megállapításakor a különböző kutatási eredményeket vették alapul. A frekvencia növekedésével a behatolási mélység csökken, ezért állapítottak meg két értéket.

11.3. Hulladékkezelés

A település közigazgatási területén, a kötelező települési szilárd hulladékgazdálkodási közszolgáltatás teljesítésére kizárólagosan jogosult, illetve kötelezett közszolgáltató a Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft. (8900 Zalaegerszeg, Gasparich u. 26. szám), amely közszolgáltatási tevékenységét a Lenti Hulladékkezelő Kft., mint alvállalkozó bevonásával végzi.

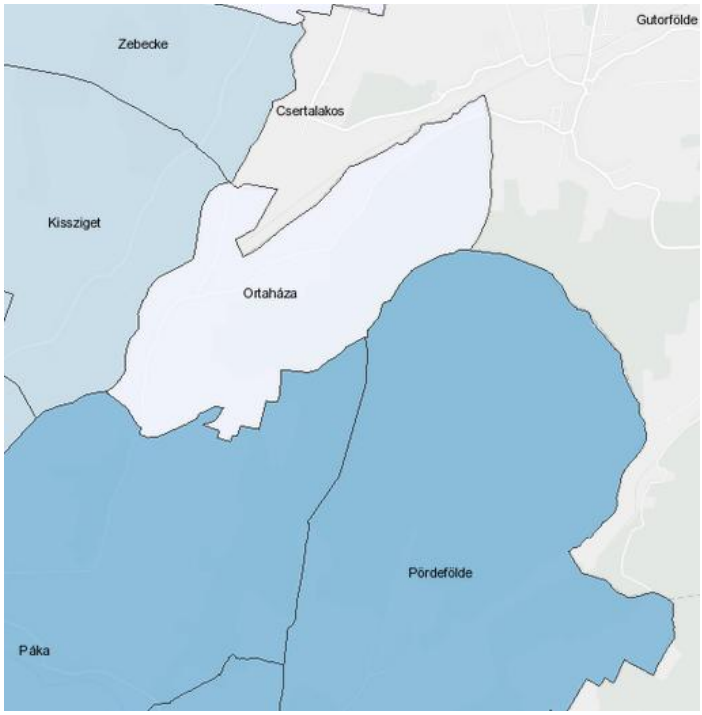

A közszolgáltatás keretében elszállított települési hulladék egy főre jutó mennyisége, 2021. évben (kg/fő) (KSH)

A közszolgáltatás keretében elszállított települési hulladék egy főre jutó mennyisége a településen 149 kg/fő volt 2021. évben.

A település közigazgatási területén a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére, mint közszolgáltatás teljesítésére jogosult közszolgáltató Lenti Hulladékkezelő Korlátolt Felelősségű Társaság (8960 Lenti, Templom tér 9.).

Az illegális hulladéklerakás, hulladékelhagyás, illetve az okozott problémák megszűntetése, a felszámolás az ország többi településéhez hasonlóan változó intenzitással okoz kisebb-nagyobb feladatot a település számára.
A településen nem működik hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozás.

11.4. Vizuális környezetterhelés

A vizsgálatok irreverzibilis vizuális környezetterhelést nem tártak fel. A tartós konfliktusok közé sorolhatók általában a roncsolt, felhagyott területek és elhagyott (külterületi) lakó épületek okozta konfliktusok. Konfliktusként tekinthetünk az illegális hulladéklerakásból eredő konfliktusokra is.

A település belterületének utcaképét esztétikailag negatívan befolyásolja az elektromos légkábelek, telefonkábelek jelenlegi megjelenése. A szolgáltatókkal a várható hálózatfejlesztések eredményeként a jövőben légkábel hálózat egy részének térszín alatt kialakításával ez javítható.

A vizuális környezetterhelés témakörében a fényszennyezettséggel is foglalkozni kell, ami a településen jellemzően a közvilágítást jelenti (fényreklámok a településre nem jellemzőek).
A település területén található bányászati létesítmények jelentenek vizuális terhelést.

11.5. Árvízvédelem

Ortaháza a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendeletben nem szerepel.

11.6. Klímavédelem, éghajlatváltozás

Az éghajlatváltozás iránti sérülékenységet három tényező határozza meg. Ez a három tényező a kitettség, az érzékenység és az adaptációs kapacitás.

A kitettség alapvetően egy helyszínhez kapcsolódó tulajdonság. A kitettség elemzése arra válaszol, hogy egy adott helyszín milyen mértékben van kitéve egy adott éghajlatváltozási hatásnak.

Az érzékenység egy-egy rendszerhez kapcsolódó tulajdonság. Az érzékenység azt mutatja, hogy az adott beruházás egy adott éghajlatváltozási hatásra milyen mértékben érzékeny, mivel ezek az események károkat okoznak az utakban, épületekben, illetve az azok által betöltött funkciókban.

A kitettség és érzékenység együttes jelenléte szükséges ahhoz, hogy egy potenciális hatás lehetősége fennálljon.

Jelen dokumentációban a kitettség vizsgálata releváns.

A vizsgált terület tekintetében nem helyezkedik el fokozott kitettséget jelentő területen. Az országra általánosan jellemző változásra számíthatunk mind hőmérsékleti, mind csapadékviszonyok, illetve egyéb tekintetben, így kitettség tekintetében közepes mértékről beszélhetünk.

Villámárvíz vonatkozásában a vizsgált vízgyűjtők és kifolyási pontjaik tekintetében a települést érintő vizsgálat szerint kismértékben veszélyeztetett. (Az 1-5 skálán 1-es érték.)

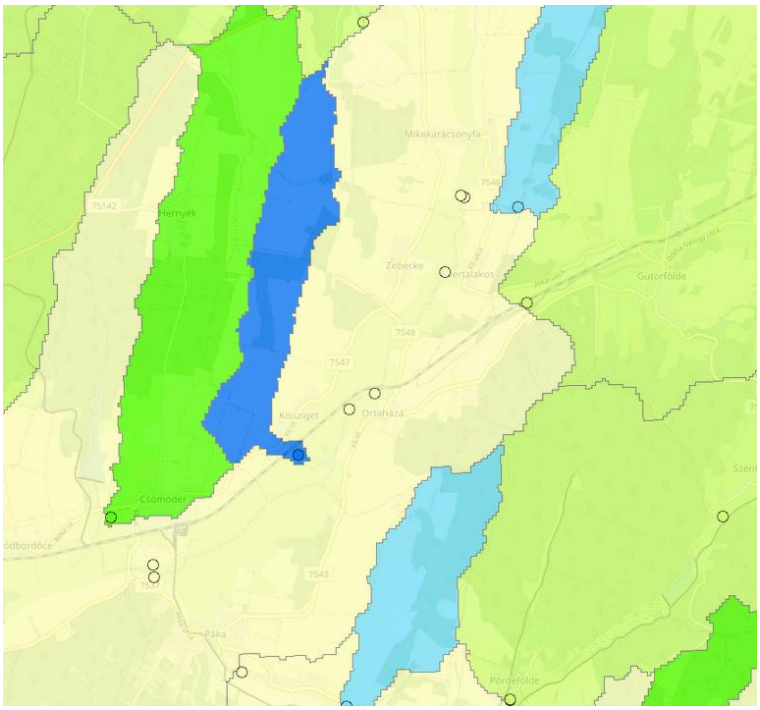

Villámárvíz veszélyeztetettség

11.7. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Általánosan elmondható, hogy környezeti konfliktusforrás jellemzően a lakóövezetek ipari–gazdasági–mezőgazdasági övezetekkel határos területein, illetve az elhagyott illegális hulladékok következtében jelentkezik.

A meglévő, működő telephelyekkel kapcsolatosan az általánosan időnként előforduló egy-két szembenálló fél esteit leszámítva, kirívó konfliktushelyzet nem tapasztalható. Ugyanez elmondható a mezőgazdasági tevékenységre vonatkozóan is. Az előforduló környezeti konfliktusok nem mindig, sőt, általában nem jelentik a környezet károsítását is, hanem elsősorban ez ellenérdekű felek (pl. lakó-gazdálkodó) érdekeinek ütközéseit jelentik.

Információink szerint környezetvédelmi bírság kiszabására nem került sor.
Az elmúlt években egy alkalommal fordult elő talajszennyezés (és kármentesítés), ami a bányászati tevékenységhez kapcsolódik.

12. A táji és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra-hálózat

12.1. Természeti adottságok

Természeti adottságok

Ortaháza Község közigazgatási területének teljes egésze *DÖVÉNYI* (2010) szerint a következő kistájba sorolható:

Makrorégió (nagytáj):	Dunántúli-dombvidék nagytáj
Mezorégió (középtáj):	Zalai-dombság középtáj
Mikrorégió (kistáj):	**Közép-Zalai-dombság (Göcsej)** kistáj

A természeti adottságokat fenti kistáj jellemzői alapján értékeljük (*Forrás: Dövényi (szerk.): Magyarország kistájainak katasztere, MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, 2010.*). Az értékelésbe nem vonjuk be a közlekedés, a településhálózat és a népesség témákat, melyek a jelenlegi tájvizsgálat szempontjából érdektelenek vagy kisebb jelentőségűek. A település a 672 km^2 területű kistáj D-i felén található.

Domborzat

A vizsgált terület a Zalai-dombsághoz, azon belül a Közép-Zalai-dombsághoz, azaz a Göcsejhez tartozó település, a kistáj K-i szegélyén terül el. A Göcsej széles völgyekkel határolt, magasra kiemelt, eróziós-deráziós domborzattal jellemezhető, ami a Vasi-Hegyhátra emlékeztet, de felszíne annál alacsonyabb és lényegesen tagoltabb. Göcsej átlagos magassága 240 m. DDNy-i irányba lejtősödő felszínét az eróziós és deráziós völgyek sűrű hálózata lépcsőzetesen lehanyatló párhuzamos dombsorokra és keskeny aszimmetrikus völgyközi hátakra tagolta.

Földtan

Göcsejben a változatos összetételű medencealjzat főleg triász és kréta időszaki képződményekből áll. A mozgalmas reliefű táj energiahordozókban, mélységi hévizekben és építőanyag-ipari nyersanyagokban gazdag. Legnagyobb értéke az 1951-ben triász és kréta kőzetekben feltárt olajmező, amely még napjainkban is kitermelés alatt áll. A kistáj túlnyomó része 80 °C-osnál melegebb karsztvíz reménybeli területének minősül. A zalai tájak közül a legnagyobb feltárt hévízkészlettel rendelkezik.

Éghajlat

A település éghajlata enyhe, mérsékelten hűvös, mérsékelten nedves. Az időjárás főbb jellemzői: évi középhőmérséklet: 9,5 °C, évi csapadékmennyiség: 740–770 mm, évi napfénytartalom: 1880–1920 óra. A leggyakoribb szélirányokat elsősorban a völgyek futása határozza meg. A táji adottságok és az éghajlat az erdő- és vadgazdálkodásnak kedvez.

Vizek

A Zala-dombság vízrajzát döntően a Zala-folyó határozza meg, a területet a csapadék-bőségnek köszönhetően állandó és időszakos vízfolyások sűrűn hálózzák be. A település egyetlen vízfolyása a Felső-Válicka, mely a terület egyedüli vízgyűjtője is. Árvizek tavasszal és ősszel, kisvizek nyár végén gyakoriak. A nem számottevő mennyiségű talajvíz átlagos mélysége völgyekben 2–4 m, magasabb területeken 4–6 m között változik. A völgytalpak általában vizenyősek. A rétegvizek mennyisége nem jelentős, artézi kutak viszont csaknem minden községben létesültek. Mélységük általában meghaladja a 100 m-t és bő vizűek.

Talajok

A talajvízviszonyokra a domborzati viszonyoknak megfelelő változatosság jellemző. Ezeket befolyásoló tényezők a következők: földtani (geológiai), domborzati (geomorfológiai), éghajlati (klimatológiai), élőszervezeti (biológiai) és társadalmi (antropogén) hatások. A jégkori vályog felszínű Göcsej erősen tagolt dombság. A csapadékosabb Ny-i részen a periglaciális vályog és agyag talajképző kőzeten pszeudoglejes barna erdőtalajok, a kevésbé nedves K-i részeken, ahol a vályog üledék karbonátos, agyagbemosódásos barna erdőtalajok képződtek, amelyeknek mechanikai összetétele vályog, vízgazdálkodásuk és termékenységük kedvező. E talajok eróziós potenciálja a lejtőviszonyok alapján jelentős. Ezzel magyarázható helyenként a lepusztulásuk következtében kialakult földes kopárok megjelenése. A patakvölgyek (Felső-Válicka) karbonátmentes alluviumán öntés réti talajok fordulnak elő. Mechanikai összetételük vályog vagy agyagos vályog. A lápos réti talajok előfordulása szintén a Válicka völgyére korlátozódik.

Növényzet

A vizsgált terület a Magyarország nagy részén elterülő Pannóniai Flóratartomány (*Pannonicum*) Dél-Dunántúl flóravidékének (*Preillyricum*) Zalai-dombvidék flórajárásába (*Saladiense*) tartozik. A flórajárás

területe a Dunántúl egyik legcsapadékosabb része, ahol a cseres-tölgyesek már csak szórványosan fordulnak elő, extrazonálisan a déli lejtőkre szorulnak A Zalai-dombvidék zonális erdőtársulásai a klimatikus viszonyok helyi változásainak megfelelően a gyertyános-tölgyes és a tölgyelegyes bükkös. A Drávától a Marcali-medencéig és a Bakony északnyugati pereméig terjedő jellegzetesen dombvidéki terület szintén igen változatos növényvilágnak ad otthont. A csapadékosabb klímának köszönhetően a flórajárás déli és középső részén nagy kiterjedésűek az illír jellegű, de már ezüst hárs nélküli bükkösök (*Vicio oroboidi-Fagetum*), gyertyános-tölgyesek (*Helleboro dumetorum-Carpinetum*) és tölgyelegyes bükkösök a zalai bükkönnyel (*Vicia oroboides*) és a tömegesen előforduló erdei ciklámennel (*Cyclamen purpurascens*). A bükkösök jellemző alpin-nyugat-balkáni eleme a havasalji aggófű (*Senecio ovirensis*) és az osztrák zergevirág (*Doronicum austriacum*). A dombvidék déli letörése (Zákány–Őrtilos vidéke) valóságos tárháza a csak itt előforduló védett illír elemeknek, amilyen a pufók árvacsalán (*Lamium orvala*), a hármaslevelű szellőrózsa (*Anemone trifolia*) és a hármaslevelű fogasír (*Dentaria trifolia*).

A göcseji dombvidék potenciális erdőterület, a szélesebb patakvölgyekben kis kiterjedésű természetes gyepek valószínűsíthetők. Klímazonális vegetációtípusát üde lomberdők jelentik: legjellemzőbbek a bükkösök, a völgytalpakban gyertyános-kocsánytalan tölgyesek, a patakok mentén égerligetek. Számottevő a mészkerülő lomberdők kiterjedése. A telepített fenyves és akácos állományok ma az erdőterület több mint 50%-át borítják (az erdeifenyőnek őshonosan csekély térfoglalása volt).

Az évszázados gazdálkodás hatására a bükkösök visszaszorulása figyelhető meg, ezzel párhuzamosan a másodlagos mészkerülő gyertyános- és fenyőelegyes-tölgyesek térhódítása ment végbe. A völgyek égerligetei helyén kaszálóréteket alakítottak ki, a kaszálás felhagyása után helyükön ismét égeresek jöttek létre, a kaszáló- és láprétek szinte teljesen eltűntek. Az erdei flórában jelentősek a nyugat-dunántúli (erdei ciklámen – *Cyclamen purpurascens*, erdei galaj – *Galium sylvaticum*, szártalan kankalin – *Primula vulgaris*), a bükkösökben a szubmediterrán elemek (tarka lednek – *Lathyrus venetus*, zalai bükköny – *Vicia oroboides*, pirítógyökér – *Tamus communis*) aránya. A kistáj egészén jellemző az acidofil fajok (fekete áfonya – *Vaccinium myrtillus*, fehér perjeszittyó – *Luzula luzuloides*) beszivárgása a mezofil lomberdőkbe. A montán-szubalpin fajok (zergeboglár – *Trollius europaeus*) előfordulása a hűvös patakvölgyekre korlátozódik. A szárazabb déli oldalakon számos xerotherm elem bukkan fel (borzas peremizs – *Inula hirta*, egyenes iszalag – *Clematis recta*, tarka nőszirom – *Iris variegata*), a kistáj északi részén a löszös lerakódásokon mészkedvelő fajok (sárga len – *Linum flavum*, cseplesz meggy – *Prunus fruticosa*) jelennek meg.

Gyakori élőhelyek: K5, K2, OB, RC, J5; közepesen gyakori élőhelyek: B1a, E1, OC, RB, B5; ritka élőhelyek: RA, D2, H4, OA, D5. Fajszám: 1000–1200; védett fajok száma: 40–60; özönfajok: aranyvessző-fajok (*Solidago spp.*) 4, akác (*Robinia pseudoacacia*) 3, japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria spp.*) 1, bálványfa (*Ailanthus altissima*) 1.

Állatvilág

A vizsgált település állatvilága gyakori, általánosan elterjedt, a mező- és erdőgazdasághoz, illetve az emberi környezethez köthető fajokból tevődik össze. A fajok egy része természetvédelmi oltalom alatt áll, de hazánkban gyakori, több százezres vagy egyes esetekben milliós példányszámú országos állománynagyság jellemző. Ritka, érdekes vagy fokozottan védett fajok előfordulása az erdőgazdasági és közlekedési/települési környezetben nem valószínűsíthető.

A község állatvilága önállóan még nem került feldolgozásra, azonban nem tér el jelentősen az Közép-Zalai-dombság kistáj településeinek állatvilágától. A település környezetére az országos átlagnál nagyobb erdősültség, illetve az erdő- és mezőgazdasági területek mozaikos változatossága jellemző, így élővilág a településekhez, a mezőgazdasági- és erdőterületek egyaránt köthető.

Tájföldrajz

Fogalommeghatározás: a tájföldrajz a legkomplexebb geográfiai szakterület, területi szemléletű szintézise a természetföldrajzi és a földhasználaton, a településföldrajzon keresztül a társadalmi-gazdasági

adottságoknak. Összetettsége miatt nem kezdő kutatóknak való téma, valódi tájföldrajzossá évtizedek alatt alakulhat, fejlődhet valaki, ha időközben nem horgonyoz le valamely földrajzi részterületnél, pl. geomorfológiánál, biogeográfiánál, vagy demográfiánál és sikerül megőriznie érdeklődését a földrajzi tájak komplexitása iránt. A tájföldrajz különleges vonása, hogy az egyes tájtípusok meghatározásánál nem lehet eltekinteni az adott területegység látványától, vizuális habitusától (*Csorba 2021.*). Tájföldrajzi szempontból Ortaháza Község teljes közigazgatási területe a következő kistáj területén fekszik:

Nagytáj:..... Duna–Tisza-medence
Nagytájrészlet: ..... Dunántúli-dombvidék
Középtáj: ..... Zalai-dombság
Kistáj ..... **Göcseji-dombság** (korábban Közép-Zalai-dombság (Göcsej) néven.)

A természeti adottságokat e kistáj jellemzői alapján értékeljük (*Forrás: Csorba Péter: Magyarország kistájai, Debrecen, 2021.*). A vizsgált terület a 678 km^2 területű kistáj D-i felében található.

Topográfiai helyzet és domborzattípus: A Dunántúli-dombvidék legnyugatibb, tagolt és viszonylag magasra kiemelkedő önálló dombsága. *Éghajlati körzet*: Mérsékelten hűvös – mérsékelten nedves térség. *Vízrajz*: Az 5 ha-nál nagyobb kiterjedésű nyílt víz-, ill. vizenyős felszínek aránya elenyésző (0,2%). *Földhasználati arányok és tendenciák*: 45% erdő (változatlan arány, a tűlevelű erdők mennyisége valamelyest nőtt), 30% szántóföld (mérsékelten csökkenő), 7% pedig gyep (változatlan) területi részesedéssel. Az OTrT-ben a kistáj teljes egészében erdőgazdálkodási célterületként szerepel. *Földrajzi tájtípus*: Szubatlanti éghajlati hatás alatt álló, tagolt eróziós-deráziós önálló dombság, ahol barna löszön agyagbemosódásos és pszeudoglejes barna erdőtalajon kiterjedt bükkös és gyertyános-tölgyes állományok nőnek. *Emberi hatáserősség*: A kistáj eredeti adottságait az emberi tevékenység csak mérsékelten bolygatta meg, mezo- és ß-euhemerób típusú terület. A megváltozott adottságokat a talajerózió és a növényzet tekintetében jól lehet érzékelni, a természetközeli növénytakaró pedig a kistáj kb. 40%-án van jelen. 1990–2018 közötti felszínborítás-változások szerint tájszinten változatlan az antropogén terhelés nagysága. *Beépítettség és településfejlettség*: A beépítettség aránya alacsony, 3,7% (2000: 3,6%), lényegesen kisebb, mint az országos átlag (6,2%). Az élőhelyek utak, vasút és települések miatti tájökológiai felszabdaltsága mérsékelt, a súlyozott fragmentációs érték 2,1 km/km^2. A gazdasági, infrastrukturális és társadalmi fejlettség komplex mutató szerint a kistáj településeinek fele elmaradottnak minősül, különösen a tájegység D-i és ÉNy-i része számít alulfejlettnek. Iborfia, Csertalakos, Pusztaapáti és Gombosszeg esetében az elnéptelenedési folyamat nehezen visszafordítható szakaszába lépett. *Tájmetriai adatok*: A kistáj CORINE foltjainak átlagos nagysága 1,12 km^2, ami az ország dombságaira jellemző középértékhez képest (1,36 km^2) kissé mozaikosabb tájat jelent. A Shannon-diverzitás, vagyis a tájhasználati sokszínűséget jelző szám magas, 1,64 (az országos átlag 1,41). *Természeti veszélyek*: A természeti jelenségek, folyamatok általi veszélyeztetettség kismértékű, leginkább felszínmozgásra és széleróziórа lehet számítani. 1931–2015 között csak 12–16 súlyosan aszályos év (PAI>6) volt. A jelenlegi tájhasználat sérülékenysége közepes szintűnek becsülhető, amennyiben az éghajlat megváltozása az érvényes prognózisok szerint alakul. *Természetvédelem*: A táj 3,5%-a kapott Natura 2000 különleges természetmegőrzési besorolást. *Értéktár*: Az értéksűrűség Zalaegerszeg környékén magas, máshol közepes. Jelentős a régészeti lelőhelyek és az egyedi tájértékek száma. A táj 60%-át javasolták bevonni a tájkép védelmét szolgáló intézkedésekbe. A Cserta-pataktól Ny-ra eső területről, valamint a Babosdöbréte, ill. Pusztamagyaród környéki erdőségekről lehet szó. *A tájkarakter földrajzi összetevői*: A kistáj környezetéből markánsan kiemelkedő, DNy-felé lankásodó, önálló dombság. A völgysűrűség magas, a völgyközi hátak erdővel fedettek, de ahol rétek, szántók vannak, a félig nyílt táji habitus érzékelésére jó kilátópontok kínálkoznak (pl. a Kandikó). Feltűnő tájmintázati vonás, hogy a tűlevelű fajokból álló erdők túlnyomó többsége a Cserta-patak völgyétől Ny-felé található. A szántóföldek a kistáj középső részén vannak tájarculat meghatározó mennyiségben. A parlagok aránya alacsony 3–4%, többnyire a nedves völgytalpak felhagyottak. A tájhasználat mérsékelten intenzív, de gondozott tájképi benyomást nyújt. A települések többnyire a szárazabb dombhátakra épültek. Hiányzik a sűrű törpe és kisfalvas hálózatból kiemelkedő, tájszervező hatású kisváros. A göcseji identitás erős. Ehhez a változatos domborzat, a

völgytalpi nedves rétek és a szárazabb dombháti szántók, legelők határozott rend szerint kialakult mintázata jelentős mértékben hozzájárul. Az élénk relief és a szomszédos tájak alacsonyabb felszíne miatt nincs távolabbi topográfiai viszonyítási pont.

Ortaháza természeti adottságai

Ortaháza domborzata közel sík vagy enyhén lejtő dombsági formák jellemzők. A település teljes közigazgatási területe 160 és 270 mBf tszf-i magasságon fekszik. A lakott településrészek jellemzően 160–170 mBf-i magasságban találhatók. A település legmagasabb része a közigazgatási terület K-i részén fekszik, mintegy 270 mBf-i magasságú. Legmélyebb területek a települést átszelő vízfolyások (Cserta, Berki-patak) közelében találhatók mintegy 160 mBf-i szinten.

A település belterületének mikroklímáját a változatos terepfelszín, az épített elemek és a növényzet egymáshoz viszonyított aránya befolyásolja. Növényzet nélküli felszínen a besugárzás nagyobb, a hó hamarabb elolvad, a terület nyáron gyorsabban kiszárad. Az É-i uralkodó szelektől jelentős méretű vagy kiemelkedő domborzati forma nem biztosít védelmet, a szél a terepfelszínen akadálytalanul halad végig. A szántók között azonban gyakori az erdősáv, ezért a defláció csekély vagy mérsékelt, nem jelentős. A felszíni csapadékvizek a települést É–D-i irányban átszelő vízelvezető árkok és vízfolyások (Cserta, Berek-patak) felé folynak, melyek befogadója Szécsisziget mellett a Kerka.

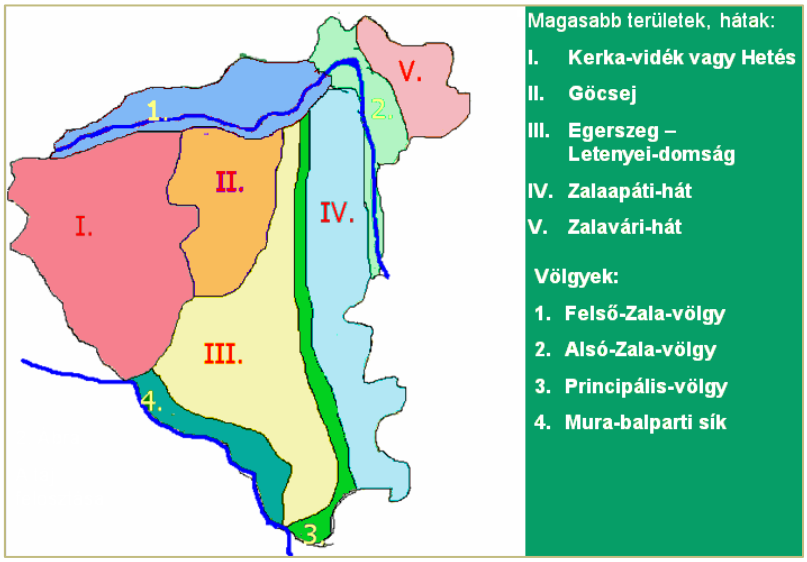

A Zalai-dombság felosztása (forrás: hu.wikipedia.org)

12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

Tájtörténeti vizsgálat

A tájtörténet vizsgálatában elsősorban a hazánk közel 240 évre visszavezethető térképészeti anyagait (katonai térképeit) vettük figyelembe. Az előtte lévő korszakokra csupán feltételezéseink lehetnek, amit kordokumentumokkal jelen vizsgálatban alátámasztani szükségtelen. A település tájföldrajzi helyzete miatt azonban számos következtetés vonható le. Az ábrázolt térképrészleteken csupán a település jelenlegi lakott területét és környezetét ábrázoltuk a ma meghatározott közigazgatási határok jelölése nélkül.

A XVIII. századvégén készült I. katonai felmérés sematikus ábrázolása szerint a jellemző tájhasználat a településtől D-re és a Cserta völgyében a mezőgazdálkodás, a K-i oldali dombokon inkább az erdőgazdálkodás lehetett. A Cserta mentén nagy területeket borítottak a mocsaras, vizenyős foltok. A külterületet meglehetősen ritka úthálózat jellemezte, azonban a mai közúthálózat már kirajzolódik. Külterületi lakott területek nincsenek. A vízfolyások még erősen meandereznek, folyószabályozásnak nincs nyoma.

A vizsgált tájrészlet ábrázolása az I. katonai felmérésen (1782–1785)

A XIX. század közepén készült II. katonai felmérés térképkivágatán látható, hogy a mai külterületi úthálózat már kialakult. A szántók, gyepek, erdők és a vízfolyásokat, mélyvonalakat kísérő vizenyős területek jól elkülöníthetők egymástól. A mezőgazdasági tájhasználat egyre inkább dominánssá kezd válni az alacsonyabb térszínen, az erdők területe minimálisan csökkent ugyan, de a Boli-erdő területén összefüggően megmaradt. Vízszabályozásnak már vannak nyomai.

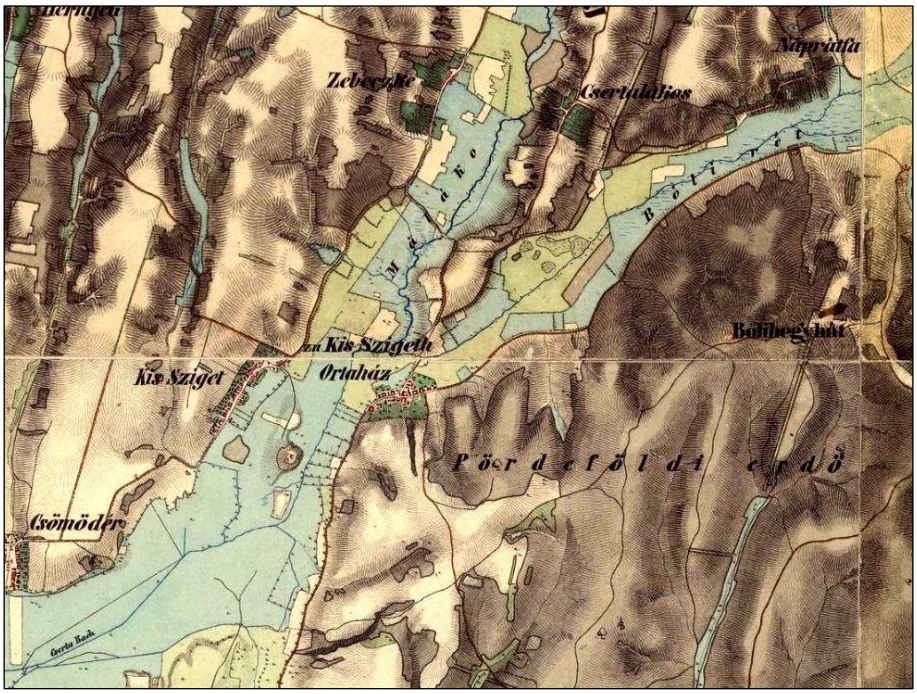

A vizsgált tájrészlet ábrázolása a II. katonai felmérésen (1819-1869)

A XIX. század utolsó harmadában, a III. katonai felmérés keretében készült térképen már jól kirajzolódik a mikrodomborzat és a vonalas tájelemeket (árkokat, patakokat, utakat) kísérő fasorok, erdősávok. A

külterületi útrendszer gyakorlatilag elérte a mai nyomvonalhálózat formáját, a tájképben és a tájszerkezetben a vasútvonal is megjelent. Az erdőterület mérete alig változott, a Boli-erdő megőrizte szerepét és nagyságát. Külön ábrázolják a szántó- és gyepterületeket, mindkettő meghatározó szerepet töltött be a tájgazdálkodásban a Cserta és a Berki-patak mentén.

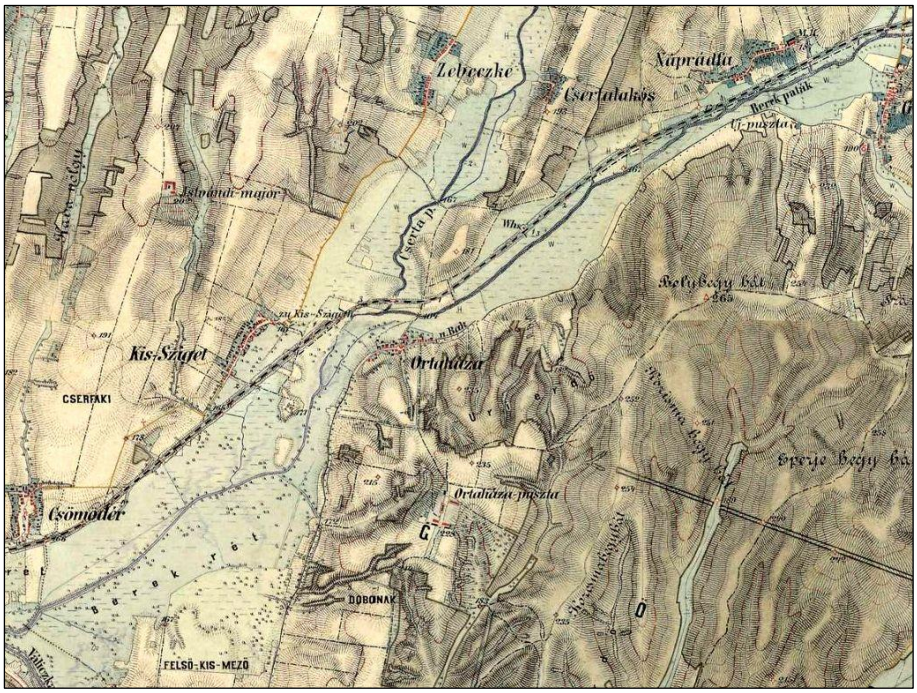

A vizsgált tájrészlet ábrázolása a III. katonai felmérésen (1869–1887)

A legnagyobb tájalakító tevékenységet a XX. század második felében élte át a település és lakossága. A mezőgazdaságot téeszesítették, a közutakat szilárd burkolattal látták el és a település lakosságának növekedése miatt a lakott terület is kissé nagyobbá vált. A községben kiépült a közműhálózat (víz, villany, gáz, közvilágítás), a külterületen magasfeszültségű légvezetékek, a településközpontban számos középület épült. A XX. század második felére a nagy területű táblák, intenzíven művelt szántóterületek váltak meghatározóvá, de a két vízfolyást kísérő vizenyős területeken továbbra is megmaradt a rét- és legelőgazdálkodás.

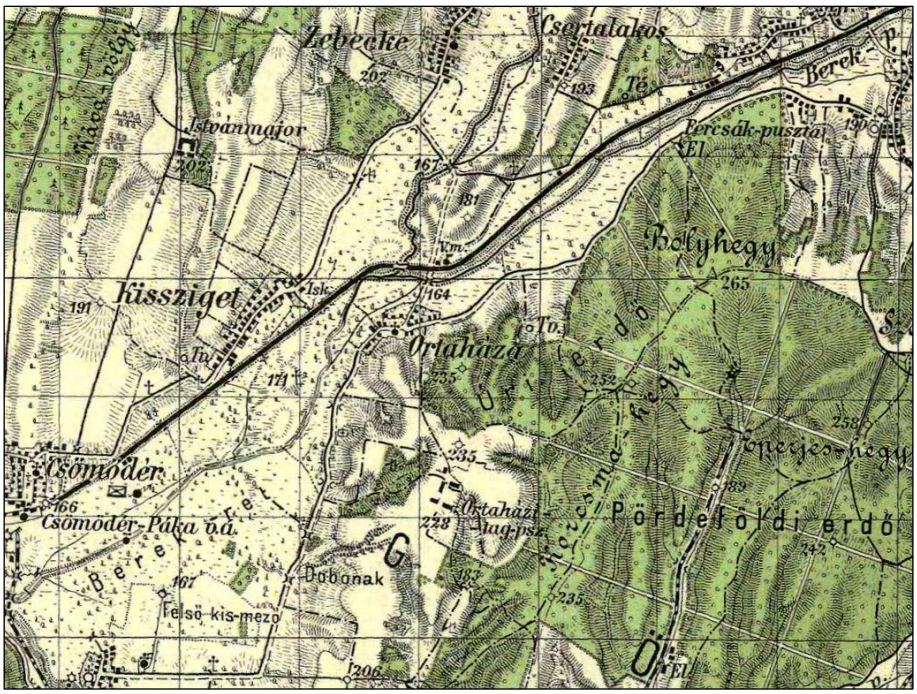

A vizsgált tájrészlet ábrázolása a IV. katonai felmérésen (1941)

A tájhasználat értékelése

A tájhasználat a tájpotenciál adottságainak társadalmi célú igénybevétele. A Természetvédelem. Általános Tájvédelem. Fogalommeghatározások című MSZ 20370:2003 hivatkozási számú Magyar Szabvány szerint a tájpotenciál a táj teljesítőképessége, amelynek alkotói az adott tájegység egymással kölcsönhatásban álló ökológiai, ökonómiai és tájképi potenciáljai. A tájpotenciál kifejezi a tájhasználat lehetséges mértékét, azt, hogy egy táj milyen mértékben alkalmas a társadalom sokrétű igényeinek kielégítésére. Más megfogalmazás szerint a tájhasználat a természetes rendszerekbe való olyan mesterséges, antropogén beavatkozás, amely a természet adta lehetőségeket tudatos, célirányos, egyéni vagy közösségi célok szolgálatába állítja.

Ortaháza Község közigazgatási területén a mező- és erdőgazdasági tájhasználat domináns, de ezen kívül többféle tájhasználat (pl. települési, közlekedési, ipari, bányászati stb.) található, melyek tükröződnek a tájszerkezetben is. A továbbiakban a település egyes tájhasználatait mutatjuk be.

Települési tájhasználat: Ortaháza a göcseji tájegységre jellemző, a tájba harmonikusan illeszkedő, mintegy 80 lelket számláló kistelepülés. A falusias lakókörnyezet lehetővé teszi a természethez legközelebb álló tájhasználatot, ez változtat legkevésbé a táj eredeti természeti és táji adottságain. Ortaháza területén a települési tájhasználat egy tömbben, a közigazgatási terület ÉNy-i szélén elhelyezkedő településre koncentrálódik. Különálló egységek és külterületi lakott ingatlanok vagy településrészek nincsenek. A településszerkezet a községen átvezető 7543 (kisebb részben a 7548) jelű közútra, illetve az ezekről közel merőlegesen leágazó belterületi feltáróutakra szerveződik.

Közlekedési tájhasználat: a település közigazgatási területén, külterületén, a közlekedési tájhasználat domináns, mivel a települést országos közutak (7548 és 7543 jelű utak) szelik keresztül. A település területének É-i részén pár száz méter hosszan átvezet a Rédics–Zalaegerszeg-vasútvonal, mely a Győr–Sopron–Ebenfurti Vasút 23-as számú vonala. Egyvágányú, nem villamosított vasútvonal. A község központjától bő fél kilométerre É-ra, közvetlenül a 7548-as út vasúti keresztezése mellett található a település vasúti megállóhelye. Légi közlekedés nem jellemző. Repülőtér a település területén nincs. A lakott területeket és a külterületi területhasználat elemeit változó minőségű útvonalhálózat tárja fel, többségében külterületi földutak.

Erdőgazdasági tájhasználat: az erdőgazdasági tájhasznosítás domináns szerepű, az üzemtervezett erdők nagy területeket foglalnak el a település közigazgatási területének K-i részén („Boli erdő"). Ezen kívül kis területű mozaikfoltokban, illetve mezővédő vagy nyomvonalas létesítményeket (földutakat, árkokat) kísérő erdősávok formájában jelennek meg az erdőterületek. A nagy csapadékbőség miatt a dombság közel egyharmadát erdő borítja. Zala vármegye (Nógrád után) az ország második legerdősültebb vármegyéje, az erdőterületek részaránya 31,6%. A jellemző erdőtársulások a cseres-tölgyesek, a gyertyános-tölgyesek és az É-i oldalakon a bükkösök. Az erdők többsége kevert, elegyes. Akácos és erdeifenyves kevés.

Vadgazdálkodás: a nyílt külterületi részek elsősorban apróvadban (fácán, mezei nyúl) gazdagok, illetve a nagyvadak közül az őz választja élőhelyül a szántókat, gyepeket, illetve a kisebb erdőfoltokat. Az erdős részekre a világhírű zalai gímszarvasállomány és a vaddisznó jellemző, mint vadászható nagyvad. Vadászati, vadgazdálkodási rendeltetésű létesítmények (vadföld, magasles, sózó, etető, dagonya stb.) a település területén megtalálhatók.

Mezőgazdasági tájhasználat: a mezőgazdasági területek közül a település D-i és Ny-i részén találhatók szántóterületek. Jelentős méretű gyepgazdálkodás alakult ki a település közigazgatási területét átszelő Cserta és Berek-patak mélyebb fekvésű, vizenyősebb részei mentén. A gyepeket kaszálással vagy legeltetéssel hasznosítják, egy részük Natura 2000 terület és ex lege védett lápterület.

Kertgazdasági tájhasználat: nagy területen művelt szőlő és intenzív művelésű gyümölcsös Ortaháza területén nincs. Egy kisebb, közel 9 hektáros gyümölcsös található a községtől pár száz méterre D-re. A lakóterületek hátsó udvarában termelt gyümölcs és zöldség gazdasági szempontból nem jelentős menynyiségű. Jelentős kiterjedésű kertes mezőgazdasági területek nincsenek.

Vízgazdálkodási területek: a település vízgazdálkodási területei elsősorban a közigazgatási terület vízfolyásaira (Cserta, Berek-patak) és azok vízelvezető rendszerére korlátozódnak. Jelentős kiterjedésű állóvíz, tó a település területén nincs.

Idegenforgalom: a vizsgált település jelentős idegenforgalmi vonzerővel nem rendelkezik, üdülőkörzetnek nem része. A településen átmenő forgalom nem jelentős. Nagy létszámot vonzó idegenforgalmi célpontok a község területén nincsenek. Szálláshelyek Ortaháza területén csak a falusi turizmus keretében (vendégházak) érhetők el. A község területén kijelölt gyalogos turistaútvonal nincs.

Ipari, gazdaság, bányászati jellegű tájhasználat: a település teljes közigazgatási területe a 987 km^2 területű Bázakerettye – szénhidrogén elnevezésű bányatelek, illetve csaknem a teljes terület az Ortaháza I. – szénhidrogén részét képezi. Mindkét bányatelket szénhidrogének (kőolaj, földgáz) kitermelése céljából létesítették. Nagyobb ipari park vagy létesítmény a településen nem található. A belterületen számos kisipari üzemben gazdálkodnak, azonban ezek tájképben betöltött szerepe elhanyagolható. Külterületen, a 7543 jelű közút D-i oldalán a település kitermelő kútjainak ásványi nyersanyagát a MOL közel öt hektár nagyságú telephelyén gyűjtik össze és felszín alatti vezetéken továbbítják. A Mol telephely és a település között található a közel 9,5 hektár kiterjedésű, már nem művelt Ortaháza I. homokbánya.

Energetika és közmű jellegű tájhasználat: jelentős méretű energetikai beruházás (naperőmű, szélerőmű, geotermikus erőmű stb.) a település közigazgatási területén nincs. A napenergia kisebb, nem jelentős méretű, lakossági felhasználása jellemző még (főként tetőkre szerelt panelekkel). A települést közép- és magasfeszültségű légvezetékek hálózzák be, látványuk szinte minden nézőpontból jellemző vagy meghatározó.

Honvédelmi tájhasználat: nincs, nem jellemző. Gyakorlóterek, harcterek, laktanyák a település közigazgatási területen és tágabb környezetében sincsenek.

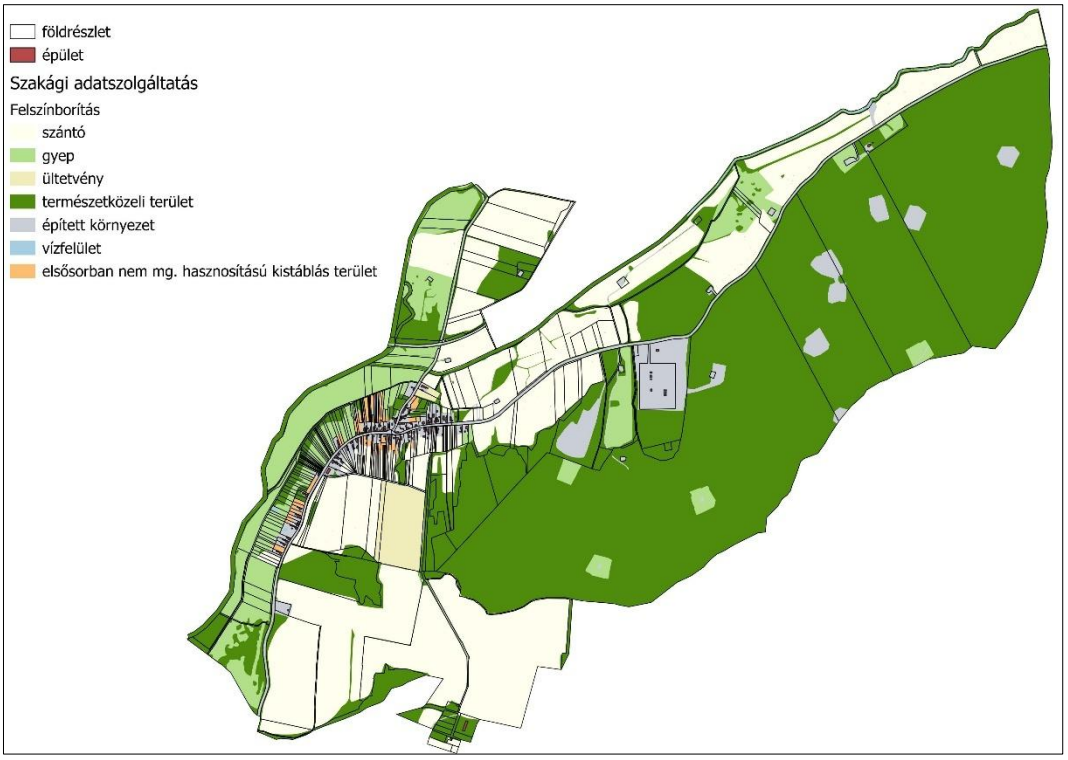

Felszínborítás (MEPAR)

Ortofotó a tervezéshez kapott adtszolgáltatásból

12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Ortaháza Község **közigazgatási területének K-i fele** („Boli erdő") **és Ny-i szegélye** (Cserta völgye) a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről 2018. évi CXXXIX. törvényt kiegészítő 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról 3. melléklete szerint **tájképvédelmi övezet része**. A tájképvédelmi övezetbe a hivatkozott törvény szerint a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak. A térség tájképvédelmi övezetben található területeit az alábbi térképvázlattal ábrázoljuk:

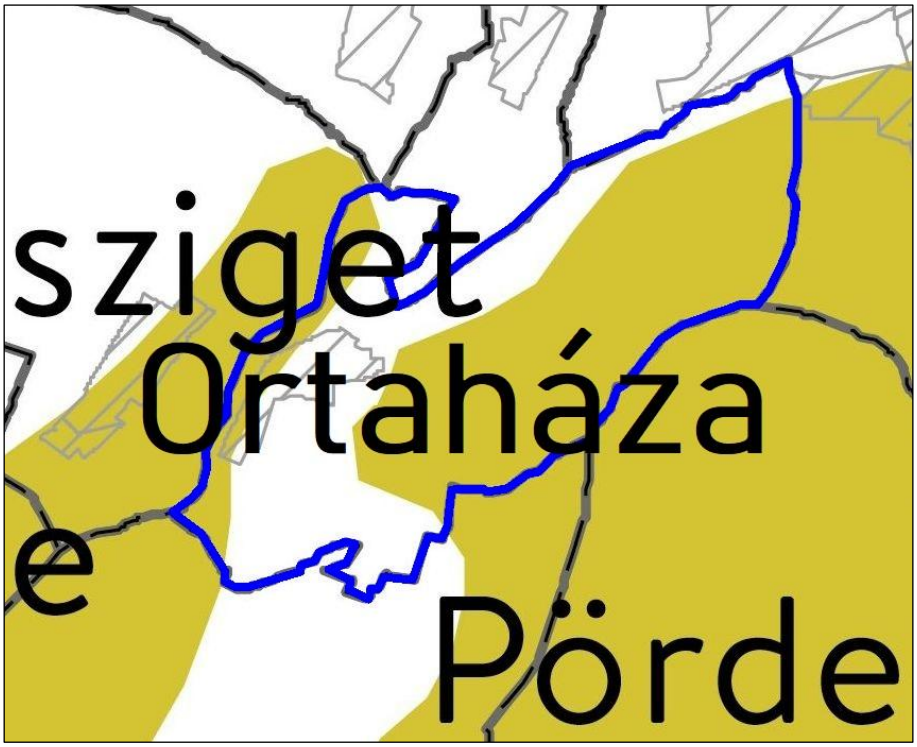

A település tájképvédelmi övezeti érintettsége

Jelmagyarázat:

kék vonal..... A vizsgált település közigazgatási területének határa
fekete vonal..... Települések közigazgatási területeinek határa
sraffozott felület..... Lakott területek, belterületek
aranysárga felület ..... Tájképvédelmi övezet

Az érintett tájképvédelmi övezet az országhatártól egészen a Balatonig több ezer hektárra, több település közigazgatási területére (gyakran a teljesre) kiterjed és magában foglalja a Zalai-dombság D-i részét, melynek jellegzetességét a többnyire erdőkkel fedett kísérő dombok, a zalai táj adja.

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A település közigazgatási területén nem találhatók a következő védettségű területek vagy értékek: országos és helyi jelentőségű természetvédelmi terület vagy érték, ex lege védett természeti terület vagy érték (kivéve lápterület), ramsari terület és világörökség-várományos terület. Megtalálhatók a következők: Natura 2000 terület, ex lege védett lápterület, bioszféra rezervátum, egyedi tájértékek. Az Országos Ökológiai Hálózat elemeit külön fejezetben értékeljük, vizsgáljuk.

Natura 2000 terület

Fogalommeghatározás: az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmén keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megóvását és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. A Natura 2000 hálózat az Európai Unió két természetvédelmi irányelve alapján kijelölendő területeket – az 1979-ben megalkotott madárvédelmi irányelv (79/409/EGK) végrehajtásaként kijelölendő különleges madárvédelmi területeket és az 1992-ben elfogadott élőhelyvédelmi irányelv (43/92/EGK) alapján kijelölendő különleges természetmegőrzési területeket – foglalja magába. A hálózat felállításának legnagyobb előnye, hogy Magyarország természeti értékei, egy az eddiginél magasabb szintű, európai uniós jogi védelmet kapnak, ami nagymértékben támogatja a hazai természetvédelmi törekvéseket és munkákat, elősegítve páratlanul gazdag természeti értékeink hatékonyabb védelmét. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a Natura 2000 hálózat egy kiegészítő eszköz a hazai természetvédelem számára. A hálózat területei nem helyettesítik a hazai védett természeti területek rendszerét, hanem azt kiegészítik.

Ortaháza Község közigazgatási területének (külterületének) ÉNy-i részét, a Cserta mentén, a településen átvezető 7543 jelű közúttól Ny-ra lévő külterületi ingatlanok a **Kerka mente** elnevezésű **különleges természetmegőrzési Natura 2000 terület** (kódja: HUBF20044) részét képezik. A Kerka mente Natura 2000 terület Ortaháza Község közigazgatási területére eső ingatlanjainak helyrajzi számai a következők: 02, 03/3, 03/4, 03/6, 03/7, 03/8, 06, 07/3, 07/5, 07/6, 07/7, 07/10, 07/12, 08, 09, 012, 013, 016, 017, 085, 089/1, 089/2, 089/3, 089/4, 089/5, 089/6, 097/5, 097/6, 097/7, 0100/1, 0100/6, 0100/7, 0100/8. A Kerka mente Natura 2000 terület alapadatai az alábbiak:

Terület megnevezése:.....KERKA MENTE SCI
Azonosító:.....HUBF20044
Illetékes NPI: .....Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság
Illetékes zöldhatóság: .....Zala Vármegyei Kormányhivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
Teljes terület:.....7340,78 ha

A Natura 2000 területek és Ortaháza Község közigazgatási területének kapcsolatát a következő térképpel ábrázoljuk:

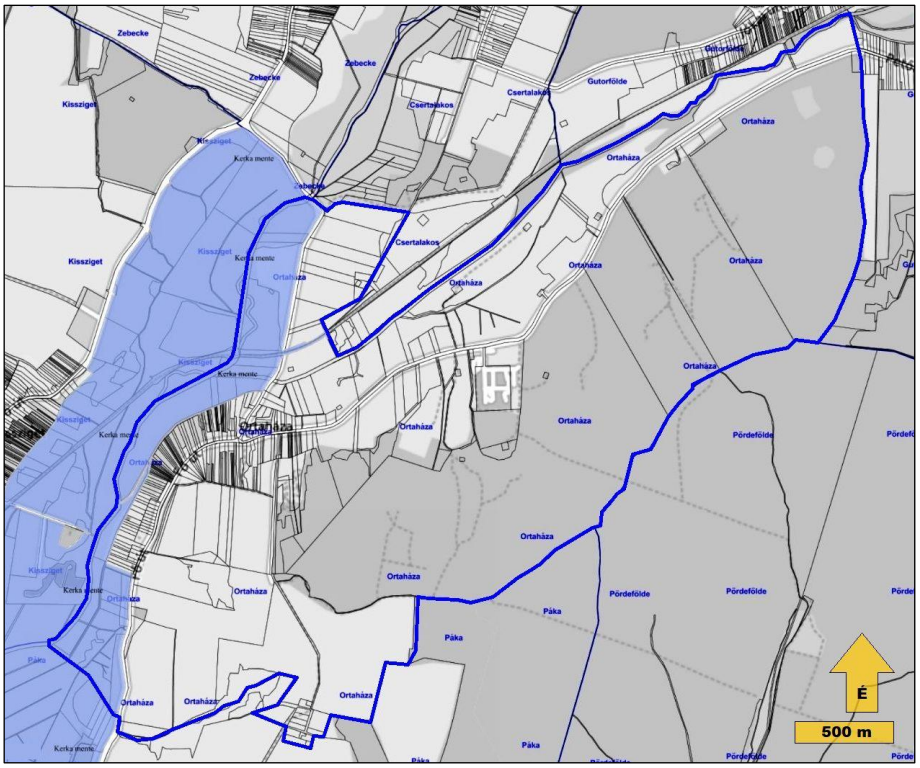

Ortaháza Natura 2000 területeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: OKIR.HU)

Jelmagyarázat:

kék poligon.....Ortaháza település közigazgatási területének határa

halványkék felület .....Natura 2000 területek

Az érintett Kerka mente Natura 2000 terület jelölőfajai és jelölő élőhelyei a következők:

Kerka mente Natura 2000 terület jelölőfajai

Név	Tudományos név	Állománynagyság (min-max)	
		állandó	szaporodó / fészkelő
Balin	*Aspius aspius*		-
Nyugati piszedenevér	*Barbastella barbastellus*		100 - 100
Vöröshasú unka	*Bombina bombina*		20000 - 30000
Sárgahasú unka	*Bombina variegata*		200 - 200
Csíkos medvelepke	*Callimorpha quadripunctaria*		-
Eurázsiai hód	*Castor fiber*		20 - 30
Nagy hőscincér	*Cerambyx cerdo*		-
Vágó csík	*Cobitis taenia*		-
Díszes légivadász	*Coenagrion ornatum*		-
Skarlátbogár	*Cucujus cinnaberinus*		-
Mocsári teknős	*Emys orbicularis*		50 - 50
Sárga gyapjasszövő	*Eriogaster catax*		-
Ingola	*Eudontomyzon spp.*		-
Lápi tarkalepke	*Euphydryas aurinia*		-
Halványfoltú küllő	*Gobio albipinnatus*		-
Homoki küllő	*Gobio kessleri*		-
Díszes tarkalepke	*Hypodryas maturna*		-
Nagy szarvasbogár	*Lucanus cervus*		-
Közönséges vidra	*Lutra lutra*		15 - 15

Név	Tudományos név	Állománynagyság (min-max)	
		állandó	szaporodó / fészkelő
Nagy tűzlepke	*Lycaena dispar*		-
Sötét hangyaboglárka	*Maculinea nausithous*		-
Vérfű-hangyaboglárka	*Maculinea teleius*		-
Réti csík	*Misgurnus fossilis*		-
Nagyfülű denevér	*Myotis bechsteinii*		100 - 100
Csonkafülű denevér	*Myotis emarginatus*		50 - 50
Közönséges denevér	*Myotis myotis*		200 - 400
Szivárványos ökle	*Rhodeus sericeus amarus*		-
Kerekvállú állasbogár	*Rhysodes sulcatus*		-
Leánykoncér	*Rutilus pigus*		-
Törpecsík	*Sabanejewia aurata*		-
Dunai tarajosgőte	*Triturus dobrogicus*		2000 - 2000
Lápi póc	*Umbra krameri*		-
Tompa folyamkagyló	*Unio crassus*		-
Magyar bucó	*Zingel zingel*		-

(FORRÁS: HTTPS://NATURA2000.EEA.EUROPA.EU/NATURA2000/SDF.ASPX?SITE=HUBF20044)

A Kerka mente Natura 2000 terület jelölő élőhelyei

ÉLŐHELY KÓDJA	ÉLŐHELY NEVE	KITERJEDÉS (HA)	BORÍTÁS (%)
3130	Törpekákás iszapnövényzet	1,0	0,01
3150	Természetes jellegű eutróf tavak és hínárnövényzetük	32,3	0,44
3260	Gyors áramlású vízfolyások hínárnövényzete	2,0	0,03
6410	Kékperjés láprétek	98,0	1,36
6430	Üde-nedves magaskórósok	10,8	1,47
6440	Ártéri mocsárrétek	767,0	10,45
6510	Üde magas füvű kaszálórétek	571,6	7,79
91E0	Éger- és kőrisligetek, puhafás ligeterdők, láperdők	264,0	3,60
91F0	Keményfás ligeterdők	1449,0	19,74
91L0	Illír gyertyános-tölgyesek	97,0	1,32

(FORRÁS: HTTPS://NATURA2000.EEA.EUROPA.EU/NATURA2000/SDF.ASPX?SITE=HUBF20044)

A Kerka mente Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzései

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, helyreállítása:

Élőhelyek: (magyar név, kód, kormányrendelet szerinti sorrendben):

- Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel 3150
- Alföldektől a hegyvidékekig előforduló vízfolyások *Ranunculion fluitantis* és *Callitricho-Batrachion* növényzettel 3260
- Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) 6410
- Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai 6430
- Folyóvölgyek *Cnidion dubiihoz* tartozó mocsárrétjei 6440
- Enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*) 91E0
- Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor, Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmenion minoris*) 91F0

- Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*) 91L0

Fajok: (magyar név, tudományos név, ABC szerinti sorrendben)

- balin (*Aspius aspius*)
- csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)
- díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*)
- halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*)
- hód (*Castor fiber*)
- ingolafajok (*Eudontomyzon spp.*)
- közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- közönséges tarajosgőte (*Triturus cristatus*)
- lápi póc (*Umbra krameri*)
- nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*)
- nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- réti csík (*Misgurnus fossilis*)
- sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)
- szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amara*)
- tompa folyamikagyló (*Unio crassus*)
- vidra (*Lutra lutra*)
- vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Általános célkitűzések:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok:
A terület fő célkitűzései:

- A területen élő védett és fokozottan védett fajok által is reprezentált, hazai és közösségi szinten is egyedülálló természetes és természetszerű élőhelyek megőrzése, fenntartása, különös tekintettel a természetes eutróf tavakra, a kékperjés láprétekre, a magaskórósokra, a mocsárrétekre, a puhafás és keményfás ligeterdőkre, éger- és kőrisligetekre, láperdőkre, valamint az illír gyertyános-tölgyesekre.
- A közösségi jelentőségű növény- és állatfajok állományának, egyedszámának, populációi életképességének megőrzése, különös tekintettel a következő fajokra: hangyaboglárka fajok, szarvasbogár, nagy hőscincér, halfajok, mocsári teknős, denevérfajok, vidra.

További célok és végrehajtandók:

- A terület vízellátásának és természeteshez közeli vízjárásának – különös tekintettel a holtágakra – biztosítása a vízhez kötött életmódot élő jelölőfajok igényeinek megfelelően.
- A holtágak, mellékágak, tavak természetességének - különös tekintettel, mint a halak szaporodóhelye javítása
- Az inváziós növényfajok visszaszorítása.

- Az akác, valamint a monokultúra jellegű tűlevelű (erdeifenyő, luc) erdőrészletek őshonos, termőhelynek megfelelő lomboserdővé alakítása középtávon.
- A természetes jelölő társulásokban megjelenő akác (*Robinia pseudoacacia*), valamint a vágásokban, szegélyekben megjelenő aranyvessző (*Solidago gigantea*) teljes kiirtása.
- Az erdők természetességének hosszú távon történő fenntartása.
- A gyepek természetes beerdősülésével létrejött őshonos fákkal borított területek elsődleges rendeltetése nem lehet faanyag termesztés, csak védelmi.
- A természetes és természetközeli gyepek megóvása érdekében azokon vadgazdálkodási berendezés (szóró) nem létesíthető.
- A sötét- és vérfű hangyaboglárka érdekében az élőhelyül szolgáló láprétek megőrzése. A kezelésüket elsősorban kaszálással kell biztosítani. A kaszálásukat a tápnövényül szolgáló *Sanguisorba officinalis* fejlődési ciklusához kell igazítani. A kaszálást ezeken a gyepeken legalább részben ki kell tolni nyár végéig, vagy a gyep egy részét kaszálatlanul kell hagyni.
- A 80 évnél idősebb erdőállományokban már tárgyévtől, a fiatalabb állományokban középtávon a jelenlegi erdőkezelési módról (véghasználat, fokozatos felújító vágás) az állandó erdőborítást biztosító gazdálkodási módra (pl.: szálalás, Pro sylva típusú kezelés) áttérni.
- A rovarok és odúlakó madarak számára a lábon álló holt anyag megtartásával szaporodó- és élőhelyet biztosítani.

Cserta-patak és környezeti a közút felől

Ex lege védett természeti terület vagy érték

A 1996. évi LIII. törvény 23. §-a értelmében "ex lege" védett természeti területnek minősül és ennél fogva védelem alatt áll hazánkban valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Ez alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek minősülnek.

A település közigazgatási területének Ny-i szélén, a Cserta völgyében ex lege védett lápterületek találhatók két foltban. Az ex lege védett lápterületeken gyepgazdálkodás folyik vagy – kisebb részben – bokorfüzesekkel és/vagy puhafás ligeterdőkkel fásodtak be. A védett lápterületek egyben a Kerka mente Natura 2000 terület részét is képezik.

> *Fogalommeghatározás*: A láp olyan földterület, amely tartósan vagy időszakosan víz hatásának kitett, illetőleg amelynek talaja időszakosan vízzel telített, és amelynek jelentős részén lápi életközösség, illetve lápi élő szervezetek találhatók vagy talaját változó kifejlődésű tőzegtartalom, illetve tőzegképződési folyamatok jellemzik (Tvt. 23§). A lápok tavakhoz (medencékhez), folyókhoz (holtágak, meanderek), mély fekvésű, hullámos felszínekhez (turjánok), hegy- és dombvidéki suvadásos területekhez kötődnek. Talajvízből, állóvízből, szivárgó vagy áramló vízből táplálkoznak. Sás-, nád-, valamint

moha- és tőzegmohatőzeget termelnek. Lehetnek úszólápok, rétlápok, tőzegmohalápok, láperdők és forráslápok. Az egyes lápok a tőzeg tulajdonságait tekintve lehetnek meszesek, vasasak, savanyúak, semlegesek vagy lúgosak. Alakzati szempontból kétféle láptípust különböztetünk meg: síklápokat (hazánkra általában ez jellemző) és dagadólápokat.

A település ex lege védettségű lápterületeit a következő ábrával szemléltetjük (*7. ÁBRA,* csak az érintett településrész ábrázolásával):

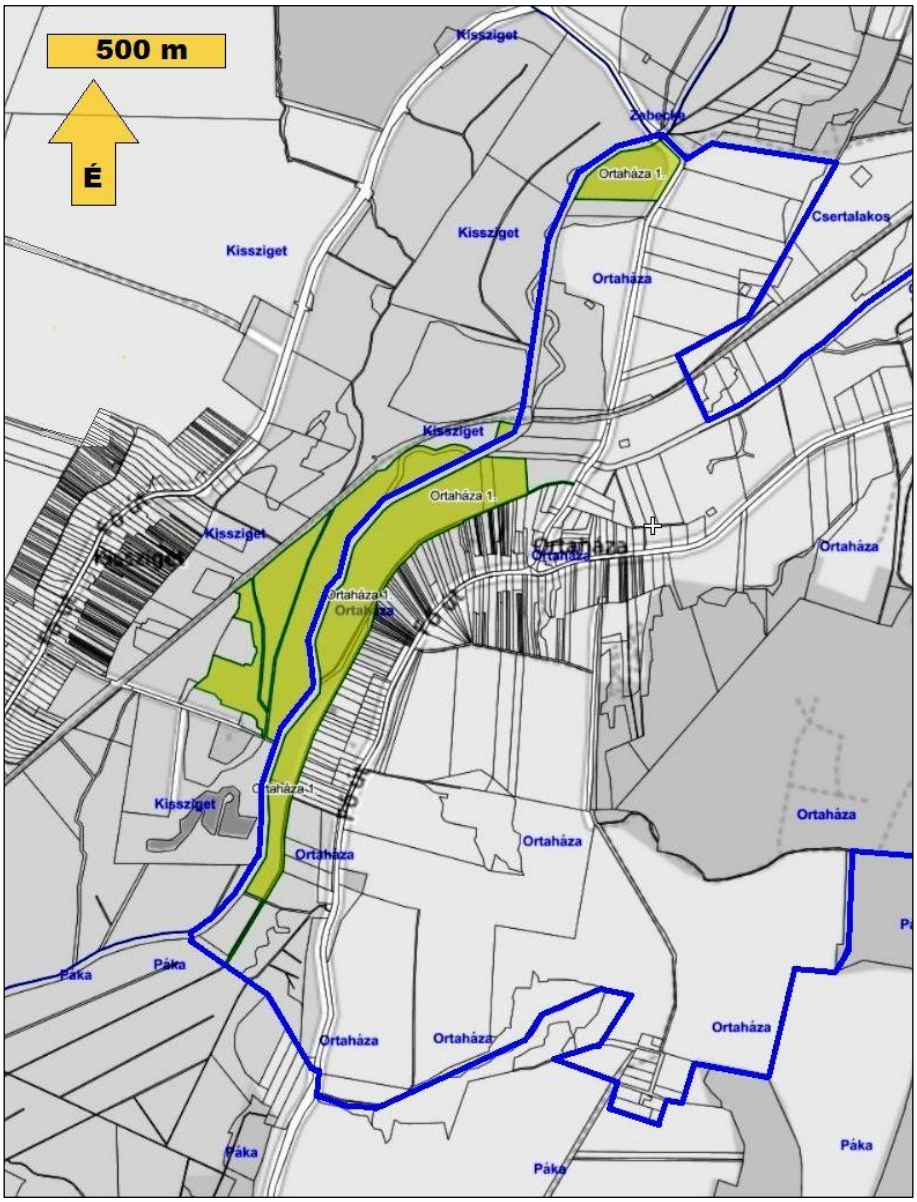

Ortaháza ex lege védett lápterületeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: OKIR.HU)

<u>Jelmagyarázat:</u>

kék poligon ..... Ortaháza település közigazgatási területének határa

zöldessárga felület ..... Ex lege védett lápterületek

<u>Bioszféra rezervátum</u>

1972. június 5-én Stockholmban megrendezett ENSZ környezetvédelmi világkonferencián elfogadásra került az UNESCO „Ember és Bioszféra" (*Man and Biosphere*) programja és egyidejűleg ezt a napot a nemzetközi környezetvédelem világnapjává is nyilvánították. A program kapcsán eddig a világ 120 országában 669 bioszféra rezervátum jött létre, közülük 20 határon átnyúló kezdeményezés. Hazánkban

jelenleg 6 bioszféra-rezervátum található. Ezek egyike az érintett **Mura–Dráva–Duna UNESCO Bioszféra Rezervátum**, amely elismeri a térség természeti értékeinek nemzetközi jelentőségét. A legfiatalabb (alapítva 2021.) és a legnagyobb területű (329.855 hektár) hazai bioszféra rezervátumunk.

A bioszféra rezervátumok területét három részre osztják: 1. a legértékesebb magterületre, 2. az őket szorosan körbevevő pufferterületre és 3. az átmeneti zónára. A vizsgált település területén található bioszféra rezervátum területek térképi ábrázolása a következő:

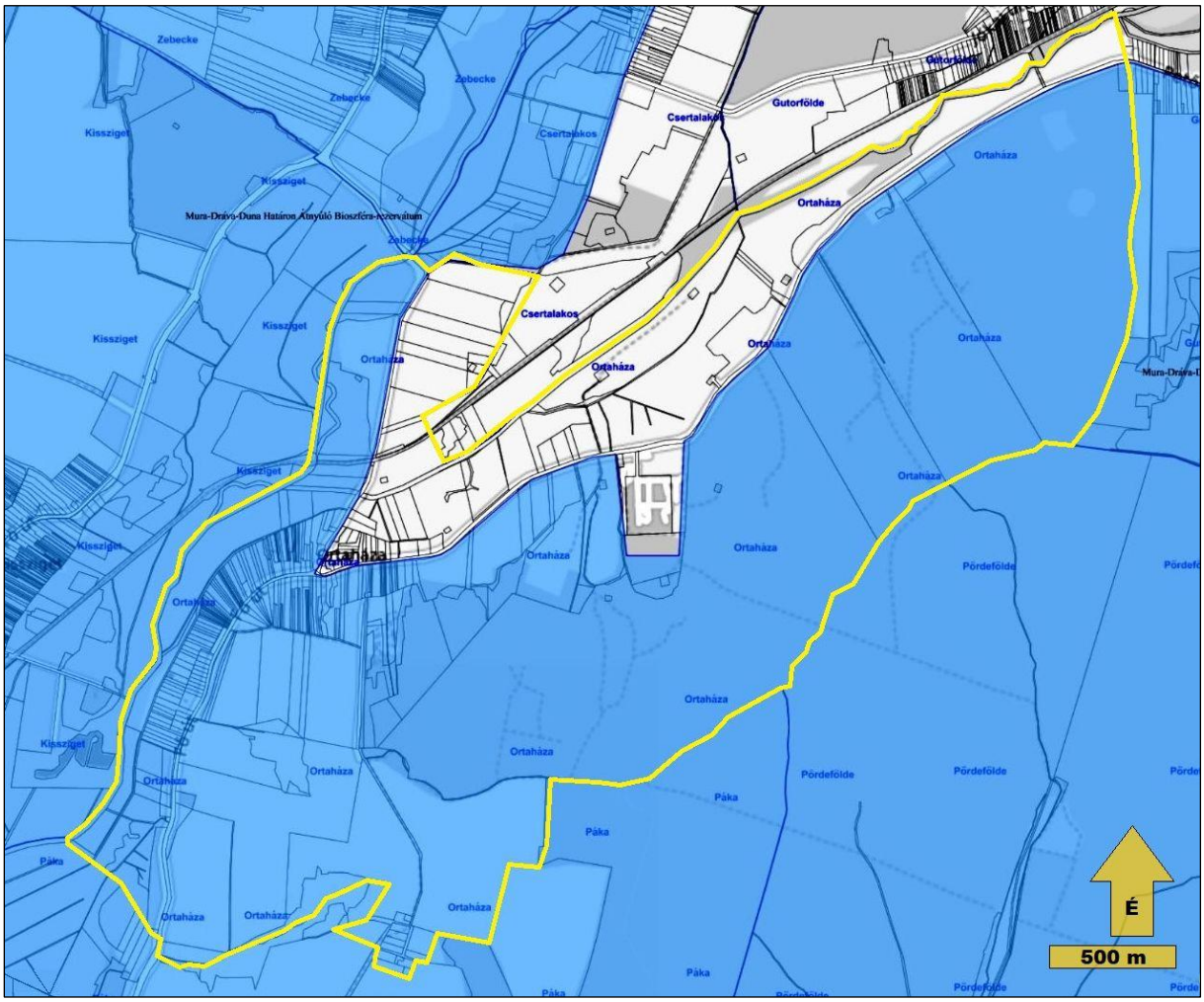

(forrás: https://www.bfnp.hu/hu/hir/ertek-a-tajban)

<u>Egyedi tájértékek</u>

A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van, de nem állnak műemléki vagy természetvédelmi oltalom alatt. A tájérték környezetével együtt védendő.

A település közigazgatási területén még nem történt meg az egyedi tájértékek kataszterezése vagy azok országos rendszerbe történő feltöltése. Javasoljuk a település teljes közigazgatási területén a Természetvédelem. Egyedi Tájértékek kataszterezése című MSZ 20381:2009 hivatkozási számú Magyar Szabványnak megfelelően az egyedi tájértékek számbavételét, kataszterezését és nyilvános, elérhető formában történő közlését! Egy szakmailag megfelelően összeállított egyedi tájérték kataszter segítségével a

tájértékek állapota megőrizhető vagy javítható, a településen élők identitását növeli és idegenforgalmi vonzerővel is bírhat.

A hivatkozott törvény szerint az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervek (nemzeti park igazgatóságok) feladata, ami Ortaháza esetében a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságot jelenti.

Ökológiailag, tájképileg értékes területek, természetközeli élőhelyek

- a vízfolyások (Cserta, Berek-patak és mellék-vízfolyásaik) környezetében található üdenedves gyepek, illetve a vízfolyások vízteste, parti szegélynövényzete (egy részük Natura 2000 védettség alatt áll, illetve ex lege védett lápterületek)
- belterületi zöldterületek
- üzemtervezett erdőterületek, mozaikos elhelyezkedésű, szigetszerű erdőtömbök, erdősávok
- utak, közlekedési pályák, mezsgyék szegélyén spontán megtelepedett vagy ültetett fasorok, keskeny erdősávok, erdőfoltok
- településfásítás, közlekedési zöldfelületek
- temető, templomkertek, intézménykertek, sportpályák.

A Cserta völgyét kísérő élőhelyek többsége az Országos Ökológiai Hálózat magterületéhez tartoznak, illetve – kisebb részben – ex lege védett lápterületek részét képezik. Az ökológiai hálózat elemeit a következő fejezetben részletezzük.

Ökológiai hálózat

Fogalommeghatározás: az 1996. évi LIII. – a természet védelméről szóló – törvény kimondja az ökológiai hálózat létrehozásának szükségességét. Az ökológiai hálózat a természeti, természetközeli területek, valamint a védett természeti területek és védőövezetük ökológiai folyosókkal biztosított biológiai kapcsolatainak térbeli rendszere. A hálózat három elemre osztható: magterület, pufferterület és ökológiai folyosó.

A község déli külterületének erdőségei

Háttérben a Berek-patak menti ökológiai folyosó

A település közigazgatási területének K-i részén található erdőterületek („Boli erdő”), valamint a Cserta völgyében lévő gyepterületek az Országos Ökológiai Hálózat magterületéhez tartoznak. A Berek-patak menti gyepterületek, gyep-cserjés-fás mozaikok, kisebb részben szántóterületek az ökológiai folyosó részét képezik. A település és az Országos Ökológiai Hálózat elemeinek viszonyát a következő térkép-vázlattal ábrázoljuk:

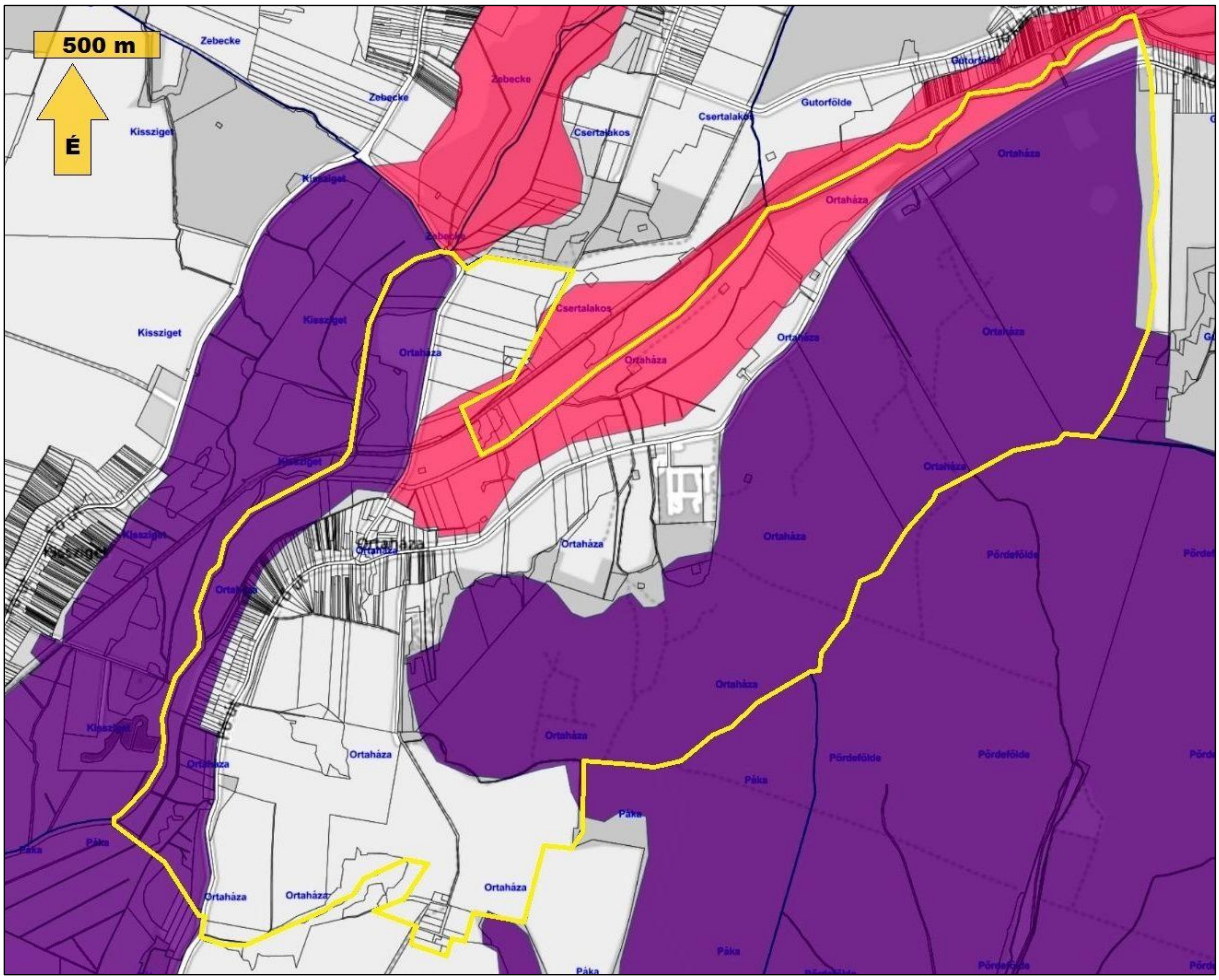

Ortaháza Országos Ökológiai Hálózathoz tartozó elemeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: OKIR.HU)

<u>Jelmagyarázat:</u>

kék poligon.....Ortaháza település közigazgatási területének határa
halványvörös felület .....Országos Ökológiai Hálózat – ökológia folyosó

Ökológiai hálózat magterületének övezete: Magyarország és egyes kiemelt térségeinek tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek, és több védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.

Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete: Magyarország és egyes kiemelt térségeinek tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan területek – többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok – tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek – magterületek, pufferterületek – közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.

Ortaháza község területén a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság által felügyelt tájhasználat folyik. A település területén található Natura 2000 területeket, az ex lege védett lápterületeket, az Országos Ökológiai Hálózat területeit (magterületeit, ökológiai folyosóit), illetve a település védett természeti értékeit (növény- és állatfajok) szintén a Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei felügyelik.

Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A tájhasználati konfliktus az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól eltérően, a táj potenciális értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása. Több tájhasználat megjelenése, halmozódása előbb-utóbb tájhasználati konfliktushoz vezet. Tájhasználati konfliktus akkor áll fenn, amikor egyes tájat igénybevevő tevékenységek akadályozóan hatnak a táj ökológiai, tájképi vagy ökonómiai teljesítőképességre. A táj igénybevételének hosszú távú, fenntartható hasznosítása érdekében szükség van a konfliktusok feltárására és feloldására. Csoportosításuk szerint lehetnek: funkcionális, tájökológiai és vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusok.

- Funkcionális jellegű konfliktusokat, melyeket az egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okozzák.
- Tájökológiai (környezetártalmi) konfliktusokat, melyeket az egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területhasználati módok okozzák.
- Vizuális-esztétikai konfliktust, amelyet a „csúnya" látvány, a rendezetlenség, a megoldatlanság, a befejezetlenség, a folyamatosság érzékelhető megszakadása, hiánya okozza.

Jellegük szerint a tájhasználati konfliktusok lehetnek: megfordítható, megfordíthatatlan, mérsékelhető, nem mérsékelhető, időszakos, tartós, végleges. Ortaháza Község közigazgatási területén fellelt tájhasználati konfliktusok a következők:

Funkcionális konfliktusok

- antropogén létesítmények termőföld-foglalása
- felszíni és felszín alatti közművek ↔ útfásítás
- közterületre ültetett gyümölcsfák (leesésveszély, szennyezett gyümölcsök, lehullott gyümölcs piszkító hatása stb.)
- legelők, gyepterületek becserjésedése, beerdősülése vagy elnádasodása, elgyomosodása
- özönfajok terjedése
- kertes mezőgazdasági területeken a tájhasználat intenzitásának csökkenése
- tájidegen fajok alkalmazása az erdőgazdálkodásban.

Környezetártalmi konfliktusok

- illegális hulladéklerakás a külterület egyes pontjain, elsősorban a településszéleken, a bel-külterületi határ közelében, gépjárművel könnyen elérhető helyeken; a hulladék fajtája többféle, elsősorban lakossági, zöld- és építési hulladék található
- bel- és külterületi zúzalékolt- és földutak kiporzása a forgalom során
- közutak zaj- és légterhelése
- a közúti forgalom, illetve a közép- és magasfeszültségű elektromos légvezetékek veszélye az állatvilágra (elütés, madárpusztulás stb.)
- a nagy területű szántók deflációja
- özönfajok (fehér akác, bálványfa, magas aranyvessző) terjedése a teljes közigazgatási területen (kül- és belterület egyaránt)

Vizuális-esztétikai konfliktusok

- légvezetékek tömege a településképben és a külterület egyes részein
- településfásítás hiánya (közművek vagy térhiány miatt)
- elhanyagolt vagy romos belterületi épületek építmények, magánkertek
- nem kellően fásított, tájba illesztett ipari-gazdasági területek.

Speciális, kizárólag a vizsgált településre jellemző, egyedi tájhasználati konfliktust vagy problémát nem azonosítottunk. A felsoroltak a zalai falvakra, illetve tágabb értelemben az ország kistelepüléseire általánosan jellemző problémákat mutatják be.

12.4. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

A települési zöldfelületi rendszer elemei

Fogalommeghatározás: a zöldfelületi fogalmak meghatározására több jogszabály és szervezet is vállalkozott, melyek közül az alábbi kettő által elismert fogalmakat mutatjuk be:

TÉKA (Településrendezési és Építési Követelmények Alapszabályzata) alapján

Zöldterület: állandóan növényzettel fedett közterület, amely a település klimatikus viszonyainak megőrzését, javítását, ökológiai rendszerének védelmét, a pihenést és testedzést szolgálja. A zöldterület általános használata szerint közpark vagy közkert.

Zöld infrastruktúra: a települési zöldinfrastruktúra a természetes, természetközeli területek, valamint az ökológiai funkciót betöltő egyéb növényzettel fedett, illetve vízparti ökoszisztémák hálózata. Meglévő és tervezett elemei jellemzően a zöld-, erdő-, mezőgazdasági, vízgazdálkodási, természetközeli és a jelentős zöld- és vízfelülettel rendelkező különleges beépítésre szánt és különleges beépítésre nem szánt területeinek, zöldfelületeinek, fasorainak a helyi sajátosságoknak megfelelő módon tervezett rendszere. A zöldinfrastruktúra-hálózat kialakításának fontos szempontja, hogy az egyes elemeinek folytonossága, illeszkedése mind a beépített terület határán, mind a települések közigazgatási határán lehetőség szerint biztosított legyen.

Magyar Tájépítészek Szövetsége ajánlása alapján

Zöldfelület: minden olyan terület, amelyet növényzet borít. Gyep és cserjeszinten a borítottság akkor teljes, ha az egyedek kitöltik a közöttük lévő, rendelkezésre álló életteret. Fák törzsének közvetlen közelében – ahol a gyep és cserjeszint életfeltételei nem adottak – a zöldfelület méretét az el nem burkolt gyökérzóna adja. Lombos fák esetében a zöldfelület méretét a szabadon hagyott, burkolattal nem fedett gyökérzóna területe adja.

Zöldfelületi rendszer: a település klimatikus viszonyainak fenntartása, javítása érdekében döntően zöldfelületekből és vízfelületekből álló, hatásmechanizmusuk és térbeli elhelyezkedésük alapján egy nagy egységet képező települési szövet (alrendszer), amely az adott település ökológiai paramétereit, lakóinak pszichés és szomatikus érzetét javítja, egyes állatok számára élőhelyet biztosít, a város káros környezeti hatásait tompítja.

Zöldterület: a település beépítésre nem szánt területeinek részben vagy egészben állandóan növényzettel fedett, más területfelhasználási egységhez nem tartozó közterületei, kivételesen közhasználat céljára átadott területei. (közparkok, közkertek).

A település zöldfelületeinek értékelésekor azt vizsgáltuk, hogy a zöldfelületekkel szemben támasztott szerepüknek milyen mértékben tudnak megfelelni:

- Ökológiai szerep: javítja a település ökológiai adottságait. A község területén és közvetlen környékén élő növénytömeg jellegétől függően befolyásolja, módosítja a helyi klíma (mikroklíma) alakulását, a levegő minőségét.
- Használati szerep: számos olyan létesítmény feladatát csak úgy töltheti be, ha növényekkel betelepített külső terekkel, kertekkel épülnek meg (pl.: iskolák, óvodák, szociális létesítmények stb.). A közparkok, játszóterek használati értékét döntően meghatározza a telepített növényzet. Egyes funkciók ellátására csak növényzettel betelepített területek alkalmasak (pl.: temetők, védőterületek stb.).
- Vizuális–esztétikai szerep: a település képi megjelenésében, az utcakép formálásában fontos szerepet játszik a növény. A növények változatossá teszik, gazdagítják a településképet, valamint elfedik, eltakarják az előnytelen részeket.

A rendszer elemei közé soroljuk a közhasználatú zöldfelületeket, a település családi házas részeinek udvarait, valamint a külterületek természeti környezete (erdő, gyepek) mellett a termesztési célú zöldfelületeket is, melyeket kert-, mező- vagy erdőgazdasági módszerekkel művelnek (erdők, fásított területek, gyümölcsösök, szőlők, legelők, szántók, zöldségtermesztő területek stb.). Ortaháza természeti adottságai a mező- és az erdőgazdasági gazdálkodással, a közlekedéssel (7543 és 7548 jelű közutak, Rédics–Zalaegerszeg-vasútvonal) és a települési tájhasználattal hozhatók összefüggésbe, hiszen ez a négy a tájhasználat leggyakoribb módja a közigazgatási területen.

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Közhasználatú zöldfelületek

Közparkok, közkertek

Fogalommeghatározás: a közpark és a közkert fogalmának meghatározására több jogszabály és szervezet is vállalkozott, melyek közül az alábbi kettőt ismertetjük:

TÉKA (Településrendezési és Építési Követelmények Alapszabályzata) alapján:
Közpark: több funkciót szolgáló, közhasználatú közterületi zöldterület, amelyet bárki használhat.
Közkert: egy meghatározott fő funkciót (játék, sport, pihenés stb.) szolgáló, közterületi zöldterület, amelyet bárki használhat.

Magyar Tájépítészek Szövetsége ajánlása alapján:
Közkert: Zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 60%-ban növényzettel fedett, közhasználatra szánt terület, melynek mérete 200–10.000 m^2 között van és legkisebb oldalmérete legalább 15 m.
Közpark: Zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 75%-ban növényzettel fedett, közhasználatra szánt, általában többfunkciós (pihenés, játék, sport stb. célját szolgáló) terület, amelynek mérete legalább 10 000 m^2, min. oldalmérete legalább 80 m.

A közpark, közkert ellátottságot vizsgáltuk a település egészén. Ortaháza Község területén több hektáros vagy többfunkciós közpark nem található. Több kisebb, egymáshoz képest mozaikszerűen elhelyezkedő zöldterület (közkert) található a települést feltáró közút mentén.

Vizuális-esztétikai szerepük miatt kiemelendők a belterületi szobrok, emlékművek, feszületek, kutak stb. környezete, mely általában gondosan kialakított és szépen gondozott. Ezek a tájelemek egyedi tájértékek, melyek felmérése (kataszterbe foglalása) és a felújításra, fejlesztésre, megtartásra vonatkozó intézkedések számbavétele kívánatos.

Zöldfelületi jellegű intézmények

Ortaháza Község közigazgatási területén versenyek lebonyolítására alkalmas méretű és kiépítettségű sportpálya nem található. A faluház közelében egy aszfaltozott kosárlabda pálya áll egy nagyobb zöldfelület szélén. Oktatási intézmény és ehhez kapcsolódó óvoda- vagy iskolakert nincs a településen. Templom, egyházi intézmény a község területén nincs.

A településnek egy működő temetője van a D-i településszélen, a lakott területektől mintegy 200 méterre a 7543 jelű út K-i oldalán. Területe mintegy 0,4 hektár. A temetőben ravatalozó is található, zöldfelülete gondozott, jól karbantartott, kerítéssel és sövénnyel határolt.

Ortaháza-i temető

Az Ortaháza-i sportpálya (egy kosárlabda páyla)

Zöldhálózati összekötő elemek

A település belterületén egységes zöldhálózati rendszer nem alakult ki. A felszín alatti (víz, gáz, szennyvíz) és a felszín feletti közművek (elektromos légvezetékek, telefon és kábel tv), az utak mentén kialakított vízelvezető árkok a fák, egységes fasorok vagy szélesebb zöldfelületek alkalmazását erősen kor-

látozzák. A belterületi utak mellett a legtöbb helyen a zöldfelület túl keskeny, fásszárú növényzet telepítésére nincs mód, többnyire gyepterületként kezelik őket. Széles, növénytelepítésre alkalmas zöldfelületek csupán helyenként, a közutak mellett találhatók.

A település szántói, gyepfelületei vagy a nagyobb erdőfoltok között több helyen mezővédő erdősávok találhatók, amelyek a tájszerkezetben meghatározóak és tájökológiai szempontból is előnyösek. A településre bevezető közutak mellett nincs egységes fasor vagy hófogó erdősáv. A tájrészletben elsősorban az üzemtervezett erdők tömbjei funkcionálnak zöldhálózati összekötő elemként (*10. ÁBRA*).

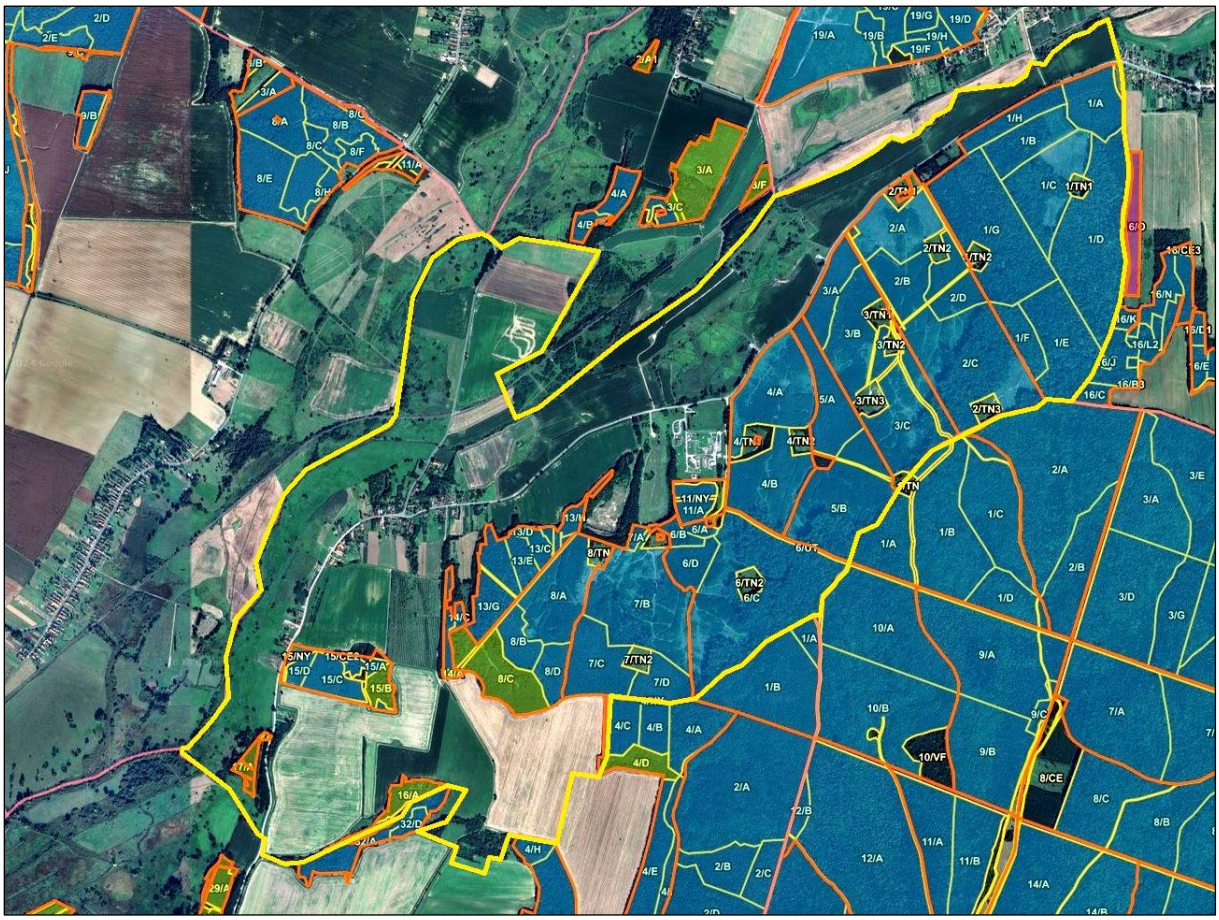

Ortaháza erdőterületeinek térképi ábrázolása (forrás: https://erdoterkep.nebih.gov.hu/)

Jelmagyarázat:

citromsárga poligon.....Ortaháza település közigazgatási területének határa
narancssárga vonal .....Üzemtervezett erdőterületek lehatárolása
zöld kitöltés .....Védelmi rendeltetésű erdőterület
kék kitöltés .....Gazdasági rendeltetésű erdőterület

Közhasználat elől elzárt, jelentős zöldfelülettel rendelkező egyéb terület

A családi házas területek zöldfelülete településökológiai szempontból jelentős tényező, hiszen ez a növénytömeg kondicionáló zöldfelületként (párologtatás, szélfogó, porfogó hatás) hat a település egészére. Az önkormányzatnak ösztönözni kell a lakótelkek kertkultúrájának növekvő színvonalát.

Az egyes lakóingatlanok kertjei rendkívül változatos minőségűek. A lakók, a gazdák, a tulajdonosok habitusához, időbeosztásához, igényéhez (igényességéhez), összeségében talán az egyének (családok) kertkultúrájához alkalmazkodik, azt mutatja a külvilág (a településkép) felé. Több jó példa található, de vannak olyan kertek, amelyeket elhanyagolnak, kültéri raktárnak használnak, feleslegesen leburkolnak vagy nem kellően gondoznak stb. A településkép szempontjából rendkívül fontos, hogy a lakóingatlanok

kertjei az utca felé milyen képet mutatnak, milyen az elő- és oldalkert képe, növényzete, használnak-e sövényt kerítésként, vannak-e olyan növények, amelyeknek lombja a közterületre nyúlik stb.

Jellemző tendencia még mindig a belterületen, hogy a lakók az ingatlanjuk előtti utcai zöldfelületet is – ha egyáltalán van – sajátjuknak érzik, oda növényt telepítenek és rendszeresen gondozzák. Ez egyrészt előnyös, mert a közterület gondozottsága helyenként javul, másrészt hátrányos, mivel a kis „előkertek" rendkívül változatosak, egymáshoz nem illenek, illeszkednek, illetve nagy a kontraszt azokhoz a terület-részekhez képest, ahol nem parkosítottak.

Konyhakert a lakótelken

Zöldfelületi ellátottság értékelése

Ortaháza Község belterületén a zöldfelületi ellátottság értéke az országos átlaghoz képest kedvezőnek mondható, ugyanis a település jól erdősült és az átvezető közutak mellett is jelöltek még ki zöldterületeket. Lakott területeken még mindig jellemző, hogy a hátsó kertet a lakók gazdasági célokra, többnyire növénytermesztésre használják, hasznosítják, ez a zöldfelületi ellátottságot emeli. A településrendezési eszközök meghatározása során arra kell törekedni, hogy a zöldfelületi ellátottság mértéke növekedjen.

A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Ortaháza zöldfelületi rendszerének konfliktusai, problémai az alábbiakban foglalhatók össze:

- A településképben helyenként túlzóan jelennek meg a tájidegen fenyők és örökzöldek, illetve az invazív fajok (főleg fehér akác).
- A felszín feletti légvezetékek és a felszín alatti közművek a zöldfelületek fejlesztésében erősen korlátozó tényezőnek tekinthetők.
- A légvezetékek alá gyakran ültetnek közepes vagy nagy lombkoronájú fajokat és a visszacsonkolt fák a településképet rontják (és a zöldfelület gondozása szempontjából sem előnyös).
- A közterületi zöldfelületeken több esetben tapasztalható feleslegesen kijárt, kitaposott utak és/vagy parkolóhelyek, melyek a zöldfelületek biológiai aktivitását csökkentik és településképi szempontból is kedvezőtlenek.
- Közterületre, főleg utak mellé ültetett gyümölcsfák több problémát felvetnek: 1. az érő gyümölcsben a közúti forgalom légszennyezése során káros anyagok halmozódhatnak fel 2. a gyümölcsök mindenki által elérhetők, gazdátlanok lesznek és a fára mászás (és leesés) veszélye megnő, ezért balesetveszélyesek 3. az útra, burkolatra hulló gyümölcs balesetveszélyt okozhat (elcsúszás, darazsak) és esztétikai szempontból is előnytelen.

- A zöldfelületek fenntartásának minősége erősen változó, a településközpontban intenzív, a településszélek felé egyre extenzívebb fenntartás jellemző.
- A fásszárú növényzet lassan alkalmazkodik a klímaváltozáshoz és az ezzel járó aszályos évekhez és szélsőségekhez (viharok, jégesők, tüzek stb.), ezért nem ritka, hogy egyes növényfajok vagy példányok pusztulnak, kipusztulnak, ami balesetveszélyt is okozhat.
- A településen több helyen még mindig hiányoznak a zöldfelületeket összekötő és a vonalas létesítményeket kísérő elemek (fasorok, erdősávok, mezővédő erdősávok, zöldfolyosók stb.)

Speciális, kizárólag a vizsgált településre jellemző, egyedi zöldfelületi konfliktust vagy problémát nem azonosítottunk. A felsoroltak a zalai falvakra, illetve tágabb értelemben az ország kistelepüléseire általánosan jellemző problémákat mutatják be.

13. Közlekedés

(ÚT 2-1.218 [e-UT 02.01.41] „A településrendezési tervek közúti közlekedési munkarészei" útügyi műszaki előírás szerint, figyelemmel a 419/2021.(VII.15.) Korm.r-re)

Magyarország úthálózata (forrás: tudasbazis.sulinet.hu)

Ortaháza község pár zsákutcáját nem tekintve egyutcás településként jellemezhető. Kiépített burkolt utak biztosítanak térségi kapcsolatot a településnek. A települést 82 fő lakja (2024. jan. 1.).

Ortaháza a legközelebbi autópálya felhajtótól, Muraszemenyétől 22 km-re található, ahonnan akár a Balaton is kb. háromnegyed vagy egy órán belül elérhető. Tömegközlekedéssel, közvetlen autóbuszjárattal Lentiből és Nagykanizsáról elérhető a település.

<u>Közlekedésfejlesztési terv és Cselekvési program a település közúthálózatának ismertetésén keresztül</u>

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény végrehajtásáról szóló 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet 5. § (1) bekezdése kimondja, hogy „A közúthálózat fejlesztésére tervet kell készíteni. …(7) A közúthálózat fejlesztési tervét ötévenként felül kell vizsgálni, és szükség szerint módosítani kell. … (8) Az elfogadott közúthálózat fejlesztési tervet a terület- és településfejlesztések és a településrendezések során figyelembe kell venni."

A település jelenlegi úthálózata rendben van. Új közút kiépítése nem tervezett.

A település kiépített útszélességei, a burkolatok a jellemző járművek és azok forgalomnagyságának megfelel. A jelenlegi közúthálózat minta keresztszelvényeit külön rajz mutatja. A külterületi utak megfeleltetésével nem foglalkoztunk, arra való felkérés hiányában. Ugyanakkor felhívom a figyelmet arra, hogy egy esetleges pályázat benyújtásához az akkor hatályos útügyi műszaki előírások betartása végett az adott úton rendezési tervi eszközök módosítására lehet szükség.

A következőkben az adott utak és jellemzőik felsorolása kerül rögzítésre. Konkrét cselekvési program készítése nem szükséges hozzá, mivel megvalósításuk nem kötelező, illetve nem azonnali és nem létfontosságú. Ugyanakkor a karbantartása az utaknak és részeinek, tartozékainak – főleg padkafeltöltés – szükségszerű és útkezelői feladatkör. Kis szakmai tapasztalattal, tudással és energiaráfordítással a padkaanyag biztosításán túl megoldható. Nem igényel nagyobb pénzügyi ráfordítást, ugyanakkor közlekedésbiztonsági hozadéka annál nagyobb.

Az út tartozékainak a biztonságos működtetése, az útosztálynak megfelelő közvilágítás kiépítése, biztosítása az Önkormányzati tv. és az utak fogalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről szóló 20/1984 (12.21.) KM r. alapján önkormányzati feladat.

13.1. A település tervezési paramétereinek meghatározása

„A" kategóriájú település *(városi státusz nélküli település, melyet nem érint jelenlegi vagy tervezett országos jelentőségű közlekedési hálózat)* egyszerű településszerkezettel, távlatban országos jelentőségű közlekedési hálózat (országos törzsút), vasúti fővonal érinti.

13.2. A térség közlekedési hálózatának vizsgálata, forgalomvizsgálat

Közúti közlekedés vizsgálata

Kiépített burkolt országos közút (7543. és a 7548 j. ök. utak) biztosít térségi kapcsolatot, de a szomszédos települések külterületi mezőgazdasági földutakon is megközelíthetőek.

A jelenlegi forgalom felszorzással került meghatározásra. Az utolsó számlálás éve 2014-ben volt ezen a szakaszon.

Országos közutak tekintetében elég nagy kapacitástartalékkal rendelkezik a település közúthálózata, hiszen kihasználtsága összesen 3 és 1 %. Mivel új funkciókat, nagy léptékű beruházásokat nem tervez a település, így nem tartottuk szükségesnek jövőbeni tervezett forgalomnagyság meghatározását az ÚT 2.-1.118 [e-UT 02.01.31] útügyi műszaki előírás alapján, ugyanakkor az OKA adatbázisból rögzítjük az adatokat:

7543. j. bekötő út:

MOF	Kapacitás	Kapacitás kihasz-náltság	Összes forgalom		Összes motoros forgalom		Nehéz motoros forgalom		Pályasz. méret. forgalom	Összes teher-gépkocsi	Személy-gépkocsi	Kis teher-gépkocsi	Autóbusz		Tehergépkocsi					Motor-kerékpár	Kerékpár	Kerékpárút	Lassú jármű
													egyes	csuklós	közepes nehéz	nehéz	pótkocsis	nyerges	speciális				
[Ej/ó]	[Ej/ó]	[%]	[j/nap]	**[Ej/nap]**	[j/nap]	[Ej/nap]	[j/nap]	[Ej/nap]	[Et/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]		[j/nap]
69	2000	3	579	**703**	569	700	90	225	44	63		469			27	0	36	4		23	10		10

7548. j. bekötő út:

MOF	Kapacitás	Kapacitás kihasz-náltság	Összes forgalom		Összes motoros forgalom		Nehéz motoros forgalom		Pályasz. méret. forgalom	Összes teher-gépkocsi	Személy-gépkocsi	Kis teher-gépkocsi	Autóbusz		Tehergépkocsi					Motor-kerékpár	Kerékpár	Kerékpárút	Lassú jármű
													egyes	csuklós	közepes nehéz	nehéz	pótkocsis	nyerges	speciális				
[Ej/ó]	[Ej/ó]	[%]	[j/nap]	**[Ej/nap]**	[j/nap]	[Ej/nap]	[j/nap]	[Ej/nap]	[Et/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]	[j/nap]		[j/nap]
13	1200	1	124	**126**	108	121	11	18	0	11		90			0	0	11	0		0	7		16

(Forrás: Kíra)

Településkörnyék országos közúthálózata, vasútvonallal, barna szaggatottal a külterületi jellemzőbb földutak

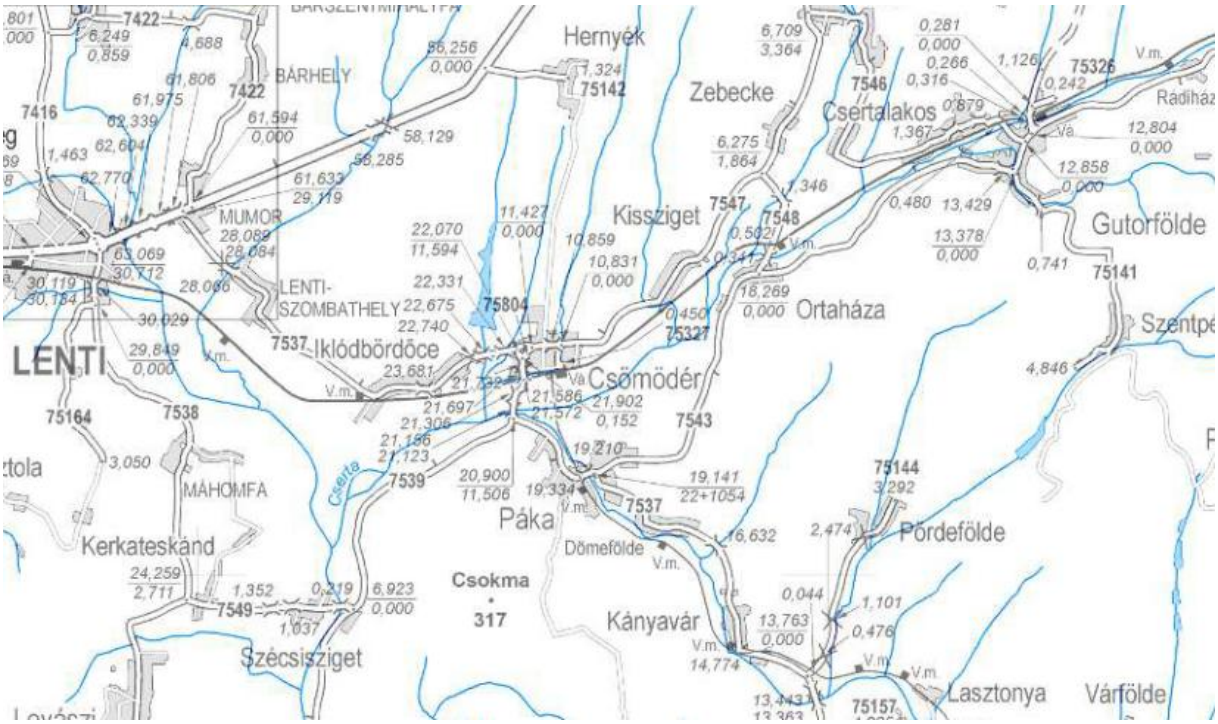

Állami közúthálózat, térségi kapcsolat

Országos közút, egyben a település gyűjtőútja:

7548. j. Ortaháza-Zebecke összekötő út: 0+000 - 1+369

- Kezelője: Zala Vármegyei Közútkezelő
- Lenti mérnökség
- Átlagos napi forgalom: 127
- Nehézgépjármű forgalom: 0
- Téli üzemeltetés: rajonos *(KIRA)*
- Szolgáltatási szint: V. *(KIRA)*
- Helyi viszonylatban az ÉK-DNyi irányú Petőfi Sándor utca.

A települést 1,369 km érinti.

7548 j. ök. út a külterületen és Petőfi Sándor utca a belterületen

7543. j. Bak-Páka összekötő út: 14+238 - 19+847

- Kezelője: Zala Vármegyei Közútkezelő
- Lenti mérnökség
- Átlagos napi forgalom: 707
- Nehézgépjármű forgalom: 66

- Téli üzemeltetés: rajonos *(KIRA)*
- Szolgáltatási szint: V. *(KIRA)*
- Helyi viszonylatban az DK-ÉNyi irányú Kossuth Lajos és Fő utca.

A települést 5,609 km érinti.

7543 j. ök út belterületen Kossuth L. utca majd Fő út

Kossuth Lajos utca

A közvilágítás szelvényezés szerinti bal oldalon található, járda nélküli gyűjtőút, bal oldali nyílt csapadékvíz elvezető árokkal. 228/1 hrsz.-ú ingatlan.

Az ingatlanhatárok közötti szélessége körülbelül 13 m, aszfalt burkolata 5,50 m széles. Vízelvezetése kétoldali nyílt árokkal van megoldva

Fő utca

A közvilágítás szelvényezés szerinti jobb oldalon található, járda nélküli gyűjtőút.

Az ingatlanhatárok közötti szélessége körülbelül 15 m, aszfalt burkolata 6,30 m széles. Vízelvezetése kétoldali nyílt árokkal van megoldva. A 15+820 km szlv. környezetében (külterületen) az utat az Alsó-Válicka patak keresztezi.

Osztályba sorolás:

gyűjtőút - B.V.: 7543. j. ök. út belterületi szakasza (Kossuth és Fő utca).

K.V.: 7543. j. ök. út külterületi szakasza.

B.V.: 7548. j. ök. út belterületi szakasza (Petőfi utca).

K.V.: 7548. j. ök. út külterületi szakasza.

Csomóponti területigény: A település csomópontjainak, útcsatlakozásainak területigénye a szabályozási szélességen belül, a rálátási háromszögek szabadon hagyásával biztosítható.

kiszolgáló utak - B.VI.d. „C:"a nem gyűjtőúti funkciót ellátó útterületek.

Építési terület (szabályozási) szélességük: 5,50-12 m között változó.

Csomóponti területigény: a szabályozási szélességen belül biztosítható, illetve a rálátási háromszögek szabadon hagyásával.

Helyi közúthálózat, lakófunkció, kiszolgáló utak

- a 7543 j. ök. úthoz csatlakozva

A Fő út 16 számmal szembeni belterületi, 232 hrsz.-ú aszfalt út (az országos közút 18+007 km szlv. bal oldalához csatlakozó kiszolgáló út, külterületi földeket is megközeli külterületi útként. Az országos közúti csatlakozásnál Álj! Elsőbbségadást szabályzó táblával. Az utca 8 m széles, kb. 130 m hosszú, lakott terület határán átvált külterületi úttá.

Védőtávolságok

Állami közúthálózat: 7543 és 7548 j. ök. út lakott területi szakaszán kívül az úttengelytől 50-50 m védőtávolság megtartandó.

13.3. Vasúti közlekedés vizsgálata

Ortaháza közigazgatási területét érinti országos vasútvonal.

Vasúton a 23 sz. Rédics–Zalaegerszeg-vasútvonalán közelíthető meg a település. Ortaháza megállóhely Gutorfölde vasútállomás és Csömödér-Páka vasútállomás között található.

A 23 sz. vasútvonal a Győr–Sopron–Ebenfurti Vasút 23-as számú vonala. Egyvágányú, nem villamosított vasútvonal.

A vasútvonal Zalaegerszegről déli irányban halad, majd közvetlenül Baktüttös megállóhely előtt nyugati irányba fordul, majd délnyugati irányba halad egészen Csömödérig. Csömödéren csatlakozik hozzá a Csömödéri Állami Erdei Vasút és az állomás után keresztezi is annak pályáját. Iklódbördőce után északnyugati irányt vesz, Lenti előtt ismét keresztezi a kisvasutat, majd Lenti és Rédics között nyugati irányba haladva éri el a jelenlegi végpontját.

(forrás: https://hu.wikipedia.org – Magyarország vasúti térképe)

A vasút pályája és megállóhelye Ortaházán

Közút és vasút kereszteződése

13.4. Közösségi közlekedés vizsgálata

A közúti közösségi közlekedést a távolsági forgalom jellemzi, országos közúton bonyolódik. A buszmegállók felújítása szükségszerű.

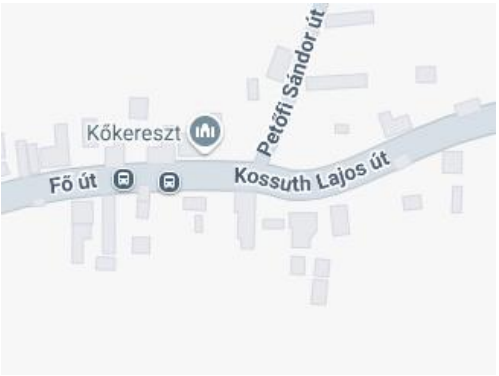

7543. j. ök. u. 18+237 km: Ortaháza, vegyesbolt

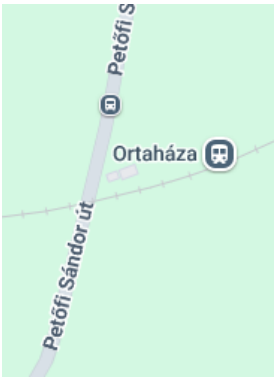

7548. j. ök. u. 0+520+824 km: Ortaháza, külterület vasútállomás

Járatszámok és azok útvonala, mely a települést érintik:

Útvonal	Vonalszám
Zalaegerszeg-Bak-Gutorfölde-Páka-Lenti	6238
Zalaegerszeg-Bak-Gutorfölde-Páka/Szentpéterfölde	6243
Lenti-Csömödér-Nova	6553
Lenti-Csömödér-Páka-Bázakerettye	6560

(forrás: https://www.mavcsoport.hu/mav-szemelyszallitas/belfoldi-utazas/telepulesek-szerinti-menetrendek/B)

A főváros, Budapest csak a megyeközponton keresztül, Zalaegerszegi átszállással érhető el.

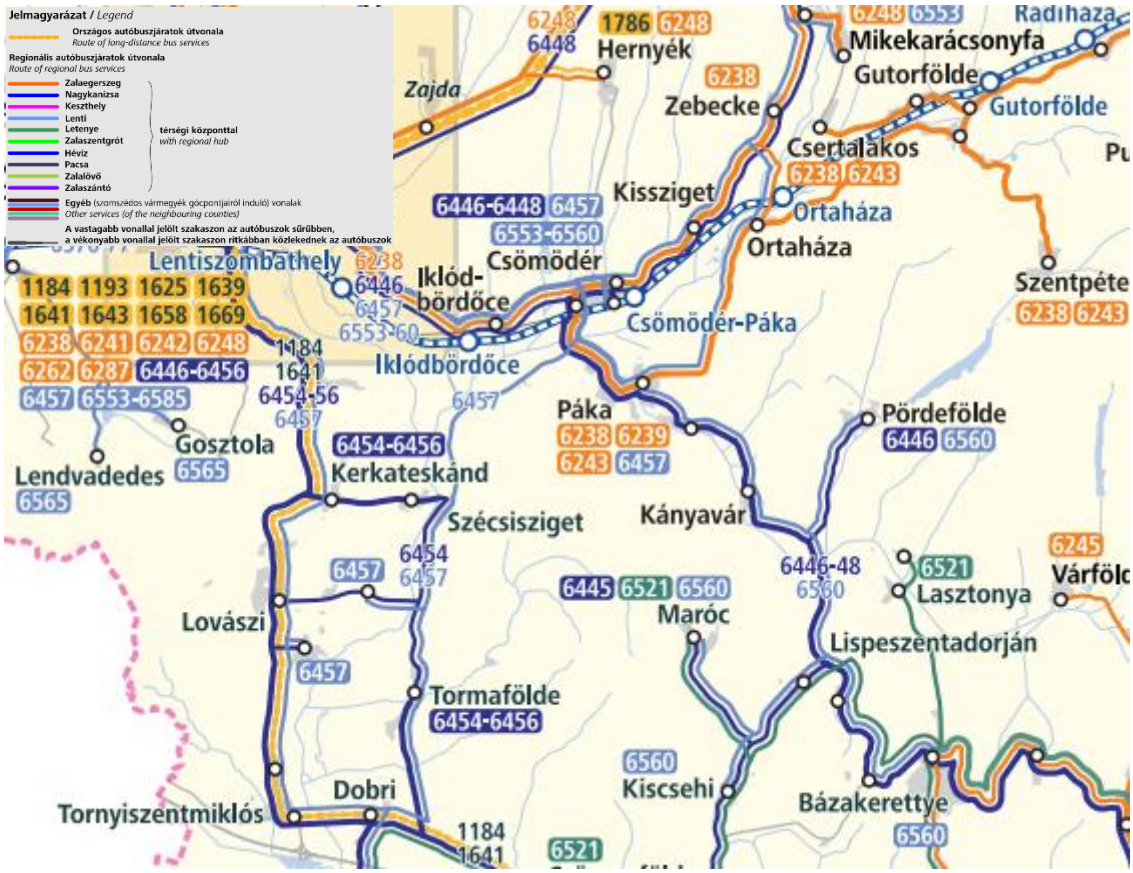

(forrás: https://www.volanbusz.hu/ - 2023. dec. 10-től)

13.5. Kerékpáros közlekedés vizsgálata

Kiépített kerékpárúttal biztosított közlekedés jelenleg a községben nincs.

Jellemző a közúton való kerékpározás.

Országos, térségi kerékpárút fejlesztési programban nem vesz részt a település.

13.6. Gyalogos közlekedés vizsgálata

A gyalogosközlekedés számára gyalogos járda a település útjain nincs, még a gyűjtőútján sem. A helyi közutakon (kiszolgáló-, lakóút) vegyes forgalmú útként gépjármű-gyalogos közlekedésre alkalmasak, hiszen az útfelületek járműforgalma minimális.

13.7. Víziközlekedés

Nem releváns.

13.8. Parkolás

A község központjában, a faluház környékén és a temető előtt van lehetőség megállásra, várakozásra.

13.9. Keresztszelvények a meglévő állapotról

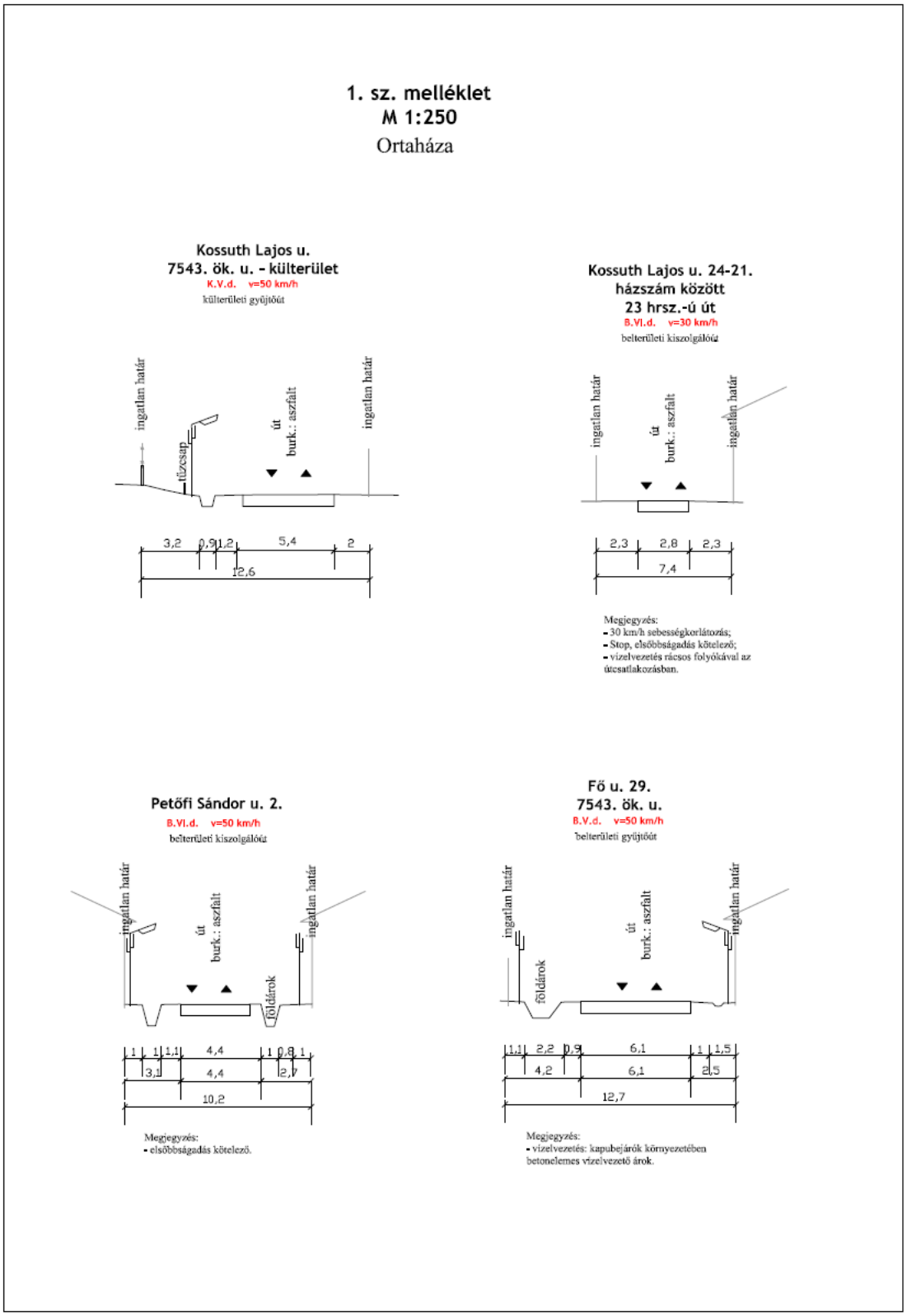

13.10. Problématérkép

1. Az országos közutak műszaki állapota leromlott, a buszöblök nem felelnek meg a hatályos előírásoknak.
2. A buszmegálló környezete, az útburkolat, felálló leromlott, felújítása sűrgös.

— Vegyesbolt:

— Külterület, vasútállomás:

14. Közművesítés, elektronikus hírközlés, csapadékvíz-gazdálkodás

14.1. Vízellátás

Ortaháza község vízellátása, Páka, Csömödér, Kányavár, Iklódbördőce, Kissziget és Ortaháza kistérségi regionális vízmű részeként,1988-ban valósult meg. A vízbázis és a vízmű telep Páka község közigazgatási területén található.

A vízjogi üzemeltetési engedély száma:36800/1065-1/2021ált. a 10221/5/1999.I számú engedély módosítása.

A vízjogi üzemeltetési engedély 2035. december 31. napjáig hatályos.

A Pákán kitermelt víz tárolására és a hálózati nyomás biztosítására 3 db, egyenként 100 m^3-es magaslati medencébe szolgál, melyek 222,00 mBf-i túlfolyószinttel épültek. Ezek a létesítmények ugyancsak Páka közigazgatási területén találhatók.

A Pákáról induló vízvezeték Csömödér, Kissziget vonalon át csatlakozik Ortaháza vízvezeték hálózatához.

A közműhálózat gerincvezetéke D 110 PE vezetékből épült. A vízbekötések egységesen D 25 KPE műanyagcsőből készültek.

A vízbekötések száma 2023 évi állapot szerint 51 db.

A hálózat hossza 1,8 km.

Az összes szolgáltatott víz 3 730 m^3, ebből a háztartási fogyasztás 2 270 m^3.

Az 1990-es évek végén létesített kutak, a gépház rekonstrukciója indokolt és szükséges.

A kútszivattyúk cseréje ugyancsak indokolt, a kapcsolódó villamos hálózat, és az

irányítás technika is korszerűsítésre szorul. A Páka-Csonkahegyi nyomásfokozó gépészete, villamos hálózat és irányítás technikája ugyancsak felújításra javasolt.

Igaz ezek a létesítmények nem Ortaháza területén találhatók, de mint a rendszer résztulajdonosa, Ortaháza is érintett fél.

<u>Oltóvíz biztosítás:</u>

A meglévő hálózatra telepített tűzcsapokról az oltóvízellátás megoldott.

A rendszer üzemeltetője az Észak Zalai Víz- és Csatornamű Zrt 8900 Zalaegerszeg, Balatoni út 8.

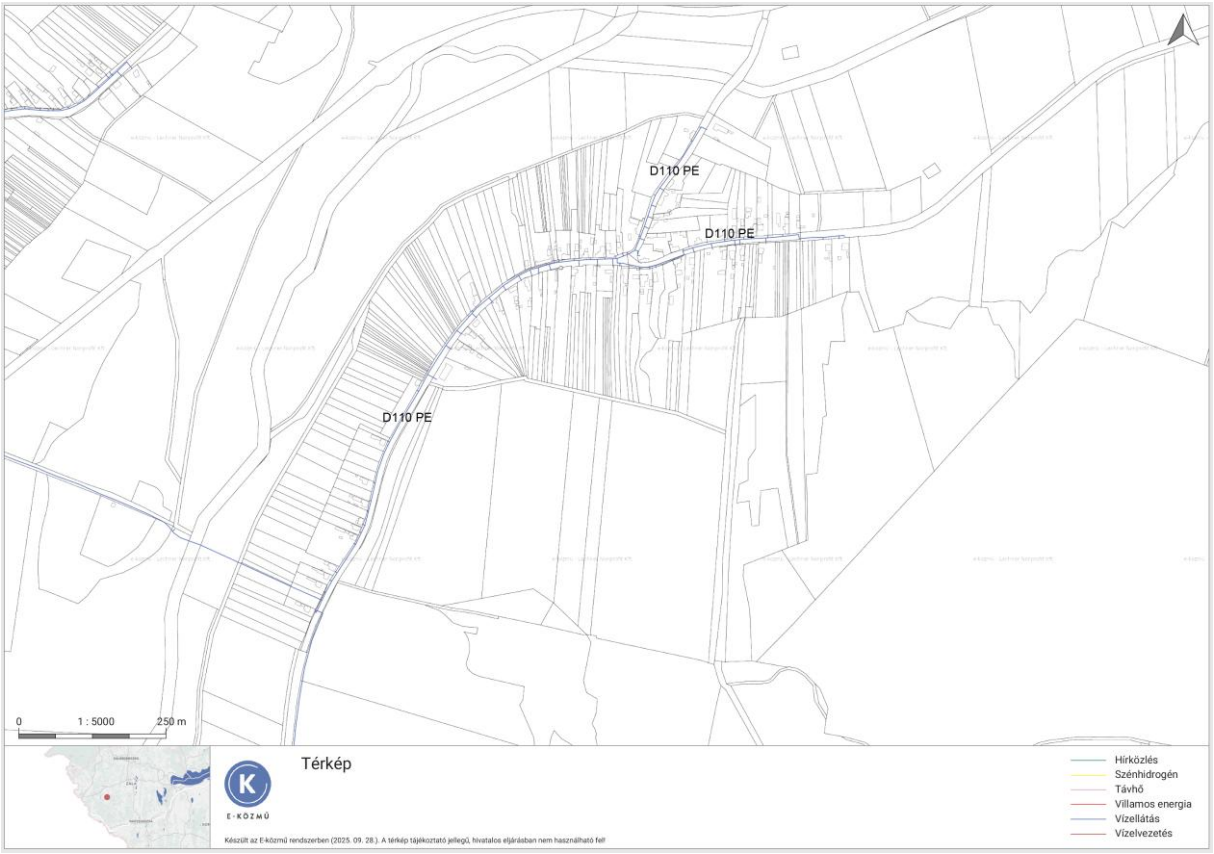

Ivóvíz-hálózat Ortaházán

14.2. Szennyvízelvezetés

Ortaháza község szennyvízcsatornázása, Csömödér, Páka, Kissziget és Ortaháza térségi regionális szennyvíz elvezető és tisztító hálózatának részeként, kiépült, és 1994 évben üzembehelyezésre került.

A szennyvíz elvezető és szennyvíz tisztító rendszer 6350-1/4/2008 szám alatt vízjogi üzemeltetési engedélyt kapott. A hatályos engedély száma 368/1085-26/2021.ált., érvényessége 2025 december 31.

A kiépített csatornahálózat a község teljes belterületét lefedi.

A domborzati viszonyoknak megfelelően a szennyvíz elvezető rendszer két részre tagozódik, gravitációs gyűjtő csatornákra, és a mélypontokon elhelyezett átemelőkre és a két rendszert összekötő nyomott vezetékekre.

A szennyvízátemelők jellemző adatai:

Átemelő neve	Helye	Szivattyú	Q [l/ s] H [m] P [kW]
Ortaháza VIIII:	Ortaháza, Fő út 145 hrsz.	2 db Flygt CP-3067.180	2 / 8 -1,21
Ortaháza IX:	Ortaháza, Petőfi S. út 201 hrsz.	2 db Flygt-3085	4 / 15 – 1,2
Ortaháza X:	Ortaháza, Petőfi S. út	1 db ESPA-100 DRAINEX	0,4-3 / 2-8 - 1

A gravitációs szennyvíz csatorna 1399 m NÁ 200 KG PVC csatornacsőből, a nyomott vezetékek 886 m hosszú 110 KM PVC és 111 m, D 32-es PE nyomócsőből készült.

A csatorna bekötések NÁ 160 KG PVC csőből, 357 m hosszban készültek

Csömödér, Páka, Kissziget és **Ortaháza** települések szennyvíznek tisztítására **Páka** külterületén, 014/5 hrsz. szám alatt, lakott területtől 500 m távolságra, PURATOR „KBA" biológiai szennyvíztisztító létesült.

A tisztító telep hidraulikai kapacitása: 225 [m^3/d], szervesanyag eltávolító kapacitása pedig [2167 LE].

A tisztított szennyvíz befogadója az Alsó- Válicka patak.

A közvetlen bevezetés EOV koordinátái: X=141908

Y=465881

Az Alsó-Válicka patak a (Cserta és Kerka élő vízfolyásokon át) Mura folyó vízgyűjtő területéhez tartozik.

A 2023 évi statisztikai adatok szerint a közüzemi szennyvízcsatorna hálózatra kapcsolt ingatlanok száma 51 db.

A közcsatornában elvezetett összes szennyvíz mennyisége 3 140 m^3, ebből a háztartási szennyvíz 2 170 m^3.

A szennyvízátemelők gépészete felújítandó, az elöregedett átemelő szivattyúk cserére szorulnak, a villamos hálózat az irányítástechnika modernizációjával együtt.

<u>A rendszer üzemeltetője az Észak Zalai Víz- és Csatornamű Zrt (8900 Zalaegerszeg, Balatoni út 8.)</u>

Szennyvízelvezető-hálózat Ortaházán

14.3. Gázellátás

<u>Földgázmező</u>

Az Ortaházai földgázmezőn Ortaházán 24 db (Or jelű kutak), Kányaváron 1 db (V-K-2 jelű kút), Pördeföldén 2 db (E-3, Or-7 jelű kutak), bányatelken létesített földgázkút üzemel. A kitermelt gáz csővezetéken feldolgozásra a gyűjtőállomásra kerül. A telephely Ortaháza 07064 hrsz. alatt létesült.

Az üzem megnevezése: MOL Nyrt. KT Ortaháza T-1 gyűjtőállomás (8954 Ortaháza, 070 hrsz.)

A kutak védőövezete egységesen 50 m. Az aktív kutak és a technológiai berendezések közötti termelővezetékek védőövezete 10 – 10 m.

A megtisztított gáz az FGSZ Földgázszállító Zrt rendszerébe kerül átadásra. Védőövezet vonatkozásában a Földhivatalban bejegyzett szolgalmi jogban feltüntetett védősáv értéke az irányadó.

A lehatárolt bányaterületen belül bármilyen tevékenység csak a MOL Nyrt. KT Ortaháza T-1 gyűjtőállomás, 8954 Ortaháza, 070 hrsz. engedélye alapján, és az Üzem szakfelügyelete mellett végezhető.

Védőövezetek vonatkozásában a 18/2022. (I. 29.) SZTFH számú rendelet értelemszerű alkalmazása az irányadó.

<u>Nagyközépnyomású és középnyomású elosztóvezeték:</u>

Ortaháza község gázellátása 2001-ben kiépült. A gázátadó állomástól induló nagyközépnyomású gázvezeték Csertalakos község közigazgatási területének D-i részén ketté ágazik, egyik ága csatlakozik a Csertalakos - Ortaháza határa közelében lévő nyomásszabályozó állomáshoz, másik ága, részben az Ortaházát ellátó középnyomású gázelosztó vezetékkel párhuzamosan vezetve, É – D irányban átmegy Ortaháza közigazgatási területén, és csatlakozik a Páka - Dömefölde területén lévő nyomásszabályozóhoz.

A DN 110 PE nagyközépnyomású gázvezeték Ortaháza községet érintő szakaszán a biztonsági övezet 7-7 m. A földhivatali szolgalmi jogi bejegyzés szerinti, a vezeték két oldalára meghatározott védőövezet előírásait be kell tartani!

A vezeték védőövezetében tilos:

- a megépült létesítmény jelzéseinek, felszíni műtárgyainak megrongálása eltakarása
- gépi földmunka végzése
- lakó-, köz- és üzemépület építése, műhely, garázs létesítése
- tűz vagy robbanásveszélyes anyagok tárolása, ilyen anyagok elégetése, ilyen anyagokat igénylő munkák végzése
- mélyfúrási tevékenység végzése
- föld vagy egyéb anyag elhelyezése, tárolása, illetve felhalmozása
- mélyfúrási tevékenység végzése
- föld vagy egyéb anyag elhelyezése, tárolása, illetve felhalmozása

A Csertalakos község közigazgatási területén lévő 30/245 hrsz. alatt telepített GÁZGÉP KS-2-12-D1típusú, 500 [m^3/h] névleges teljesítményű gáznyomásszabályozó állomástól induló középnyomású gázelosztó É – D irányba vezetve szolgálja Ortaháza gázellátását.

A kiépített hálózat a község teljes belterületi részét lefedi. A csővezeték anyaga PE 80 / SDR 11, MSZ 7908-2 szerinti műanyagcső. A gázfogyasztók száma a 2023 évi statisztikai adatok szerint 30 db., ebből háztartási fogyasztó 29 db. Az összes gázfogyasztás 17 000 m^3, ebből háztartási célú fogyasztás 15 000 m^3. A lefektetett középnyomású gázvezeték hossza 7,3 km, védőövezete 3- 3 m.

A gázhálózat üzemeltetője az E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt. 8800 Nagykanizsa, Zrínyi Miklós utca 32.

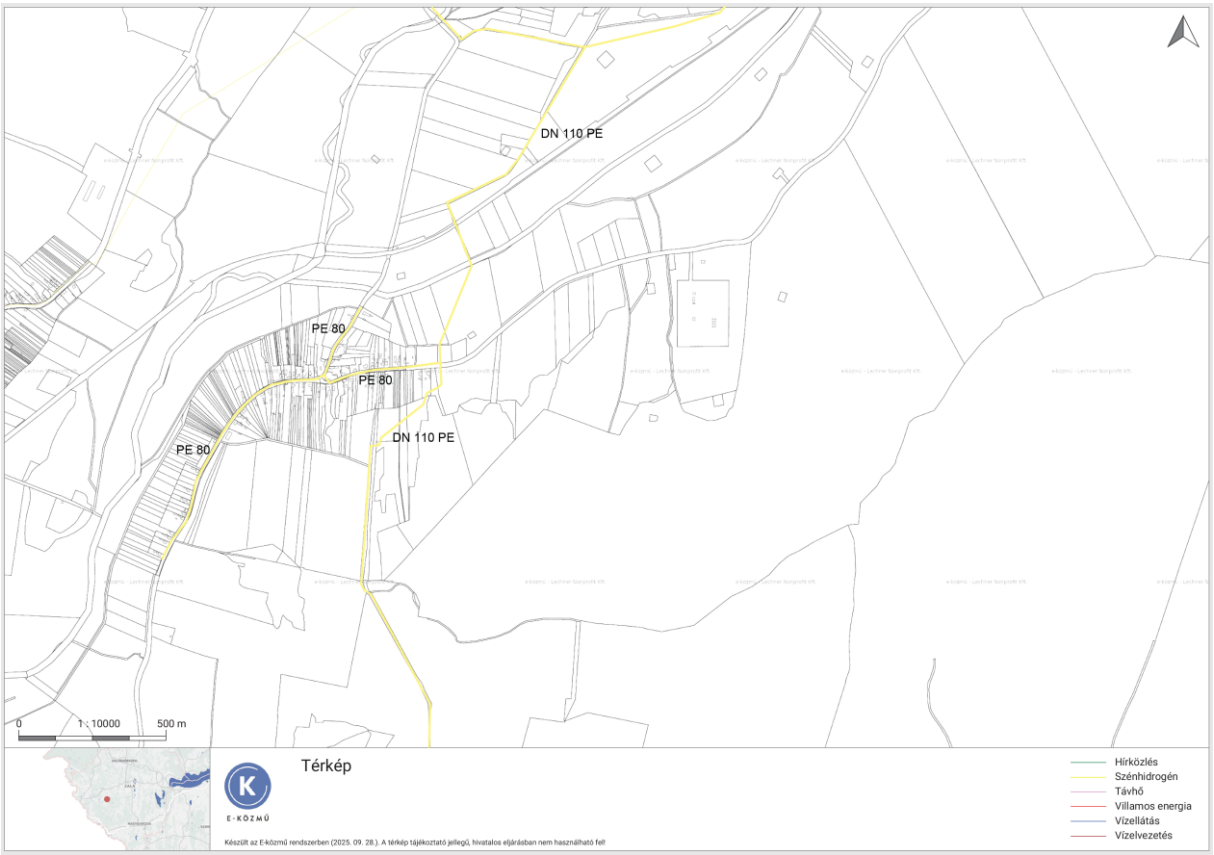

Gázhálózat Ortaházán

14.4. Villamosenergia ellátás

Ortaháza község villamos energia ellátását az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt. (7626. Pécs, Búza tér 8/a) biztosítja, a Söjtör alállomás (SOJT 220020 és SOJT 220023) 22 kV-os celláiból induló szabadvezetékre csatlakozó, 22/0,4 kV-os transzformátoron keresztül.

A község területén 1 db. E.ON, és 1 db idegen tulajdonú transzformátor állomás található. A 22/0,4 kV-os transzformátor állomások adatai az alábbi táblázatban láthatók:

Szám	Üzemeltető üzem	Alállomás kivezetés	Primer feszültség	Állomás száma	Állomás neve	Állomás kategóriája	Állomás típusa	Tulajdonos
1.	Nagykanizsa	SOJT220020	22 kV	15057	FALU	Rácsos acél-oszlopos egytörzsű	VOTR 20/125	E.ON ZRT
2.	Nagykanizsa	SOJT220023	22 kV	15058	GAZOLIN	Rácsos acél-oszlopos egytörzsű	VOTR 20/160	IDEGEN

Az E.ON 22 kV-os (KÖF) szabadvezeték hálózata vas-, ill. betonoszlopokon, a 0,4 kV-os hálózat – mely nagyrészt csupasz, helyenként szigetelt szabadvezetékes – beton, ill. betonlábas faoszlopokon húzódik. A fogyasztói csatlakozások szigetelt szabadvezetékekkel vannak kiépítve. A közvilágítást energiatakarékos fényforrások biztosítják.

Ortaháza község területét nagyfeszültségű hálózat nem érinti.

A villamos művek biztonsági övezetének nagyságát, és az ott létesíthető objektumokat, valamint az ott végezhető tevékenységeket a 2/2013.(I.22.) NGM rendelet szabályozza. 22 kV-os szabadvezeték esetében ez a vezeték minkét oldalán, a szélső áramvezetőktől mért 5-5 m, de a vezeték azon szakaszán, mely a belterületre és a fokozott biztonságra vonatkozó előírások betartásával létesült, 2,5-2,5 m. A biztonsági övezetek teljes szélessége a kereszttartók szélességétől függ, ami változó. Földkábelek biztonsági övezetének szélessége (feszültség-szinttől függetlenül) +/- 1 m.

Az új energiaigények teljesítésén, állagmegóváson és megelőző karbantartáson kívül, az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt jelentősebb/stratégiai beavatkozást, átépítést nem tervez a községben. Kérése az, hogy a településterv ne tartalmazzon olyan előírást, mely a *meglévő hálózatok felújítását* kizárólag földkábellel engedélyezi, mert az ellentétes a *Villamosenergia törvénnyel* (2007. évi LXXXVI törvény). Amennyiben új létesítmény építése miatt villamos hálózat-kiváltásra van szükség, annak költsége az igénylőt terheli.

Megújuló energiaforrások használata:

Ortaháza Község Önkormányzata (8954. Ortaháza, Fő u. 36.) intézményeiben jelenleg nem használ megújuló energiaforrásokat.

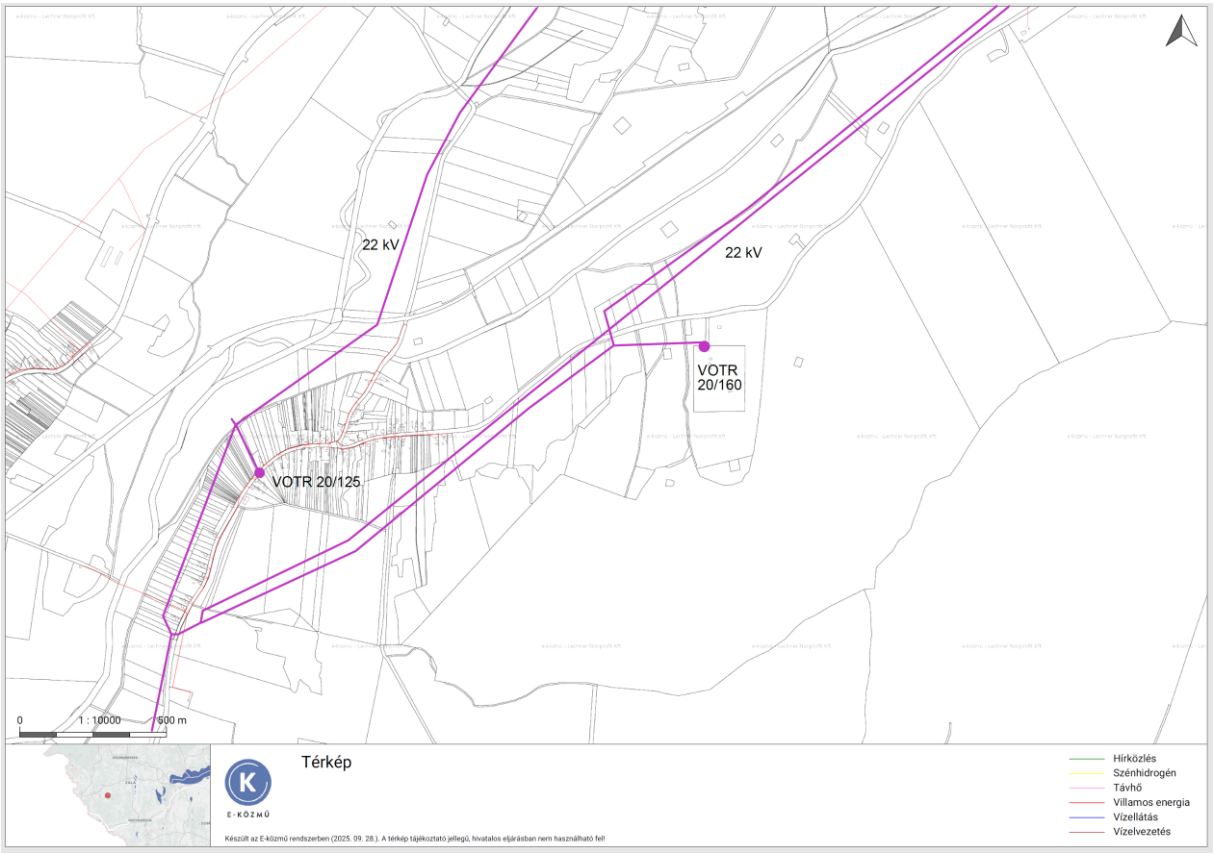

Ortaháza elektromos elosztó hálózata

14.5. Hírközlés

Ortaháza Község ***vezetékes hírközlési szolgáltatás*** szempontjából a 92. sz. Zalaegerszeg primer körzetbe tartozik, melynek telefon hálózata a Magyar Telekom Nyrt. tulajdona.

A Magyar Telekom Nyrt. (1097. Budapest, Könyves Kálmán krt. 36.) által küldött tájékoztatás szerint Ortaházán a közeljövőben nem tervez átfogó méretű beruházást, de hosszabb távú célja a települést lefedő optikai hálózat megépítése.

Ortaháza másik, vezetékes hírközlési szolgáltatója a Tarr Kft.

(8900. Zalaegerszeg, Kazinczi tér.)

Ortaháza községet optikai kábelen keresztül látják el. Az E.ON oszlopsorának felhasználásával kiépített, légkábel hálózatukon kábel TV, internet és telefon szolgáltatást kínálnak az előfizetőknek.

Vezeték nélküli hírközlési szolgáltatást

az alábbi szolgáltatók biztosítanak Ortaháza településen:

Magyar Telekom Nyrt.

Technológia Igazgatóság Vezetéknélküli ágazat

(1097. Budapest, Könyves Kálmán krt. 36.)

Ortaháza közigazgatási területét az alábbi koordinátákon üzemelő telephelyük látja el:

EOV X	EOV Y
141130	466000

Jelenleg tervezett telephelyük nincs.

A fenti telephelyre nincs magassági korlátozás bejegyezve.

A település területét nem érinti a Magyar Telekom által, magassági korlátozással védett, mikrohullámú összeköttetés nyomvonala.

CETIN

Kivitelezési Igazgatóság

(2045. Törökbálint, Pannon út 1.)

Ortaháza közigazgatási területét az alábbi koordinátákon üzemelő telephelyük látja el:

CETIN: ZA-0072 Páka	Páka külterület 0138/40 hrsz.	Antenna Hungária torony	EOV 141132, 465996, 201

Szolgáltatásaik: 2G (GSM), 4G LTE

Mivel a település környékének lefedettsége gyenge, fejlesztések szükségesek a jövőben.

A vezeték nélküli hírközlő rendszereket üzemeltető szolgáltatók kérése, hogy a 20/2020.(XII.18.) NMHH rendelet 27. § (6). bekezdéséhez igazodva, a településrendezési terv ne legyen akadálya új telephelyek létesítésének – a szolgáltatások fejlesztése érdekében.

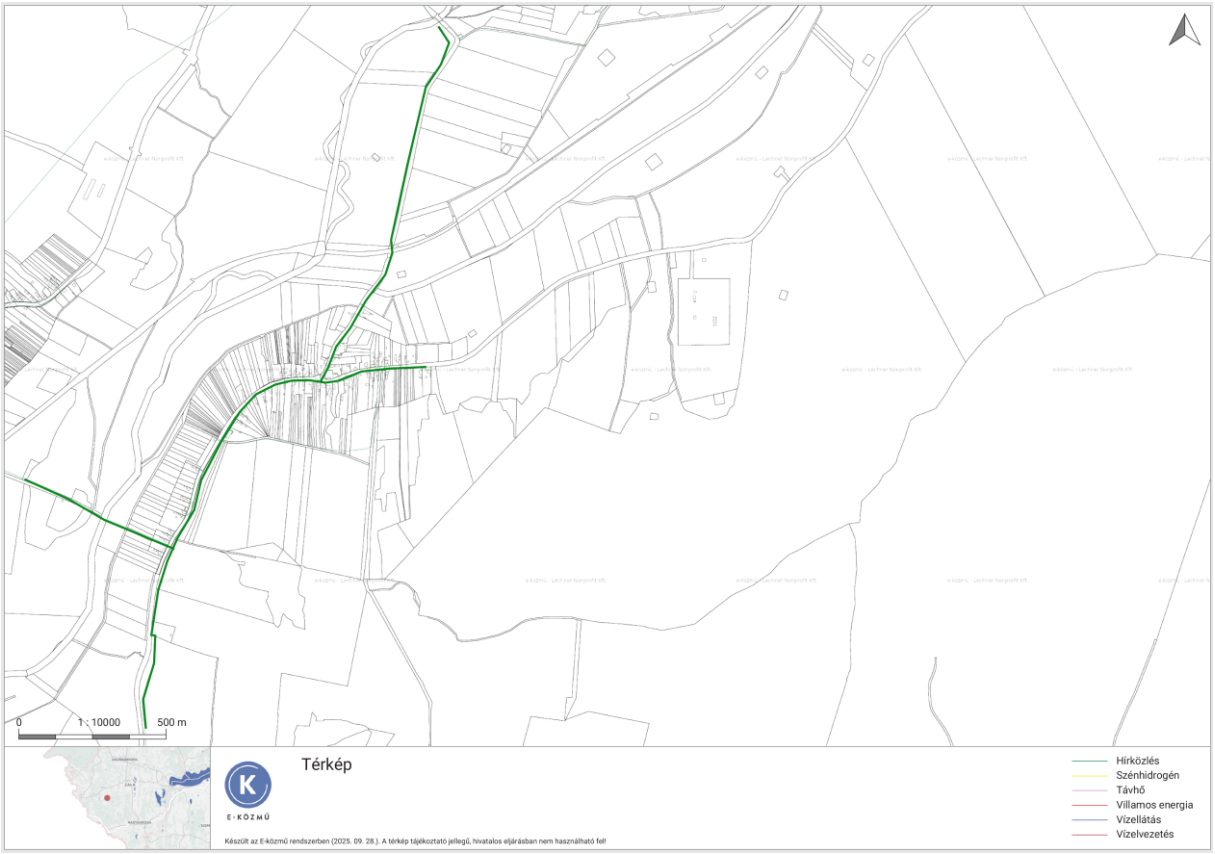

Hírközlési hálózat Ortaházaon

14.6. Csapadékvíz elvezetés

Ortaháza község Zala vármegyében, a vármegye székhelytől DK-re, a Göcsej K-i peremén és a Zalai dombság É-i határán, az Cserta-patak völgyében fekszik.

A község belterületi átlagos szintje 165- 256,65 mBf. értékek között változik.

Az éves napsütéses órák száma 1900 körül mozog.

Az éves átlagos középhőmérséklet 9,5°C, a vegetációs időszak átlag hőmérséklete 16-17 °C.

Az éves csapadék mennyisége 750~800 mm, mely érték klímaváltozás hatására jelentősen csökkenhet, ugyanakkor a nagycsapadékok előfordulásának valószínűsége emelkedhet.

A Páka - Gutorfölde viszonylatú 7543 j. közút egyben a Fő utcát és Kossuth utat foglalja magába. A Fő utca D-i végétől É-i irányba haladva egyoldalú gyepes árok, majd a kőkereszt utáni burkolt szakasz után következik, melyet ismét gyepes árok követ Az Y elágazás után a Kossuth utcában egyoldali gyepes árok lett kialakítva.

A Petőfi utca, amely egyben a 7548 j. közút, jellemzően nyíltárkos rendszer, egységes szemlélet alapján, felújításra szorul.

A csapadékvizeket befogadó vízfolyások a Cserta és Berek patakok. A Cserta É-on éri el a község közigazgatási területét, és a Petőfi utca, Fő utca vonalát követve D-i irányban, Csömödér felé hagyja el a község területét. A Berek patak a Kossuth utcával párhuzamos folyásiránnyal, a Petőfi utca keresztezése után a község területén belül a Cserta patakba torkollik.

A befogadó patakok a Mura vízgyűjtő rendszeréhez tartoznak.

15. Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők

Közlekedési:

*Közúti közlekedésről szóló **1988. évi I. tv.** 42/A. § (1) A közút kezelőjének hozzájárulása szükséges*
a) külterületen a közút tengelyétől számított ötven méteren, autópálya, autóút és főútvonal esetén száz méteren belül építmény elhelyezéséhez, bővítéséhez, rendeltetésének megváltoztatásához, nyomvonal jellegű építmény elhelyezéséhez, bővítéséhez, kő, kavics, agyag, homok és egyéb ásványi nyersanyag kitermeléséhez, valamint a közút területének határától számított tíz méter távolságon belül fa ültetéséhez vagy kivágásához, valamint
b) belterületen – a közút mellett – ipari, kereskedelmi, vendéglátó-ipari, továbbá egyéb szolgáltatási célú építmény építéséhez, bővítéséhez, rendeltetésének megváltoztatásához, valamint a településrendezési tervben szereplő közlekedési és közműterületen belül nyomvonal jellegű építmény elhelyezéséhez, bővítéséhez, továbbá a közút területének határától számított két méter távolságon belül fa ültetéséhez vagy kivágásához,
c) amennyiben az elhelyezendő létesítmény dőlési távolsága a közút határát keresztezi.

A 7543 és 7548 j. ök. utak lakott területi szakaszain kívül az úttengelytől 50-50 m védőtávolság megtartandó.

Környezetvédelmi:

***TÉKA** 55. § (5) Ha valamely építményt a megengedett környezetterhelési határértékekkel szemben védeni szükséges és az műszaki kialakítással nem oldható meg, a védelemre igényt tartó a környezeti hatás előidézőjének költségén alakítja ki a védőterületet.*
(6) A környezetterhelési határérték ismeretének hiányában a szükséges legkisebb védőtávolság mértékét – az építmény kialakításának figyelembevételével – az ügyben illetékes hatóságok esetenként határozzák meg.

(7) A védőterületet vagy a védelmet biztosító elemet a hatást előidéző, valamint a védelmet igénylő – ha jogszabály másként nem rendelkezik – a saját területén – telkén, építési területén – belül köteles kialakítani és fenntartani, a honvédelmi és katonai célú területek kivételével.

***TÉKA** 55. § (11) Katasztrófaveszélynek, katasztrófa kockázatnak kitett területen beépítésre szánt területet kijelölni, illetve épületet elhelyezni csak a település katasztrófavédelmi besorolásának és a veszélyeztető hatásnak a figyelembevételével lehet.*

***54/2014. (XII. 5.) BM rendelet** 168. § (1) Az éghető folyadékok és olvadékok tárolására szolgáló tartályok esetében az elhelyezési távolságok mérése a tartály vízszintes vetületétől történik. Ha a távolság meghatározása a tartályátmérőn alapul, különböző átmérőjű tartályok esetén a nagyobbik tartály átmérője a mértékadó.*

(2) Az éghető folyadékok és olvadékok tárolására szolgáló tárolótelep védőtávolságait más, nem a tárolótelephez tartozó létesítménytől, építménytől mérve a 15. mellékletben foglalt 1. táblázat tartalmazza.

***1995. évi LIII. tv.** 25. § (1) A települések területén a környezet terhelhetősége és a településrészek rendeltetése alapján a rendezési tervben övezeteket kell meghatározni*
(2) Az egyes övezetekben folytatható tevékenységek a külön jogszabályban a környezetterhelés jellege alapján meghatározott védőtávolság, védőterület megléte és a védelmi előírás megtartása esetén engedélyezhetők.
(3) A kijelölt védőterületen vagy védőtávolságon belül az adott övezet rendeltetésével össze nem férő tevékenység - külön védelmi intézkedés nélkül - nem folytatható.
26. § A település területén zöldterületeket, védőerdőket külön jogszabály szerint kell kialakítani és fenntartani.
27. § A természetes és épített környezet összehangolt védelme érdekében a területfejlesztési koncepciókban, a területrendezési és településszerkezeti tervek elkészítése során a bennük foglalt elképzelések várható környezeti hatásait is fel kell tárni és értékelni, - e törvény 43-44. §-aira is figyelemmel - továbbá a szükséges környezetvédelmi intézkedéseket környezetvédelmi fejezetben vagy önálló környezetvédelmi tervben, illetve programban kell rögzíteni. Ezek tartalmi követelményeit e törvény, valamint külön jogszabályok állapítják meg.

Környezeti értékelés készül.

***145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet** 48. § (4) Temető területén kívül, fekvőbeteg-ellátást nyújtó egészségügyi intézmény, szanatórium, szociális ellátó intézmény, lakó- és szállásépület, üdülő, oktatási, nevelési és kulturális intézmény, vendéglátóhely, vendéglátóüzlet ingatlanától számított 1000 méteres távolságon belül hamvasztóüzem nem üzemeltethető. Temető területén belül hamvasztóüzem akkor üzemeltethető, ha a temető bármely kerítésétől számítva minden irányba legalább 200 méteres védőtávolság biztosítható.*

Hamvasztóüzem létesítése nem tervezett.

***50/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet** 12. § (6) Szennyvizek, szennyvíziszapok és szennyvíziszap komposztok mezőgazdasági felhasználása esetén 300 méter védőtávolságot kell tartani a lakott területtől, lakóépülettől. A szennyvíziszap felszíni kijuttatása esetén a hatóság ezt a védőtávolságot legfeljebb a kétszeresére növelheti. Ha a felhasználásra kijelölt mezőgazdasági terület olyan földterülettel érintkezik, ahol a 9. §, valamint a 12. § (1), illetve (3)-(5) bekezdése szerint tilos szennyvíz, szennyvíziszap vagy szennyvíziszap komposzt mezőgazdasági felhasználása, szintén 300 méter védőtávolságot kell betartani, amelyet az engedélyező hatóság legfeljebb 100 méterre csökkenthet, ha a talajvédelmi terv, illetve az egyszerűsített talajvédelmi terv igazolja, hogy a kijuttatás nem jár egészségügyi, valamint környezeti kockázattal.*

A védőtávolság jelölése nem szükséges, nem befolyásolja az építési tevékenységeket.

Természetvédelmi:

***1996. évi LIII. tv.** 18. § (3) bekezdése értelmében természeti területen - a jogszerűen beépített területek, valamint vízjogi engedéllyel rendelkező építmények kivételével - tilos a természetes és természetközeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 50 méteren, tavak partjától számított 100 méteren belül, valamint a vízfolyások hullámterében új építmények elhelyezése.*

(4) Tilos a természetes és természetközeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 1000 méteren belül - a vízkárelhárításhoz szükséges vegyi anyagok kivételével - a külön jogszabályban meghatározott, a vizekre és a vízben élő szervezetre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.

A településen a természetes vízfolyások, mint a Cserta-patak és Berek-patak mentén a természeti területen, azaz erdő és gyep művelési ágú telkeken az 50 méteres védőtávolságot jelölni szükséges.

Közmű:

2/2013. (I. 22.) NGM rendelet *6. § (1) Föld feletti vezeték - ideértve a vezeték tartószerkezetén (oszlopán) elhelyezett átalakító és kapcsoló berendezést is az a) pont af) alpontjában és a b) pontban foglalt eltéréssel - biztonsági övezete a vezeték névleges feszültségétől függően, a vezeték mindkét oldalán a szélső, nyugalomban lévő áramvezetőktől vízszintesen és nyomvonalukra merőlegesen mért, következő távolságokra lévő függőleges síkokig terjed:*
a) föld feletti szabadvezeték esetében:
aa) 500 kV-ot meghaladó névleges feszültségszint felett 40 méter,
ab) 300 kV felett 500 kV névleges feszültségszintig 28 méter,
ac) 200 kV felett 300 kV névleges feszültségszintig 18 méter,
ad) 35 kV felett 200 kV névleges feszültségszintig 13 méter,
ae) 1 kV felett 35 kV névleges feszültségszintig 5 méter, de a vezeték azon szakaszán, amely a belterületre és a fokozott biztonságra vonatkozó előírásainak megtartásával létesült, 2,5 méter,
af) legfeljebb 1 kV névleges feszültségszintig 1 méter, a vezeték tartószerkezetén (oszlopán) elhelyezett átalakító és kapcsoló berendezés esetében 2,5 méter,
b) föld feletti szigetelt vezeték és univerzális kábel esetében 0,5 méter, a szigetelt vezeték és univerzális kábel tartószerkezetén (oszlopán) elhelyezett átalakító és kapcsoló berendezés esetében 2,5 méter,
c) föld feletti burkolt vezeték esetében legfeljebb 25 kV névleges feszültségszintig 2,5 méter és 1,25 méter a vezeték azon szakaszán, amely a belterületre és a fokozott biztonságra vagy a különleges biztonságra vonatkozó előírásoknak megtartásával létesült,
d) föld feletti vezeték végpontján a biztonsági övezet a végponttól vízszintesen minden irányban mért, a feszültségszinttől függően az a), b) és c) pontban meghatározott távolságokra lévő függőleges síkokig is kiterjed.
(2) Földben elhelyezett vezeték biztonsági övezete mindkét oldalon a vezeték névleges feszültségétől függően
a) 35 kV-nál nem nagyobb névleges feszültség esetében 1 méter,
b) 35 kV-nál nagyobb névleges feszültség esetében 1,5 méter,
a vezeték szélső pontjától vízszintesen és nyomvonalára merőlegesen mért távolságokra lévő függőleges síkokig terjed.
(3) Földben elhelyezett vezeték biztonsági övezete mechanikus védelmet biztosító védőszerkezetben (védőcsőben, kábelcsatornában) elhelyezve a védőszerkezet szélétől mért 0,2 méterig terjed. Több védőszerkezet esetében a távolságot a szélső szerkezettől kell megtartani.
(4) Falra szerelt szigetelt vezeték biztonsági övezete a vezeték köpenyétől a légtér felé mért 0,5 méterig terjed.
(5) Alépítményen, építményen belül, külön légtérben elhelyezett szigetelt vezeték biztonsági övezete a vezeték légterét határoló falak külső felületéig terjed.
7. § (1) A szabadtéri elhelyezésű, tartószerkezeten elhelyezett átalakító és kapcsoló berendezés biztonsági övezete a berendezés szélétől vízszintesen:
a) 35 kV névleges feszültségszintig 5 méter,
b) 35 kV felett 500 kV névleges feszültségszintig 10 méter,
c) 500 kV névleges feszültségszint felett 15 méter
távolságban lévő függőleges síkokig terjed.
(2) Föld feletti vagy föld alatti épületben, építményben elhelyezett átalakító és kapcsoló berendezés biztonsági övezetét a berendezés falai határolják.
(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett távolságoktól az építésügyi hatóság a 17. §-ban foglaltak szerint eltérést engedélyezhet.

A 22 kV-os szabadvezeték esetén ez a vezeték minkét oldalán, a szélső áramvezetőktől mért 5-5 m, de a vezeték azon szakaszán, mely a belterületre és a fokozott biztonságra vonatkozó előírások betartásával létesült: 2,5-2,5 m. Földkábelek biztonsági övezetének szélessége (feszültség-szinttől függetlenül) +/- 1 m.

26/2022. (I. 31.) SZTFH rendelet 1. melléklet I. Fejezet 6. A szállítóvezeték biztonsági övezete
6.1. A szállítóvezeték és a tartozékát képező létesítmények és azok környezetének védelmére, valamint a szállítóvezeték zavartalan üzemeltetésére (ellenőrzésére, karbantartására, javítására és üzemzavar-elhárítására)

minimálisan a következő táblázatok szerinti biztonsági övezetet kell biztosítani. Amennyiben a vezeték nyomvonala vagy a vezeték tartozékát képező létesítmény tartós emberi tartózkodásra szolgáló építmények, és 50 millió forint értéket meghaladó létesítmények (a továbbiakban: nagy értékű létesítmények) 100 m-es távolságán belül helyezkedik el, abban az esetben a táblázatokban megadottnál nagyobb méretű biztonsági övezet is meghatározható az üzemeltető kérésére.

1. táblázat: Atmoszférikus állapotban stabil folyadék esetén:

	A	B	C	D	E
1.	Vezeték névleges átmérője (DN)	A biztonsági övezet mértéke a tervezési tényező (f_0) függvényében méterben			
2.		f_0 ≤0,77	f_0 ≤0,67	f_0 ≤0,59	f_0 ≤0,5
3.	100-200	12	10	8	5
4.	250-450	14	12	10	5
5.	500-700	18	14	12	6
6.	800-	22	18	14	7

2. táblázat: Atmoszférikusan nem stabil folyadék és gáz esetén:

	A	B	C	D	E
1.	Vezeték névleges átmérője (DN)	Üzemi nyomás (MOP)	A biztonsági övezet mértéke a tervezési tényező (f_0) függvényében méterben		
2.		bar	f_0 ≤0,72	f_0 ≤0,59	f_0 ≤0,5
3.	50-200	<40 ≤ 100	8 10	6 8	5 5
4.	250-450	<40 ≤ 100	10 12	8 10	5 5
5.	500-700	<40 ≤ 100	12 18	10 15	10 10
6.	800-900	<40 ≤ 100	15 21	12 15	10 10
7.	1000 felett	<40 ≤ 100	18 24	15 20	10 10

3. táblázat: A vezeték tartozékait képező létesítmények, fáklya esetén:

	A	B
1.	Létesítmények	A biztonsági övezet mértéke méterben
2.	Csomópontok, átadó-, mérőállomások	10 m
3.	Szakaszoló tolózárállomások, csőgörény indító-, fogadó-, váltó állomások	10 m
4.	Szivattyúállomások, kompresszorállomások	20 m

6.1.1. 100 bart meghaladó maximális üzemi nyomású vezetékek esetében a <40-≤100 barra megadott biztonsági övezet mértékek alkalmazhatók, de a tényleges nyomvonalvezetés ismeretében, kockázatvizsgálat alapján kell meghatározni a biztonsági övezet méretének vagy a tervezési tényező változtatásnak a mértékét, különös figyelemmel a tartós emberi tartózkodásra szolgáló építmények és nagy értékű létesítmények 100 m-es távolságán belüli nyomvonal esetében.

6.2. A biztonsági övezet szélességét a szállítóvezeték mindkét oldalán, a szállítóvezeték tengelyének talajfelszíni vetületétől merőleges irányban, a talajszinten kell mérni. A vezeték tartozékait képező állomások esetén a biztonsági övezetet az állomási befoglaló zóna2 határától kell mérni. Az állomások villamos tápkábelének biztonsági övezete a kábel nyomvonalára merőlegesen mért 1-1 m távolságban lévő függőleges síkokig terjed.

6.3. A szabályzat előírásai szerint elhelyezett párhuzamos szállítóvezetékek biztonsági övezete átfedheti egymást.

6.4. A szállítóvezeték tartozékaként épülő hírközlőkábel, katódvédelmi kábel részére - ha az a szállítóvezeték biztonsági övezetében helyezkedik el - külön biztonsági övezetet nem kell kijelölni. Ha a hírközlőkábel, illetve a katódvédelmi kábel a szállítóvezeték biztonsági övezetén kívül, külön nyomvonalon halad, akkor a biztonsági övezet a kábel nyomvonalára merőlegesen mért 1-1 m távolságban levő függőleges síkokig terjed.

6.5. A szállítóvezetékek lefúvatására szolgáló fáklya biztonsági övezetének nagysága megegyezik az adott fáklya hőhatásövezetének méretével. A fáklya hőhatásövezetének méretét a szállítóvezeték üzemeltetője az elégetni kívánt maximális földgázhozam alapulvételével, számításokkal határozza meg. A számításokat az üzemeltetési dokumentációkhoz csatolni kell. Az üzemeltetőnek megfelelő mennyiségkorlátozó eszközökkel biztosítania kell, hogy csak a maximális méretezési hozamnál kevesebb földgáz legyen elégethető.

6.6. A létesítmények technológiai egységeit úgy kell elhelyezni, hogy a robbanásveszélyes zóna (zóna2) határa a létesítmény kerítésén túl nem nyúlhat. Meglévő létesítmények hatósági építési engedélyhez kötött felújítását, átalakítását, korszerűsítését úgy kell elvégezni, hogy az átalakítással érintett egységek robbanásveszélyes zóna (zóna2) határa a létesítmény kerítésén ne nyúljon túl. Szükség esetén a kerítés vonalát módosítani kell.

6.7. A létesítmények biztonsági övezetét úgy kell kijelölni, hogy a felszíni technológiai egységeket olyan derékszögű négyszögbe kell foglalni, amelynek oldalain nem nyúlhat túl egyetlen állomási elem zóna2 határa sem. A biztonsági övezet határvonalát ennek a befoglaló derékszögű négyszögnek az oldalaitól kell mérni.

A gyűjtőállomásról induló földgázszállító vezeték védőtávolsága 10-10 méter.

18/2022. (I. 28.) SZTFH rendelet III. Fejezet

1. Védőtávolság

1.1. A gázelosztó vezetéknek építményektől, nyomvonalas létesítményektől és más objektumoktól olyan távolságra kell lennie, amely biztosítja állaguk kölcsönös megóvását, és lehetővé teszi biztonságos üzemelésüket, beleértve a karbantartást és az üzemzavar-elhárítást is.

1.1.1. Térszint alatt elhelyezett gázelosztó vezeték esetében épület, vasúti űrszelvény és villamosvágány szélétől az alábbi táblázat szerinti védőtávolságokat kell biztosítani.

	A	B	C	D
1	Nyomásfokozat	Védőtávolság (m)		
2		épülettől	vasúti űrszelvénytől	villamosvágánytól
3	Kisnyomás	2 (1)	2 (1)	2 (1)
4	Középnyomás	4 (2)	4 (2)	3 (1)
5	Nagy-középnyomás	5 (2,5)	5 (2)	3 (1)

1.1.2. Az 1.1.1. pont szerinti táblázat zárójelben lévő védőtávolságai alkalmazhatók, ha:

a) az épületet megközelítő vezetéknek a zárójel nélküli védőtávolságon belül az e fejezet 4.1-4.3. pontja szerinti védelme biztosított,

b) a vasutat vagy a villamosvágányt megközelítő vezetéknek a zárójel nélküli védőtávolságon belül az e fejezet 4.5. pontja szerinti mechanikai védelme biztosított, továbbá

c) a villamos vontatású vasutat vagy a villamosvágányt megközelítő vezetéknek aktív korrózióvédelmi berendezései vannak, amennyiben azok acél anyagúak.

1.1.3. Ha a gázelosztó vezetékkel érintett területen nincs épület, akkor a védőtávolságot nyomásfokozattól függően legalább az 1.1.1. pont szerinti táblázat épülettől előírt (B oszlop) zárójelben lévő védőtávolságaiként kell meghatározni.

1.1.4. A védőtávolságot a gázelosztó vezeték mindkét oldalán, annak szélső alkotóinak felszíni vetületétől merőleges irányban, a talajszinten kell mérni. Az e Szabályzat előírásai szerint elhelyezett párhuzamos elosztóvezetékek védőtávolságai átfedhetik egymást.

1.1.5. A gázelosztó vezeték lefúvatására szolgáló fáklya védőtávolságának mérete megegyezik hőhatásövezetének méretével. A hőhatásövezet méretét a földgázelosztó határozza meg.

1.1.6. A gázelosztó vezeték és védőcsöve belső terében nyomvonalas létesítmény úgy helyezhető el, ha

a) a gázelosztó vezeték kapacitása ezáltal nem csökken,

b) a gázelosztó vezeték tisztítását, karbantartását, üzemzavar elhárítását nem akadályozza,

c) a gázelosztó vezeték szerelvényeinek üzemeltetését, működtetését nem korlátozza,

d) a nyomvonalas létesítmény építése, üzemeltetése, üzemzavar elhárítása nem zavarja a gázelosztást,

e) a nyomvonalas létesítmény nem jár potenciális szivárgási kockázattal, és

f) a nyomvonalas létesítmény üzemeltetése, meghibásodása nem jelent gyújtóforrást, robbanásveszélyt.

1.2. A térszint alatti gázelosztó vezeték védőtávolsága más csővezetékektől és kábelektől - az alkotójától függőleges vetületben számítva - legalább a következő:

1.2.1. lakott területen belüli

a) keresztezések esetén: 0,2 m,

b) párhuzamos vezetés esetén:

ba) vízvezetéktől: 0,7 m,

bb) üreges állandó túlnyomás nélküli közműtől: 1,0 m,

bc) csapadék csatornától: 0,5 m,

bd) erősáramú kábeltől: 0,5 m,

be) távhőellátó vezetéktől: 1,0 m,

bf) távközlő kábeltől: 0,5 m,

c) villany vagy távközlési oszloptól: 2 m, mechanikai védelemmel: 1 m.

1.2.2. lakott területen kívül

a) keresztezések esetén: 0,2 m,

b) párhuzamos vezetés esetén:

ba) ha DN (névleges csőátmérő) ≤ 150 1,0 m,

bb) ha 150 < DN ≤ 400 1,5 m,

bc) ha 400 < DN ≤ 600 2,0 m,

bd) ha 600 < DN ≤ 900 3,0 m,

be) ha 900 < DN 3,5 m,

c) villany- vagy távközlési oszlop esetén: 2 m, mechanikai védelemmel: 1 m.

1.2.3. párhuzamos vezetés esetén gázvezetékek egymástól való távolsága

a) DN ≤ 400 0,3 m,

b) DN > 400 0,6 m.

1.3. A térszint felett szerelt gázelosztó vezeték védőtávolságát a várható káros hatások, a javítás és a karbantartás helyigényére figyelemmel egyedileg kell meghatározni.

1.4. A gázelosztó vezetéket más nyomvonalas létesítményekkel párhuzamosan, keresztezés nélkül kell elhelyezni.

1.5. Amennyiben az 1.4. pontban előírtak nem teljesíthetőek, a gázelosztó vezeték és más nyomvonalas létesítmény keresztezési szöge 30°-nál kisebb nem lehet.

2. Védőzóna

2.1. Szabadban elhelyezett felszíni berendezések esetén, ha gázkiáramlással kell számolni (különösen oldható kötések, túlnyomás-határoló szerelvények esetén), védőzónát kell kialakítani.

2.2. A robbanásveszélyes zóna határa nem lehet a védőzónán kívül.

2.3. A védőzónát a tűz- és robbanásveszélyre utaló tiltó és figyelmeztető táblákkal jelölni kell.

3. Biztonsági övezet

3.1. A biztonsági övezet mértéke a gázelosztó vezetéknél az e fejezet 1.2. pontja szerinti épülettől előírt védőtávolság, felszíni berendezéseknél az e fejezet 2.1. pontja szerinti védőzónával megegyező.

3.2. Nyomásszabályozó állomások biztonsági övezetét a IX. fejezet 3.4. pontjában épülettől előírt értékek figyelembevételével kell meghatározni.

A községen áthaladó középnyomású földgázelosztó vezeték védőtávolsága 4-4 méter.

***83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet** 2. § (3) A parti sáv szélessége:*

a) a Duna, a Tisza, a Dráva, a Körösök és a Bodrog mindkét partján a partvonaltól számított 10 méterig,

b) az a) pontban nem említett egyéb kizárólagos állami tulajdonú vízfolyások, tavak, tározók és holtágak mentén a partvonaltól számított 6 méterig,

c) az a) és b) pontba nem tartozó vizek és közcélú vízilétesítmények partvonalától számított 3 méterig

terjed.

A Cserta- és Berek-patakok mentén a partvonaltól számított 3-3 métert ábrázolni szükséges.

Ortaháza község a települések katasztrófavédelmi besorolásáról szóló 44/2021. (XII. 16.) BM rendelet alapján III. osztályba sorolt.

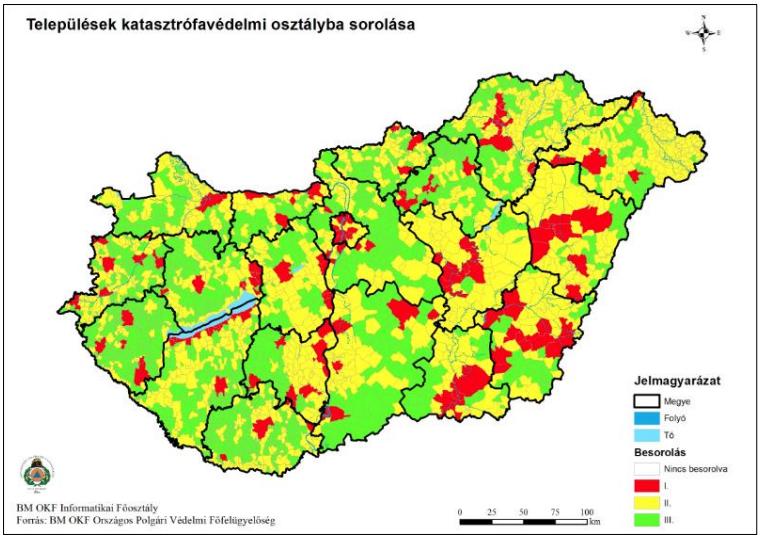

16. Vizsgálati térképek

Ortaháza előnyei	Ortaháza hátrányai

1. **Természeti környezet és nyugalom:**

- A település a Berek- és Cserta-patakok völgyének ölelésében, dombságok és erdők között fekszik, ami gyönyörű tájat és tiszta levegőt biztosít.
- Ideális hely azok számára, akik a nyugalmat, csendet és a természethez való közelséget keresik, messze a városi zajtól.

⚜ **Történelmi és földrajzi érdekességek:**

- Bár ma kis létszámú falu, a 20. század első felében rövid időre megnőtt a jelentősége, mivel kőolaj-finomító épült a térségben, és innen indult el az első magyar olajvonat. Ez a történelmi kötődés az olajiparhoz a község címerében is megjelenik.
- Göcsej tájegységen fekszik, ami önmagában is gazdag néprajzi örökséggel és hagyományokkal rendelkezik.

2. Elhelyezkedés és megközelíthetőség (az apró falvak viszonylatában):

- A település vasúti megállóval rendelkezik (MÁV 23-as, Rédics–Zalaegerszeg vonal), ami összeköttetést biztosít a nagyobb közeli városokkal.
- Közúton a Páka és Gutorfölde közötti országút mellett fekszik.

3. Közösségi élet és szolgáltatások:

- Egyes aprófalvakra jellemzően lehetőség van a szociális alapellátásra és falugondnoki szolgáltatásra az önkormányzat szervezésében, ami a főként idősebb lakosság számára kiemelten fontos.

1. Demográfiai kihívások és népességcsökkenés - Ortaháza egy tipikus elöregedő, apró falu (a becsült lakosság 2023-ban 108 fő volt), ami számos problémát okoz:

- Nagyon alacsony lakosságszám: A falu mérete korlátozza a gazdasági potenciált és a fenntartható közszolgáltatások (pl. saját iskola, orvosi rendelő) működtetését.
- Elöregedő népesség: A lakosság életkora magas, a fiatalok elköltözése miatt a demográfiai szerkezet kedvezőtlen, ami hosszú távon veszélyezteti a falu fennmaradását.
- Negatív népességtrend: A lakosságszám az elmúlt évtizedekben folyamatosan csökkent, ami a falu zsugorodását jelenti.

2. Korlátozott infrastruktúra és szolgáltatások - A nagyon kis településen nehéz fenntartani a teljes körű szolgáltatásokat:

- Oktatás: Nincs a faluban önálló óvoda vagy iskola. Ezeket a közeli nagyobb településeken, például Pákán vagy Lenti környékén kell igénybe venni, ami ingázással jár.
- Egészségügy és Kereskedelem: Korlátozott az orvosi ellátás, csak távolabb érhető el orvosi rendelő vagy gyógyszertár. A mindennapi szükségleteket egy mozgóbolt, mozgó posta és egy kis vegyesbolt igyekszik ellátni.
- Munkahelyek: A falun belül kevés a helyben elérhető munkalehetőség, a lakóknak jellemzően a közeli városokba (pl. Lenti, Zalaegerszeg) kell ingázniuk.

3. Elszigeteltség és külső tényezők - Bár van vasúti megálló és közúti összeköttetés, a település mégis periférikusnak tekinthető:

- Közlekedés: A vasúti személyforgalom valószínűleg nagyon csekély. Az ingázás a közeli nagyobb központokba idő- és

energiaigényes lehet, ha az ember nem rendelkezik saját autóval.

- Vadkárok és környezeti problémák: Az erdős környezetből adódóan az önkormányzati dokumentumok is említik a vadak (szarvasok, őzek) belterületre való rendszeres bejárását és az általuk okozott károkat (pl. temetőben, veteményesekben), ami a helyiek számára komoly probléma.

A fejlesztést és rendezést befolyásoló értékek, problémák, védelmek, illetve korlátozást meghatározó elemek (probléma- és értéktérkép)

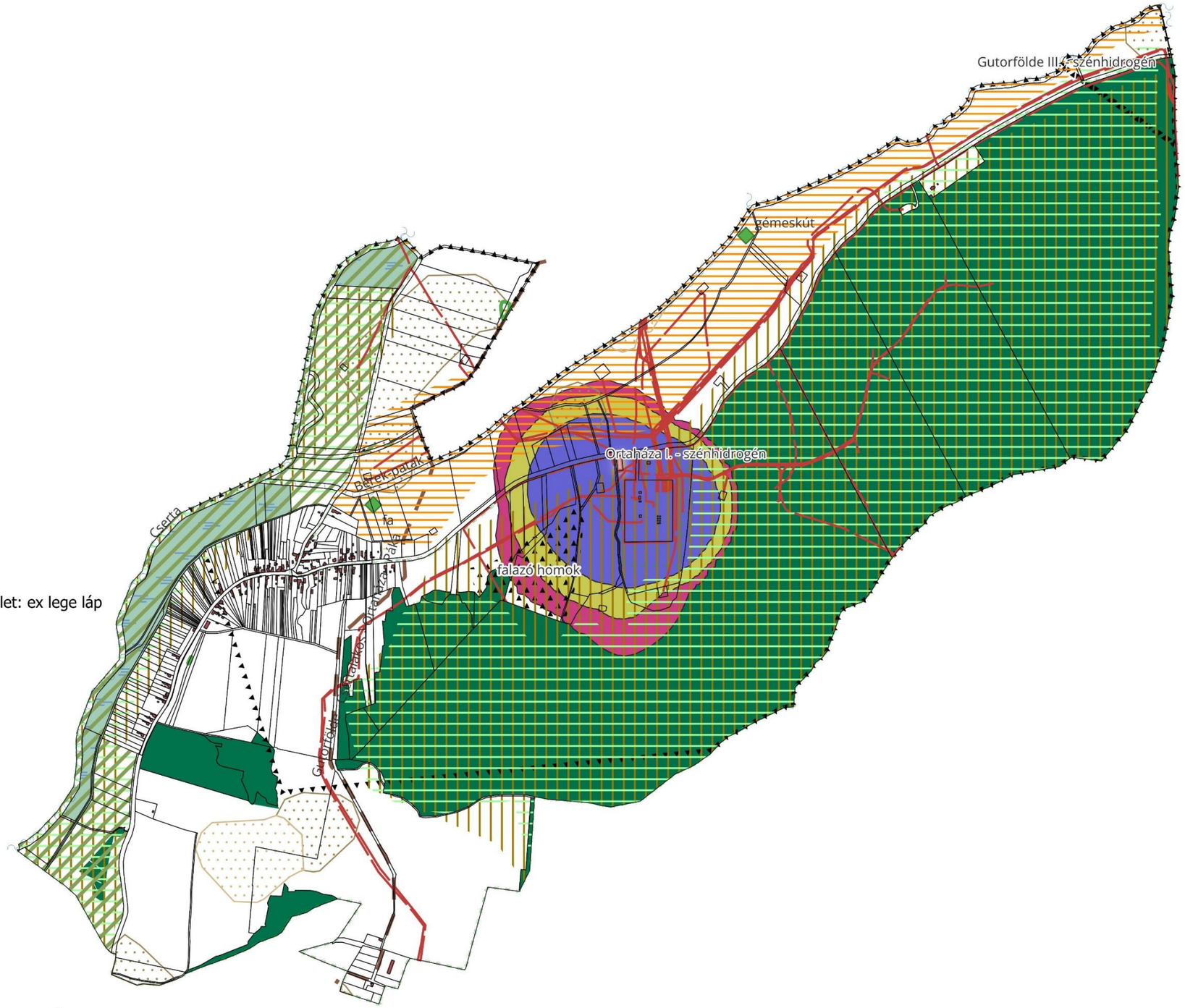

- földrészlet
- épület

ÉRTÉKEK

- Vízfolyás
- Védett tájelem
- Védett tájelem: fa- és bokorcsoport
- Kiváló termőhelyi adottságú szántók
- Jó termőhelyi adottságú szántók
- Országos jelentőségű védett természeti terület: ex lege láp
- Natura 2000 SCI
- Bioszféra rezervátum

Ökológiai hálózat elemei

- Magterület
- Ökológiai folyosó
- Tájképvédelmi terület
- Nagy kiterjedésű erdő

PROBLÉMÁK, KORLÁTOZÁSOK

- Ásványi nyersanyagvagyon - falazó homok

Polgári védelmi terület, veszélyességi övezet

- 10^-5 esemény/év
- 10^-6 esemény/év
- 3*10^-7 esemény/év
- MOL bányaüzemi vezeték
- Egységes környezethasználati engedéllyel rendelkező telephely
- Bányatelek
- Földgázelosztó vezeték

Az egyes általános használat szerinti területek és településrészek, infrastruktúra-elemek, továbbá az intézkedést, beavatkozást igénylő területek lehatárolása

Jelmagyarázat:

- földrészlet
- épület

Területhasználat

- mezőgazdasági
- lakó
- különleges
- ipari
- kereskedelmi
- vízgazdálkodási
- üdülő
- erdő
- közúti közlekedési
- zöldterület
- intézményi
- kötöttpályás közlekedési
- Beavatkozással érintett terület

Infrastruktúra elemek

- villamos energia transzformátor állomás
- szennyvíz átemelő
- MOL bányaüzemi vezeték
- 22kV elektromos hálózat
- országos mellékút
- országos vasúti mellékvonal
- tervezett térségi kerékpárútvonal

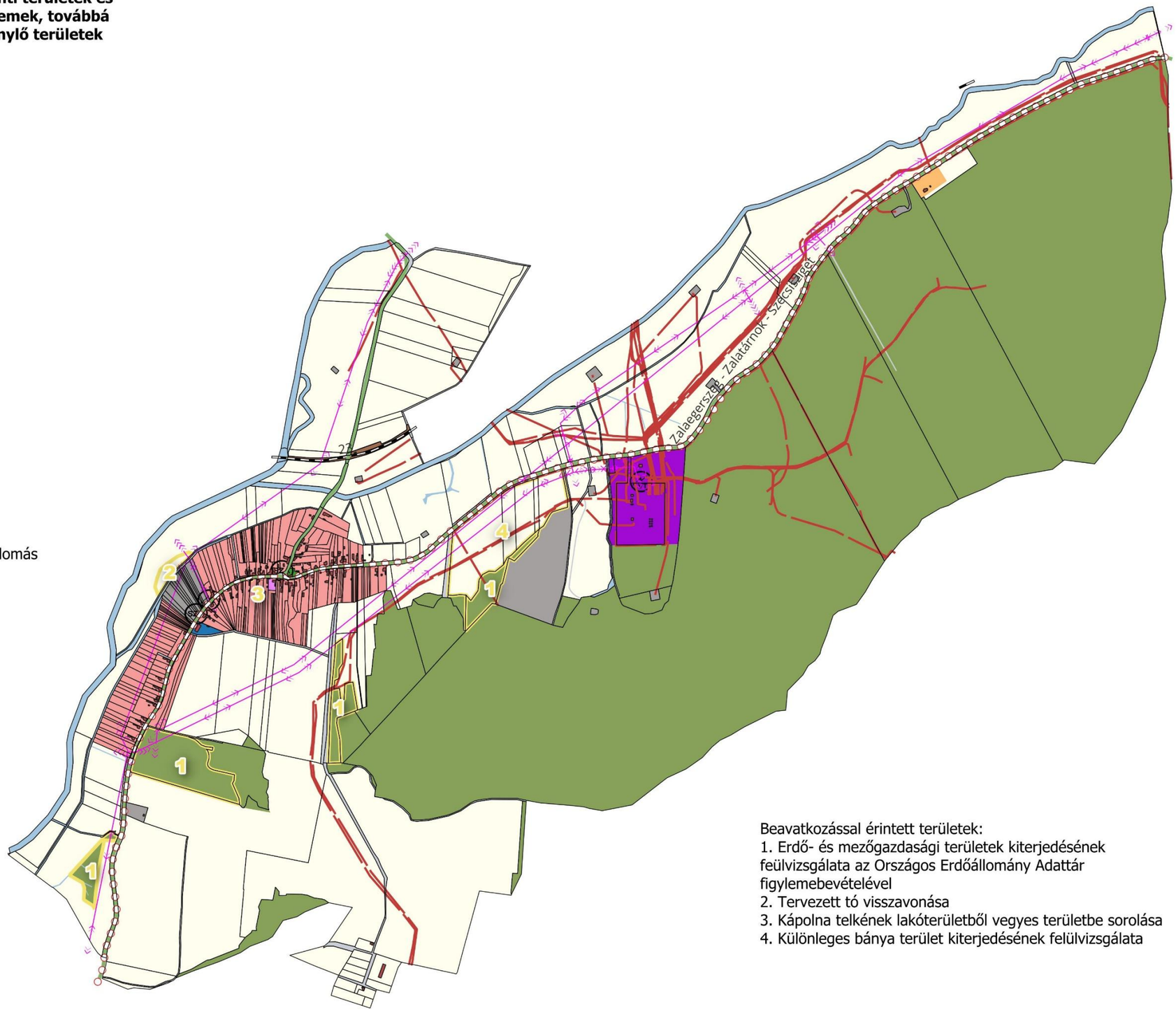

Beavatkozással érintett területek:
1. Erdő- és mezőgazdasági területek kiterjedésének feülvizsgálata az Országos Erdőállomány Adattár figylemebevételével
2. Tervezett tó visszavonása
3. Kápolna telkének lakóterületből vegyes területbe sorolása
4. Különleges bánya terület kiterjedésének felülvizsgálata